ئۆرگانی حیزبی دێموکراتی کوردستان
کوردستان
www.kurdistanukurd.com
ژمارە: ۷۰۰ دووشەممە ۳۰ی ڕەشەمەی ۱۳۹۵ _ ۲۰ی مارسی ۲۰۱۷
دامەزرانی کۆماری کوردستان لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیکی فیدراڵدا

نەورۆز، لە ڕۆژهەڵاتی جامانەپۆش پیرۆز بێ

بەبۆنەی هاتنی جێژنی کۆن و کەونار و نەتەوەیی نەورۆز، هاتنی ساڵی ۱۳۹۶ی هەتاوی پیرۆزبایی لە هەموو خەڵکی کوردستان، بەتایبەت خوێنەرانی ڕۆژنامەی «کوردستان» دەکەین. «کوردستان»ی ئەم ژمارەیە هەم لە رووی ژمارەوە تایبەتە و هەم ئەوەی دەستەملانی بەهار و نێرگز و وەنەوشەکانی کوردستان بوەتە میوانتان، هەربۆیەش لە باوەشی ئەو بەهارە دڵگیرەدا چەپکێک نێرگز و وەنەوشە دەچنین و لە بەرۆکی هەموو ئێوە ئازیزانی دەدەین.

بەهیوای ساڵێکی خۆش و پڕ دەسکەوت بۆ هەموو لایەک.

یادی هاوکارێکی لەمێژینە
فەتاح کاویان
ل ٤

«کـــوردســـتـــان» دەنـــگـــی مـــێـــژوویـــەک شوناسخوازی و مافخوازیی نەتەوەیی

سەروتار

«کوردستان» وەک ئاوێنەی خەباتێکی سەخت و دوورو درێژ

ژمارەیەک کە ئێستا لە بەر دەستی خوێنەرانی «کوردستان» دایە، وەک هەموو ژمارە سەدەکانی پێش خۆی(ژمارەکانی ۱۰۰، ۲۰۰، ۳۰۰، ٤۰۰، ۵۰۰و۶۰۰) ، جێگایەکی تایبەتی لە نیو ژمارە ئاساییەکانی ئەم ڕۆژنامە دا هەیە. ئەم بایەخ پێدرانەی ژمارە سەدەکانی «کوردستان» لە لایەن بەڕێوەبەران و نووسەران و کادری فەننیی ڕۆژنامەکە، دەکرێ بۆ ئەو کەسانەی زۆر شارەزای مێژووی ئەو ڕۆژنامەیە نین، کەمێکیش سەیر بێ. بۆ وێنە بپرسن لە کاتێک دا ئەو هەمووە ڕۆژنامەیە تەنانەت لە نیو کوردیش‌دا هەن کە ژمارەیان لە هەزار و چەند هەزار تێپەڕیوە، گەیشتنی ڕۆژنامەیەک بە ژمارە۷۰۰ی خۆی، بۆ چی دەبێ بکرێ بە بۆنەیەکی خۆش و بە گرنگییەوە، باسی بکرێ؟ خۆ ئەگەر بشزانن کە ئەم دەورەیەی ڕۆژنامەی «کوردستان» ٤٦ ساڵ و مانگێکی خایاندوە بۆ ئەوەی بگاتە ژمارە ۷۰۰ی خۆی، لەوانەیە بڕێکیش لۆمەی بەڕێوەبەران و نووسەرانی ڕۆژنامەکە بکەن کە چۆن دەبێ بە ٤٦ ساڵ ۷۰۰ ژمارە لە ڕۆژنامەکەیان بڵاو بکەنەوە؟! بەڵام ئەوانەی دەزانن «کوردستان» زمانحاڵی حیزبی دیموکراتی کوردستانە و ڕێبەران و تێکۆشەرانی ئەوحیزبەش لە چ بارودۆخێک‌دا کارو ئەرکی خەباتکارانەی خۆیان بەڕێوە بردوە، - سەرەڕای کەمیی ژمارە بڵاوبووەکان لە چاو تەمەن و ماوەی دەرچوونی ڕۆژنامەکە - جۆرێکی دیکە لە سەر بەردەوامی و بەچۆک دانەهاتوویی «کوردستان» قەزاوەت دەکەن.

لە ڕاستی دا «کوردستان» لە ڕووی فۆرم و ڕواڵەتەوە، هەر وەها لە باری ماوەی دەرچوونی دوو ژمارەی و تیراژیشەوە، ناگاتە زۆر ڕۆژنامەی کوردی. زۆربەی ئەوانەش کە لە قۆناغە جۆراوجۆرەکان‌دا، ئەرکی بەڕێوەبەری و نووسین و وەرگێڕان و کاری فەننییان تیدا کردوە...

درێژە لە لاپەڕی ۲....

بەشداری یەکیەتیی لاوانی دیموکراتی رۆژهەڵاتی کوردستان لە کۆنفرانسی ساڵانەی یەکیەتیی لاوانی ئینتێرناسیۆناڵ سوسیالیست و لەژێر چاودێری نەتەوە یەکگرتوەکان‌دا....لاپەڕی ۱۲

پەیامی سکرتێری گشتیی حدک بەبۆنەی نەورۆز

هاونیشتمانە بەڕێزەکان
کۆمەڵانی خەلکی کوردستان،
کادر و ئەندام و پێشمەرگە قارەمانەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان

ئەوا جارێکی دیکەش جێژنی نەتەوایەتیی نەورۆز، جێژنی هاتنی بەهار، تازەبوونەوەی ساڵ و بووژانەوەی سروشت، جێژنی گەشانەوەی هیوا بەژیان و زیندوو بوونەوەی هێز و ورە بۆ دەستەبەرکردنی ئاواتەکان و ژیانێکی باشتر و شیاوتر، هاتەوە.

بەم بۆنەیەوە، لە لایەن دەفتەری سیاسیی حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە، پڕ بە دڵ پیرۆزبایی‌تان لێ‌دەکەم و ئاواتم ئەوەیە ساڵی تازەی هەتاوی بۆ ئێوە پڕ لە سەرکەوتن و شادی بێ. هەروەها هیوادارم بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی نەتەوەی ئێمە بە گشتی و خەباتی خەڵکی ئێمە لە رۆژهەڵاتی کوردستان، بۆ گەیشتن بە ئازادی و ئامانجە رەوا نەتەوایەتی‌یەکان، بە ئاکام بگا و چیدی خەڵکی ئێمە لە ژێر ستەم و ژێردەستی دا نەمێنێتەوە.

درێژە لە لاپەڕی ۲...

ئاوڕدانەوەیەک لە چەند ڕووداوی گرینگی ساڵ

ساڵی ۱۳۹۵ی هەتاوی بە هەموو خۆشی و ناخۆشییەکانیەوە تێپەڕی. ساڵێک پڕ لە رووداوی گرینگ......

کەماڵ کەریمی / ل ۳

«کوردستان»، ڕۆژنامەیەک بۆ هەموو وەرزەکان!

ناوی ڕۆژنامەکە واتە «کوردستان» جگە لەوەی کە ئاماژە بە جوغرافیایەکی سیاسییە و...

ناسر باباخانی / ل ٤

کێشە و مەینەتییەکانی ژنان

رۆژنامەی «کوردستان» ئاوێنەی باڵانوێنی بیرو ئەندیشەی حیزبی دیموکراتی کوردستان، سەرەڕای هەموو کۆسپەکانی سەر ڕێگای خۆی...

کوێستان فتووحی / ل ۵

پەیامی سکرتێری گشتیی حیزبی دیموکراتی کوردستان

بەبۆنەی نەورۆز

هاونیشتمانە بەڕێزەکان
کۆمەڵانی خەلکی کوردستان،
کادر و ئەندام و پێشمەرگە قارەمانەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان

ئەوا جارێکی دیکەش جێژنی نەتەوایەتیی نەورۆز، جێژنی هاتنی بەهار، تازەبوونەوەی ساڵ و بووژانەوەی سروشت، جێژنی گەشانەوەی هیوا بەژیان و زیندوو بوونەوەی هێز و وره بۆ دەستەبەرکردنی ئاواتەکان و ژیانێکی باشتر و شیاوتر، هاتەوە.

بەم بۆنەیەوە، لە لایەن دەفتەری سیاسیی حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە، پڕ بە دڵ پیرۆزبایی‌تان لێ‌دەکەم و ئاواتم ئەوەیە ساڵی تازەی هەتاوی بۆ ئێوە پڕ لە سەرکەوتن و شادی بێ. هەروەها هیوادارم بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی نەتەوەی ئێمە بە گشتی و خەباتی خەڵکی ئێمە لە رۆژهەلاتی کوردستان، بۆ گەیشتن بە ئازادی و ئامانجە رەوا نەتەوایەتی‌یەکان، بە ئاکام بگا و چیدی خەڵکی ئێمە لە ژێر ستەم و ژێردەستی دا نەمێنێتەوە.

نەورۆز هەروەک سروشت تازە دەکاتەوە، گیان و ورەیەکی تازەش وەبەر خەباتکارانی رێگای ئازادی دەنێ. لە کۆنەوە نەورۆز بۆ کوردان رەمزی خەبات و فیداکاری بە دژی سیستیمی زوڵم و ستەم بووە. ئێمە لە ساڵی نوێ دا لێبڕاوانەتر و دلگرمتر لە پێشوو، خەباتی خۆمان لە پێناوی دابینکردنی مافەکانمان دا، بە دژی کۆماری ئیسلامیی ئێران درێژە دەدەین. رێکخراوەکانی حیزبی دێمۆکڕاتی کوردستان لە نێوخۆ و دەرەوەی وڵات، دڵنیاتان دەکەنەوە، کە بە ئامادەیی تەواوەوە ڕووبەڕووی ئەو بارودۆخە سیاسییە دەبنەوە، کە ئێستا لە وڵاتی ئێمە دا لە گۆڕێ دایە و لە هەر ئاڵوگۆڕ و قۆناخێکیش بۆ گەشەپێدان و بەرەوپێشبردنی ئامانجەکانمان کەڵک وەردەگرن. لەو پێناوە دا خەباتی کۆمەڵانی خەڵک یان تێکۆشانی مەدەنی، کە لەودا خەڵکی ئێمە بتوانن هەر چەشنە دەرفەتێک بە قازانجی باشترکردنی دۆخی ژیانی خۆیان بقوازنەوە و ویست و داخوازە مەدەنی و کۆمەڵایەتی‌یەکانی خۆیان لە بەرامبەر سیستیمی دەسەڵاتداردا بەرز بکەنەوە، بە شێوەیەکی گرینگی خەبات و ڕێگایەکی باش بۆ کردنەوەی بەشێک لە ئاستەنگەکان بەرەو سەرکەوتن دەزانین.

هەر لەو کاتەش دا پێشمەرگەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان، زیاتر لە هەمیشە ئامادەیی ئەوەیان هەیە کە لە هەر شوێنێکی رۆژهەڵاتی کوردستان بەرگری لە هاونیشتمانانیان بکەن و هەر کاتێک بەرژەوەندیی وڵات و خەڵکی ئێمە بخوازێ، چەکدارانە بەرەوڕووی دوژمن ببنەوە، ئەرکی پێشمەرگایەتیی خۆیان بەجێ‌بگەیەنن و نیشتمانی خۆیان بپارێزن.

لەو بەینە دا، نابێ ئەوەمان لە بەرچاو ون بێ کە هاوکاری و یەکیەتیی کردەوەی هەموو رێکخراوەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان مەرجی سەرەکیی دەرکەوتنی ئاسۆیەکی تەواو ڕوون بۆ خەباتی ئەو بەشەی کوردستانە و یەکیەتی و هاوهەنگاویی هەموو هێزەکان، هەم گوڕوتینێکی تەواوتر بە بزووتنەوەکەمان دەبەخشێ و هەم خەڵکەکەشمان یەکگرتووتر دەکا و بەرەو خەباتێکی شێلگیر و یەکلاکەرەوە دەیان‌بزوێنێ.

هەر لەو پێوەندییە دا پێمان‌خۆشە جارێکی دیکەش ئاماژە بکەین کە درێژەدان بە دابڕان و دوولەتی لە حیزبی دیموکرات دا، نە لە بەرژەوەندیی بزووتنەوەی کورد بە گشتی دایە و نە حدک و حدکاش سوودی لێ‌دەبینن. بە پێچەوانەوە وەسەریەککەوتنەوەی بنەماڵەی دیموکرات دەبێتە هۆی ئەوەی گرفتێکی گەورەی سەر رێگای خەباتمان برەوێ و دیموکراتێکی بەهێزتر لە مەیدانی خەبات دا هەبێ. ئێمە وەک حیزبی دیموکراتی کوردستان هەر وەک پێشتریش رامانگەیاندوە ئامادەین ئەو مەسەلەیە بە وەبەرچاوگرتنی رێزدانان بۆ مافی یەکتر، مەنتیق و راستییەکانی نێو بزووتنەوەی کوردستان، چارەسەر بکەین.

بزووتنەوەی کورد بە گشتی لە هەر چوار پارچەی کوردستان، سەرەڕای هەوراز و نشێو و ئەو بارودۆخە ئاڵۆزەی بە هۆی دسستتێوەردانی زلهێزەکان، وڵاتە دراوسێکان، شەڕی داعش و هتد، لە رۆژهەڵاتی نێوەڕاست دا، پێکهاتوە، ئێستاش بە قۆناخێکی هیوابەخش دا تێ‌دەپەڕێ. هەرێمی کوردستان «باشوور» ، کە تەنیا بەشێکی کوردستانە کە حکوومەتێکی فیدرالّیی تێ‌دا پێکهاتوە و جێگای هیوای هەموو کوردانە، بە داخەوە لەم چەند ساڵەی دوایی دا تووشی ناکۆکی و ناسازی لە نێوان حیزب و رێکخراوەکانی دا بووە، ئەوەش لە کاتێک دا، کە بێجگە لە شەڕی داعیش، کە زیانی گیانی و مالّیی یەکجار زۆری لێ‌کەوتوەتەوە، قەیرانی ئابوورییش کەندوکۆسپی زۆری بۆ ئەو هەرێمە دروست کردوە، بەلّام بەو حالّەش دەردەکەوێ هەرێمی کوردستان ئایندەیەکی سیاسیی ڕوونی لە پێشە و رەوتە دیپلۆماسی و پێوەندی‌یە نێودەولّەتی و سیاسی‌یەکان، نیشاندەری ئەوەن کە گەیشتنی کورد لەو پارچەیە، بە لووتکەی داخوازی خۆی، واتە سەربەخۆیی، لە دادێ‌یەکی نەک زۆر دوور دا، دوورەدەست نیە.

لە باکوری کوردستان»کوردستانی تورکیە» ، لە گەلّ ئەوەی کە پڕۆسەی ئاشتی لە ژێر شوێنەواری ئالّۆزی و کێبەرکێی نێوخۆیی و دەرەکی‌یەکان‌دا لەبارچووە، جموجۆلّ و هەولّەکان هەروا گەرمن و مەسەلەی کورد هەر وا سەرباسی رۆژەڤی سیاسییە و رەوتی گەشەکردنی خۆی دەپێوێ.

لە رۆژاوا «کوردستانی سووریە»، کە تا پێش ئالّوگۆڕەکانی نێو سووریە، خەلّکی ئەو بەشەی کوردستان مافی هاونیشتمانەتیشیان پێ ڕەوا نەدەبینرا، ئێستا کورد گەیشتوەتە جێگایەک کە کەوتوەتە بەر سەرنجی زلهێزەکان و لە هاوسەنگی‌یەکان‌دا شوێنی دیارە. ئەو دەرفەتە نوێ‌یانەی بە دوای ئالّوگۆڕەکانی سووریە دا رەخساون، بەرهەمی گرینگ و مێژوویی‌یان بۆ کوردی ئەو بەشە پێوە دیارە، کە هیواداریـن بتوانن بە وریایی و هاودەنگی لە پێناو گەیشتن بە مافی رەوای نەتەوایەتیی خۆیان دا کەلّکی لێ‌وەرگرن.

هاونیشتمانە بەڕێزەکان

ناوچەی رۆژهەلّاتی نێوەڕاست کە کوردستانی تێ‌دا هەلّکەوتوە، بە خێرایی گۆرانی بە سەر دادێ و حیزبی ئێمەش هەولّ دەدا لە هەر ئالّوگۆرێک کە لە ولّات و ناوچەکەمان دا روو بدا، بە قازانجی ئامانجی رەوامان کەلّک وەرگرێ. دیارە لە هەر بارودۆخێک و هەر بەراوەرد و هاوسەنگی‌یەک دا، نەتەوەی ئێمە پشت بە هێزی خۆی و بایەخە مێژویی و نەتەوایەتی‌یەکانی خۆی دەبەستێ، هەر وەک ئەسلّی سەربەخۆیی سیاسی بناخەیەکی جێگیر و نەگۆڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانە.

جارێکی دیکەش نەورۆزتان پیرۆز بێ و سالّی نوێ، سالّی سەرکەوتن و بەختیاریمان بێ.

مستەفا مەولوودی
سکرتێری گشتیی
حیزبی دیموکراتی کوردستان
نەورۆزی ١٣٩٦ی هەتاوی

«کوردستان» وەک ئاوێنەی خەباتێکی سەخت و دوورو درێژ

قادر وریا

... نەک دەرچووی ئەم و ئەو کۆلێژی ڕۆژنامەنووسی، بەڵکوو پەروەردەی قوتابخانەی تێکۆشان و سەنگەری پێشمەرگایەتی بوون و بە شێوەی ئەزموونیی پێ‌گەیشتوون. کە وایە شتێکی تر هەیە کە بە هەمووی ئەو راستیانەشەوە، ڕۆژنامەی «کوردستان»ی لای خوێنەرانی خۆشەویست و ڕێزدار کردوە. ئەم ئامانج و بیروباوەڕ و ڕێبازە سیاسییەی کە کوردستان لاپەڕەکانی خۆی بۆ بڵاوکردنەوەیان تەرخان کردوە، ئەو خەباتە پڕ لەقوربانیدانەی «کوردستان» لە سەردەمی کۆماری کوردستانەوە، بووە بە زمانحاڵی، بوون بە هۆی ئەوەی «کوردستان»بایەخ و گرنگیی خۆی هەبێ.

«کوردستان»، هەر لەو کاتەدا کە هەڵگری باوەڕ و پەیامی حیزبێکی خاوەن خەباتێکی دوور و درێژ و پڕ هەوارز و نشێوە، ئاوێنەی مێژووی ئەم حیزبە و خەباتەکەشیەتی. یەکەمین جار «کوردستان» وەک زمانحاڵی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە بەفرانباری ١٣٢٤ی هەتاوی دا بڵاو بوەوە. یەکەم دەورەی ئەم ڕۆژنامەیە کە لە سەردەمی ژیانی کۆماری کوردستان دا بووە، ١١٣ ژمارەی گرتە خۆ. دواتر و لە قۆناغ و بارودۆخی جیاوازدا، چەند دەورەی دیکەی «کوردستان» بڵاو بوونەوە. ئەم دەورەیەی ئێستاش لە ڕێبەندانی ١٣٤٩ی هەتاوی دەست پێ دەکا و یەکەم ژمارەی ئەو دەورەیەش لە بەغدا، چاپ و بڵاو بووەتەوە. کە چاو لە ژمارەکانی هەر دەورەیەکی «کوردستان» بە تایبەتی ئەم دەورەیەی ئێستا دەکەی، بە چاوگێڕانێک بە سەردێڕی بەیاننامەکان و بابەتەکان، ئەو ڕووداوانەت وەبیر دێنەوە کە بە سەر ئەم حیزبە و تێکۆشەرانی‌دا هاتوون. ڕوانگەی ئەم حیزبەت لە بارەی ئاڵوگۆڕە سیاسیەکانی پێوەندیدار بە نەتەوەی کورد لە ئێران و بەشەکانی دیکەی کوردستان لەقۆناغێکی تایبەت‌دا وەبیر دەخەنەوە. زۆر لەو کەسانەی لە مەقامی ڕێبەر و کاربەدەستی حیزبی دیموکراتی کوردستان لەم ڕۆژنامەیە دا وتاریان بڵاو بووەتەوە یا قەڵەمیان گێڕاوە، ئێستا لە ژیان دا نەماون بەڵام لە مێژووی ئەم حیزبە و خەباتی ئازادیخوازیی گەلی کورد دا ناوێکی نەمر و جێگایەکی دیاریان هەیە. هەر لەم دەورەیەی «کوردستان» دا کۆمەڵێک کەسایەتی ڕۆڵی جۆراوجۆریان گێڕاوە کە ئێستا چوونەتە ڕیزی شەهیدان و نەمران. لەوانە: هێمنی موکوریانی، کەریمی حیسامی، د.قاسملوو، د.شەرەفکەندی، عەبدوڵلا شەریفی، سەلام عەزیزی، عوسمان ڕەحیمی و نوێترین مامۆستای کۆچکردوومان کاک فەتاح کاویان. ئەوەشمان لە بیر نەچێ کە لە دوارۆژەکانی ساڵی ٢٠١٦دا، «کوردستان»هاوکار و پشتیوانێکی بە نرخی لە دەست دا، ئەویش ناسر ئێرانپوور بوو. بێ ئەمەگی دەبێ ئەگەر لەم بۆنەیە دا، یادی نەکەینەوە، چونکە ئەگەر چی ئەندامی دەستەی نووسەرانی ئەم ڕۆژنامەیە و تەنانەت ئەندامی حیزبی دیموکراتی کوردستانیش نەبوو، بەڵام لەم چەند ساڵەی دوایی دا لە «کوردستان» غافڵ نەبوو و هەرکات «کوردستان» داوای نووسینی لێ کردبا یا بۆ خۆی وتارێکی خۆی بۆ «کوردستان» بە شیاو زانیبا، بە شانازییەوە هاوکاریی ئەم ڕۆژنامەیەی دەکرد.

ئەمەش کە «کوردستان» زۆربەی هەرە زۆری ساڵانی تەمەنی خۆی لەم دەورەیە و چەند دەورەیەکی پێشووش‌دا لە دوورخراوەیی دا بەڕێ کردوە و بەڕێوەبەران، نووسەران و کادرە فەننی‌یەکانی ، دوور لە زێدی خۆیان و ڕۆژنامەکەیان، لە قۆناغێکی تەمەنەوە دەچنە قۆناغێکی دیکە و بە دیار «کوردستان»ەوە پیر دەبن، بەشێکە لە سروشتی ئەو خەباتە سیاسی و ئازادیخوازییەی، «کوردستان» بووە بە دەنگ و ڕەنگی، خەباتێک کە بە زۆری لە ژێر سەرکوت و لە دوورەوڵاتی دا درێژەی هەبووە.

هەر وەک ئێستا لە جیاتی «کوردستان»ێک، دوو «کوردستان» وەک زمانحاڵی حیزبی دیموکرات بڵاو دەبنەوە، لە ڕابردووش دا وا هەبووە «کوردستان» گیانێک بووە لە دوو جەستە دا. بەو واتایە کە دووبەشی لێک دابراوی حیزبی دیموکرات، هەر کامیان بە جیا «کوردستان»یان وەک ئۆرگانی خۆیان بڵاو کردوەتەوە. لەمەشەوە دەتوانین بگەینە ئەو ڕاستییە کە «کوردستان» لەم قەدەر و چارەنووسەشی دا، لە خاوەنەکەی واتە حیزبی دیموکرات دەچێ.

لە دۆخێک دا کە حیزبی دیموکراتی کوردستان و ڕێبەران و تێکۆشەرانی ئەو حیزبە و نووسەران و کادری فەننیی ئەو ڕۆژنامەیە پێی‌دا تێپەڕ دەبن، لەوانەیە ئاسان نەبێ بەڵێن بدەین کە «کوردستان» لە ڕووی فۆرم و چاپ و تیراژ و زوو زوو بڵاوکردنەوەی، باشتر دەکەین. چونکە وەک خوێنەرانیش هەستیان پێ‌کردوە تەنانەت هێندێک جار بۆ چاپی هێندێک لە ژمارەکانی لە ڕووی ماڵییەوە کەوتووینە تەنگانە. ئەوە کێشەیەکە کە هەر ئێستاش لە گەڵی بەرەوڕووین. وێڕای سوپاس و پێزانینمان بۆ ئەو دۆستانەی کەهەر یەکەی بۆ ماوەیەک تێچووی چاپی ڕۆژنامە لە سەر کاغەزیان گرتووەتە ئەستۆ، لێرەوە داوا لە هۆگرانی ئەم ڕۆژنامەیە دەکەین لە ڕووی ماڵییەوە پشتیوانی بن تا ئەم چرایە هەر بە داگیرساوی بمێنێتەوە. جێی خۆیەتی لە قەڵەم بە دەستانی نێوخۆ و دەرەوەی کوردستان، هەر وەها لە هۆگرانی کاری ڕۆژنامەنووسی ودڵسۆزی خەبات و تێکۆشانی ڕۆشنبیریی حیزبی دیموکرات داوا بکەین بە نووسین و وەرگێڕان و، هاوکاری لە ناردنی هەواڵ و ڕاپۆرتی جۆراوجۆر و دانی ئیدە و پێشنیاری بە سوود، پشتیوانی «کوردستان» بن. ئەوەش کە دەکەوێتە سەر بەڕێوەبەران و نووسەرانی ئێستای «کوردستان» ئەوەیە کە وێڕای بەردەوام ڕاگرتنی ئەم مەشخەڵە پیرۆزە، درێژەدەرو پارێزەری ئەو خسڵەت و تایبەتمەندییانەی «کوردستان» بن کە بۆ ماوەیەکی زۆر ئەم ڕۆژنامەیەی لە نێو ڕۆژنامەکانی دیکە دا پێ دەناسرایەوە. زمانپاراوی و زمانخاوێنی، هەر وەها ڕاستوێژی و بەرپرسیاریەتی لە گرنگترینی ئەوتایبەتمەندیانەن.

بە بۆنەی بڵاوبوونەوەی ژمارە ٧٠٠ی «کوردستان»بە ڕێزەوە یادی هەموو ئەو کەسانە دەکەینەوە کە بەردەوامیی ئەم ڕۆژنامەیە قەرزداری کارو تێکۆشانی ئەوان لە «کوردستان» لە قۆناغە جۆراوجۆرەکان‌دا بووە. هەر وەها پیرۆزبایی و ماندوونەبوونی لە ستافی ئێستای بەڕێوەبەران و کارگێڕانی «کوردستان» و سەرجەم خوێنەران و هۆگرانی دەکەین.

بەو هیوایەی «کوردستان» هەر بەردەوام و، لە بەرەوپێشچوون دابێ.

ئاوڕدانەوەیەک لە چەند ڕووداوی گرینگی ساڵ
لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان

کەماڵ کەریمی

ســـاڵـــی ١٣٩٥ی هــەتـاوی بە هەموو خۆشی و ناخۆشییەکانیەوە تێپەڕی. ساڵێک پڕ لە ڕووداوی گرینگ کە هەرکام بە نۆبەی خۆی شوێنەواری باش و خراپیان لەسەر خەڵک و کۆمەڵگەی کوردستان بەجێ‌هێشتووە.

ئەگەر ئاوڕێک لە ڕووداوە ناخۆشەکانی ساڵ بدەینەوە بەشێکی دەگەڕێتەوە بۆ ئەو خەسارانەی، کە بەهۆی گرتن و گیان‌لەدەستدان و بەتایبەت شەهیدبوونی ژمارەیەک لە تێکۆشەرانی نەتەوەکەمان، کە خەم و پەژارەیەکی زۆری بۆ خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بەدوای خۆیدا هێنا. هەرچەند ئەم ڕووداوانە هەرگیز نەبوونە هۆی دەستبەردانەوە و نائومێدی خەڵکی خەباتگێڕی ڕۆژهەڵاتی کوردستان. ئەگەر خەڵکی کوردستان لەلایەک خەمیان لەم تێچووانە دەخوارد، لەلایەکی‌دیکەوە ئەم خەسارانەیان دەکردە دەرفەتێک بۆ دەربڕینی هاوپێوەندی و دروستکردنی هاودەنگی لە نێوانیان‌دا، بۆ دەرخستنی سیمای یەکڕنگی کوردستان لە بەرابەر دوژمنی هاوبەشیان‌دا.

سەرەڕای هەموو ئەو ڕووداوە تاڵانە، گەلیک بەرەوپێش چوون لە ڕەوتی سیاسی و تێکۆشان‌دا چ لە نێوخۆی وڵات و چ لە دەرەوە لەم یەک ساڵەدا بینراون کە دەبێ وەک دەسکەوتێک چاوی لێ‌بکرێ و بێگومان بوونەتە هۆی دڵخۆشی و ئومێدواربوونی زیاتری خەڵک بە داهاتووی خەباتە ڕەواکەیان لە پێناو وەدیهاتنی ئامانجەکانیان‌دا.

سەرەتای ساڵی ١٣٩٥ کاک خالیدی عەزیزی سکرتێری ئەو کاتی حیزب، لە پەیامێکدا دووبارەی کردەوە و، لەگەڵ ئەوەی داوای پێویستی لێک نیزیکبوونەوەی زیاتری لە حیزبەکانی ڕۆژهەڵات کرد، داوایەکی گشتی ڕووبەڕووی هەموو لایەک لە دەرەوە و نێوخۆی ڕۆژهەڵات کردەوە کە ساڵی نوێ بکەین بە ساڵی چالاکی هەمەلایەنە و دوورکەوتنەوە لە بێتەفاوەتی و هەوڵدانی زیاتر بۆ کەڵکوەرگرتن لە دەرفەتەکان لە پێناو بەرژەوەندی گشتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان‌دا.

ئەم پەیامەی حیزبی دیموکراتی کوردستان کە پێشتریش بە گوێی خەڵکدا درابوو،سنوورێکی بۆ جۆری چالاکی‌یەکان و شوێنی ئەو چالاکی‌یانە دانەنابوو. پەیامی چەند ساڵەی حیزبی دیموکرات ئەوەبووە، ئەگەر نەورۆز جێژنێکی نەتەوەیی کوردە، دەبێ بە هەمووان لە هەمووشوێنێک و بە هێماکانی نەورۆزی کوردەوارییەوە یادی بەرز ڕابگیرێ و دیتمان لە چەند حەوتووی پێش و پاشی نەورۆزی ساڵی ٩٥دا، چلۆن ڕۆژهەڵاتی‌یەکان سەرەڕای هەڕەشە و فشاری زۆری دەزگا ئەمنی‌یەتیەکانی ڕێژیم شار و گوندەکانی ڕۆژهەڵاتیان، بە جلی کوردی و ئاهەنگی کوردانە و ئاگر و ئاڵای کوردستان ڕازاندەوە. پەیامی نەورۆزی خەڵک لەلایەک بۆ بەرزڕاگرتنی ڕۆژێکی نەتەوەیی و لەلایەکی‌دیکەشەوە نیشاندانی یەکدەنگی و یەکرەنگی ئەوان بوو بەرانبەر بە دەسەڵاتێکی سەرەڕۆ کە بایەخ بەهیچ ماف و ئەرزشێکی نەتەوەیی ئەو خەڵکە نادا.

دیارە ئەمە تەنیابوار نەبوو بۆ کەڵکوەرگرتن لەو فرسەتانەی کە دەستکەوتوون. چالاکانی مەدەنی، بەوەگەڕخستنی تواناکانی خۆیان لە کاری ئەدەبی و فەرهەنگی‌دا، لە درێژەی زەحمەتی چەندساڵی پێشکیسوەتەکانیان، لە زۆربەی ناوچەکانی کوردستان بەتایبەت لە گوندەکان‌دا بەبێ ئەوەی چاوەڕوانی کەمترین یارمەتی دەوڵەتی بن و سەرەڕای هێندێک پێشگیری‌کردنیشیان، قۆڵی هیممەتیان هەڵماڵی و تەنیا بە ماندووکردنی خۆیان هەزاران منداڵی کوردی ڕۆژهەڵاتییان فێری خوێندن و نووسین بە زمانی شیرینی زگماکییان کردن و لەم ڕێگەوە نەتەنیا بەرامبەر بە هەوڵی پەکخستنی ئەو جۆرە کارانەی ڕێژیم و دەوڵەتەکەی بێ‌تەفاوەت دانەنیشتن و چاوەڕوانی جێبەجێ‌بوونی یاساکەیان نەمانەوە، بەڵکوو بە هیممەتی هەمەلایەنەیان ئەم ئەرکە نیشتمانی‌یەیان بەڕێوەبرد کە لە مێژووی خەبات بۆ پاراستنی زمانی نەتەوەییمان‌دا لاپەڕەیەکی پڕشنگدار بۆ خۆی تۆمار دەکا.

لەپاڵ ئەو تێکۆشەرانەدا، سەرەڕای بەرپێ‌گرتنیان، گەرمڕاگرتنی کۆڕوکۆبوونەوەکانی ئەنجومەنە ئەدەبی‌یەکان لە سەروو هەتا خوارووی ئەم وڵاتە زیاتر و گەرم و گوڕتر لە جاران بە هۆی کۆڕە ئەدەبییەکان و بەشداری ئەدیبان و شاعیرانی دەروەستی نەتەوەکەمان لە ڕۆژهەڵات، بە نووسین و بڵاوکردنەوەی بەرهەمە بەنرخەکانیان لە بواری ئەدەبی‌دا، کە پڕ لە مانای خۆشەویستی بۆ نیشتمان و نەتەوەکەیان بووە، چەتری سانسۆڕی ڕێژیمی لەسەر زمان و ئەدەبی کوردی دادڕدادڕکرد و بەهۆی ئەوانەوە هۆگری بە ئەدەب و زمانی کوردی پەرەگرتووتر بوو.

لایەنێکی‌دیکەی ئەم تێکۆشانە نیشتمانی‌یە پەرەئەستاندنی خەباتی ژینگەپارێزی لە کوردستان بوو کە، بە هەزاران و زیاتریش لە چالاکانی ژینگەپارێزی لە زۆر شوێنی کوردستانی لە دەوری خۆی کۆ کردەوە و بە پەیامی سەوزڕاگرتنی کوردستان، لە ئاگرکوژانەوە بەردەوامەکان و نەمامچاندنەوە بگرە هەتا خاوێن‌کردنەوەی شار و دەشتودەر و هەوڵدان بۆ هاندانی خەڵک بە تایبەتی تازەپێگەیشتوانی وڵات، بۆ پاراستنی ژینگەی کوردستان، ئەرکێکی نیشتمانی گەورەیان لەسەر شانی خۆیان دانا و بەمجۆرە سەروەری‌یەکیان بۆ خۆیان تۆمار کرد.

ئەمساڵەی بەم خۆشی و دەسکاوتانەوە دەستمان پێکرد، ساڵێک‌بوو کە جارێکی‌دیکەش لە درێژەی خەبات و تێکۆشانی پێشمەرگایەتی‌دا، بە مەبەستی بەیەکەوەبوون و ئاوێتەکردنی خەباتی پێشمەرگە لەگەڵ حەز و ویستی خەڵکی کوردستان، پێشمەرگەکەنی دیموکرات خۆیان گەیاندەوە نێو کۆڕی پشتیوانانیان لە نێو خۆی وڵات. ئەرکێک کە لە ماوەی دە ساڵی ڕابردوودا، سەرەڕای ماندووبوون و بەخشینی خوێنی هاوڕێیانیان، لە لایەن پێشمەرگەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە بەڕێوەدەچوو، ئەمساڵیش بە شێوەیەکی بەربڵاوتر بەشێکی دیکەش لە پێشمەرگەکانی کوردستانی لەخۆگرت.

حوزووری بەردەوامی پێشمەرگە لە نێو خۆی وڵات و لە نێو باوەشی گەرمی خەڵکی کوردستان بوو کە لە سەرەتای ساڵەوە، فەرماندەرانی سپای پاسدارانی هێنایە دەنگ و دەستیان‌دایە هەڕەشەکردن. بەڵام سەرەڕای ئەو هەڕەشانە و زیادکردنی بەرچاوی هێزەکانیان لە کوردستان و بەکارهێنانی هەموو ئیمکاناتی نیزامی و ئەمنییەتی‌یان، پێشمەرگە لە جێبەجێ‌کردنی ئەو ئەرکە پیرۆزە نەوەستاو لە ناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستان‌دا، بە دەرکەوتنیان و چوونە نێو خەڵک و ڕووبەڕووبوونەوە لە گەڵ پیلان و پەلامارەکانی سەرکوتکاران، ئیرادەی شۆڕشگێڕانەی خۆیان بەسەر دوژمن‌دا سەپاند.

ئەوەی جێگەی داخ بوو، ئەمساڵ بزووتنەوەی کورد لە ڕۆژهەڵات بۆ ئەم ئەرکە شۆڕشگێڕانەیە تێچووی زۆری دا و ژمارەیەک لە باشترین پێشمەرگەکانی کوردستان لەگەڵ ئەوەی زۆر فیداکارانە ڕووبەڕووی هێزی سەرکوتکەری ڕێژیم کۆماری ئیسلامی بوونەوە شەهیدبوون و گیانی پیرۆزی خۆیان بۆ بەرزڕاگرتنی ئامانجەکانی گەلەکەیان فیداکرد کە کۆتایی کاروانی شەهیدانی ئەمساڵ، شەهیدبوونی دوو پێشمەرگەی حیزبی دیموکراتی کوردستان بە ناوەکانی ئەمیر نستانی و ئازاد ئاڵی بوو.

دیارە ئەم ڕووبەڕووبوونەوانە لەگەڵ ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی و هەڕەشەکانی سەرکردەکانی ڕێژیم و سپای پاسداران، تەنیا تێکهەڵچوونی ڕاستەوخۆی نەگرتەوە. بەڵکوو پیلانەکانی ڕێژیم دژی حیزبەکانی ڕۆژهەڵات و بە تایبەت لە دژی حیزبی دیموکراتی کوردستان، بەرینتر لەوە بوو. جێبەجێ‌بوونی پیلانی تەقینەوەی دوو بۆمبی دەستکردی ڕێژیم لە شەوی یەڵدا و لە بەردەم قەڵای دیموکرات، کە بەداخەوە بوو بە هۆی شەهیدبوونی پێنج ڕۆڵەی تێکۆشەری حیزبی دیموکرات و دوو پێشمەرگەی ئاسایشی هەرێمی کوردستان، کارەساتێکی ناخۆش و دڵتەزێنی ساڵ بوو بۆ سەرجەم خەڵک و لایەنە سیاسییەکانی کوردستان و پەڵەیەکی ڕەشی‌دیکە لەسەر کارنامەی پڕ لە جینایەتی کۆماری ئیسلامی.

بە دوای ئەم کارە جینایەتکارانەدا ئەوەی دڵی خەڵکی کوردستانی خۆش کرد و خەمی ئەو ڕووداوە و شەهیدەکانی لەسەر دڵیان ڕەواندەوە، هاوپێوەندی بەربڵاوی خەڵکی کوردستان بە گشتی و بەدەنگەوە هاتنی حیزبەکانی هەر چوار پارچەی کوردستان بوو کە بە سەردان و بە ناردنی پەیامی هاوسۆزی‌یان لەگەڵ حیزبی دیموکراتی کوردستان و بنەماڵەی سەربەرزی شەهیدان ئەم کردەوە تێرۆریستی‌یەیان مەحکووم کرد و ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی‌یان وەک عامیلی ئەو جینایەتە ڕیسوا کرد.

بەشداری نوێنەری زۆربەی حیزبەکانی کوردستان لە کۆبوونەوەیەک کە لەسەر داوای حیزبی دیموکراتی کوردستان، لە بنکەی دەفتەری سیاسیی حیزب بەڕێوەچوو، و بڵاوبوونەوەی ڕاگەیێندراوی هاوبەشی ئەو حیزبانە لەسەر مەحکووم کردنی ئەو جینایەتە و پشتگیری حیزبی دیموکرات لە بەرامبەر پیلانەکانی دوژمنان،هەنگاوێکی جیددی و جێی تێڕامان بوو کە لە لایەک نیشانەی هاوسۆزی نەتەوەیی نێوان هەموو بەشەکانی کوردستان و لە لایەکی دیکەوە دەرخەری ئیرادەی هاوبەشی کورد بوو بۆ وەدەنگ‌هاتن لەسەر ئەو جینایەتانەی دژ بە نەتەوەکەمان لە بەشە جیاجیاکانی کوردستان دەکرێ.

هەر ئەم ڕووداوە و هەست بە بەرپرسایەتی هەموو لایەک بوو کە بوو بەسەرەتایەکی باش بۆ خوێندنەوەیەکی نوێ و بۆ بیرکردنەوەیەکی مەنتیقی و پێویست سەبارەت بە جۆری پێوەندی نێوان حیزبەکانی ڕۆژهەڵات و دەسپێکێکی باشتر بۆ کۆبوونەوە لە دەوری یەکتر و هەوڵدان بۆ دیتنەوەی ڕێگەی هاوکاری زیاتر و کردەیی‌تر. کە بە خۆشی‌یەوە بێ ئاکام نەبووە و هیوای ئاکامی باشی کردەیی لێ دەبیندرێ.

لەپاڵ هەموو ئەو ڕووداوانەدا، ئەمساڵیش وەک تەواوی ساڵانی دەسەڵاتداری کۆماری ئیسلامی، خەبەری گرتن، ئەشکەنجە، لە زیندان‌دا ڕاگرتن و ئیعدامی خەڵکی بێ تاوانی کوردستان بەشێک بوو لە خەمی ڕۆژانەی خەڵکی کوردستان و نیشانەیەک لە بەردەوامی سیاسەتی سەرکوتی بێبەزەیی‌یانەی کۆماری ئیسلامی. لەم ساڵەدا بە پێی ئەو ئامارەی «ناوەندی مافی مرۆڤ بۆ ڕۆژهەڵاتی کوردستان» بڵاوی کردوەتەوە، لە لایەن هێزە ئەمنی و نیزامی‌یەکانی ڕێژیمەوە ٢٨٢ بە تاوانی پێوەندی بە حیزبە سیاسی‌یەکانی ڕۆژهەڵاتەوە گیراون کە ١٠٥ کەسیان تا ئێستا لە لایەن دەزگای قەزایی دەسەڵاتەوە حوکم دراون. هەروەها لە بەندیخانەکانی ئێران‌دا ٦١ زیندانی کورد لە سێدارە دراون و بە هۆی تەقینەوەی مین لە دەوری مۆڵگەکانی ڕێژیم ١٣ کەس کوژراون و ٩ کەسی دیکەش بریندار بوون. لەگەڵ ئەوانە بە هۆی ئەو ڕووداوانەی بەداخەوە لە ناوچە سنووری‌یەکاندا ڕۆژانە دووبارە دەبوونەوە،و لە ڕێگەی تەقەکردنی ڕاستەوخۆی چەکدارانی ڕێژیم لەو کاسبکارە بێ‌دەرەتانانەی بە ناچاری و بۆ پەیداکردنی ژەمە نانێک بۆ منداڵەکانیان ڕوویان لە سەرسنوورەکان دەکرد، ٥٥ کۆڵبەر کوژراون یا بەهۆی هەوڵی خۆدەربازکردن لە چنگ هێزەکانی ڕێژیم و تووش‌بوون لەگەڵ هەڵدێران و بەفر و سەرما ٩ کەسی دیکە گیانیان لە دەستداوە.

ئەوەی جێگەی سەرنجە، هەمووی ئەم تاڵی و ناخۆشی‌یانی ژیانی خەڵکی کوردستان کە بێ‌گومان بە شێوازی جۆراوجۆر هەموو بەشەکانی دیکەی ئێرانیشی گرتوەتەوە ، لە سایەی سیاسەتەکانی دەوڵەتی «تدبیروامید»ی ڕۆحانی‌دا بەسەریان‌دا ڕژاوە کە دوای چوار ساڵ لە دەسەڵاتداری دەوڵەتەکەی و بە پێچەوانەی هەموو ئیدیعاکانی نە تەنیا هەنگاوێکی بچووکی بۆ باشتر کردنی ژیانی خەڵک هەڵنەهێناوەتەوە بەڵکوو بە سازانی ئاشکرای لە سەر بەرژەوەندی‌یە ئابووریەکانیان لە گەڵ سپای پاسداران ڕێگەی بەڕێوەچوونی هەموو جینایەتێکی لە کوردستان بۆ هێزەکانی ڕێژیم کردوەتەوە. هەر بۆیە خەڵکی کوردستان کۆتایی تەمەنی دەسەڵاتداری کۆماری ئیسلامی بە سەرەتای گەیشتن بە ئامانجەکانیان دەزانن و بۆ ئەم مەبەستەش تێدەکۆشن.

پەیامی یەکیەتی ژنانی دیموکراتی کوردستان

به بۆنەی ٢٤ی ڕەشەمە، ساڵوەگەڕی دامەزرانی یەکیەتیی ژنان

سەرەتا بە بۆنەی ٧١ەمین ساڵرۆژی دامەزرانی یەکیەتی ژنانی دیموکراتی کوردستان گەرمترین پیرۆزبایی پێشکەش بە هەموو خەڵکی کوردستان و بە تایبەتی ژنانی مافخوازی کوردستان و هەموو ئەندامان و لایەنگرانی یەکیەتی ژنان دەکەم.

٧١ ساڵ بەر لە ئێستا لە هەل و مەرجێکی سیاسی مێژوویی تایبەتدا کە بۆ جووڵانەوەی گەلی کورد لە کوردستانی ڕۆژهەڵات ڕەخسا و بەرهەمەکەی بوو بە دامەزراندنی یەکەمین کۆماری دیموکراتیکی کوردستان بە سەرۆکایەتی پێشەوای نەمر قازی محەممەد. کۆماری کوردستان لە ماوەی ١١ مانگی دەسەڵاتی پڕئەزموونی خۆیدا گەلێک دەستکەوتی گەورە و بە نرخی لە مێژووی ڕزگاریخوازی نەتەوەکەماندا تۆمار کرد. یەکێک لەو دەستکەوتە بەنرخانە دامەزراندنی ڕێکخراوی یەکیەتی ژنانی دیموکراتی کوردستان بوو.

دامەزراندنی ڕێکخراوێکی تایبەت بە ژنان لەو سەردەمە دا کە کۆمەڵگەی ئێران بە گشتی و کوردستان بە تایبەتی زۆر سوننەتی و لە باری فەرهەنگی و کۆمەڵایەتی و سیاسیەوە لەو پەڕی دواکەوتوویی دابوو، وەک دەرفەتێکی زێڕین لە بەر دەم ژنانی کورد دا کرایەوەو ژنان توانیان بۆ یەکەم جار داخوازییەکانی خۆیان بێننە گۆڕێ‌و لە تەشەکولی تایبەت بە خۆیان دا بۆ ئامانجەکانیان تێبکۆشن.

هاوکات دامەزراندنی یەکیەتی ژنانی دیموکراتی کوردستان لەو هەل‌و مەرجە سیاسی و کۆمەڵایەتیەی ئەو کاتدا بە وەرچەرخانێکی مێژوویی گرینگ و نوێ لە بزاڤی ڕزگاریخوازی گەلی کوردو بەتایبەتی خەبات و تێکۆشانی ژنان دێتە ئەژمار. ئامانجەکانی دامەزراندنی ئەم ڕێکخراوەیە هەوڵدان بوو بۆ ڕێکخستن و گەشە پێدانی بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی ژنان و هاندانیان بۆ بەشداری کردنی چالاکانە لە پرسە نەتەوەیی و کۆمەڵایەتیەکاندا.

جێی خۆیەتی لەو بۆنە پیرۆزە دا سەری ڕێزو وەفا بۆ دامەزرێنەری یەکیەتی ژنانی دیموکراتی کوردستان لە سەرووی هەموویانەوە پێشەوای نەمرو مەرحوومی مینا خانمی قازی یەکەم بەرپرسی ئەو ڕێکخراوەیە دانەوێنین.

ژنـــانـــی مـــافـــخـــوازو تـــێـــکـــۆشـــەر!

لە کاتێکدا یادی دامەزرانی یەکیەتی ژنانی دیموکراتی کوردستان دەکەینەوە کە جیهان بە گشتی‌و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بە تایبەتی، بە قۆناغێکی سەخت‌و دشوار دا تێدەپەڕێ. تێرۆریزمی نێودەوڵەتی لە ژێر ناوی جۆراجۆر دژایەتی هەموو نەتەوەو ئایینێک دەکاو لە هەر جۆرە کردەوەیەکی دژی ئینسانی کەڵک وەردەگرێ. کوشت‌و کوشتاری خەڵکی بێدیفاع لە لایەن ئەو ڕێکخراوە تێرۆریستیانەوە بوەتە هۆی کۆچی بە کۆمەڵی مرۆڤەکان بە تایبەتی لاوەکان. بارودۆخی ناوچەی ڕۆژهەڵات بەرەو ئاقارێک ڕۆیشتووە، کە دەوڵەتەکان تەنانەت بیر لە گۆڕینی نەخشەی جۆغرافیایی ناوچەکە بکەنەوە. خەبات و تێکۆشانی ژنانی جیهان شکڵێکی نوێی بە خۆیەوە گرتوە و ژنانی کورد زیاتر لە پێشوو لە هەموو بوارەکانی ژیانی سیاسی و کۆمەڵایەتی‌و فەرهەنگی لە مەیدان دان‌و لە هەموو دامەزراوەکان ڕۆڵی بەرچاو دەگێڕن‌و شان بە شانی پیاوان بەرەو پێش دەڕۆن.

هاوکات خەباتی ژنانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان سەرەڕای بەربەستەکان‌و سەرکوتەکانی کۆماری ئیسلامی، وێڕای خەبات‌و تێکۆشانی ژنانی ئێران بۆ گۆڕینی یاسای دژە ژنی کۆماری ئیسلامی بەرچاو بووە و هەموو کات پێشەنگی بزووتنەوەکانی ئازادیخوازی لە وڵات دابوونە و خۆڕاگرانە بەربەرەکانی بۆ مافە ڕەواکانی خۆیان دەکەن و لە پەنا ئەوەش دا مەسەلەی نەتەوایەتییان لە بیر نەکردوە و قوربانیان بۆ داوە.

یەکیەتی ژنانی دیموکراتی کوردستان داوا لە ژنانی ئێران و بە تایبەتی ژنانی مافخوازی کوردستان دەکا کە بە لەبەر چاو گرتنی گۆڕانکارییەکان، بە بردنە سەری ئاستی هۆشیاری و داخوازە ڕەواکانی خۆیان هەوڵ بدەن هێزو پۆتانسیێلی بزووتنەوەی ژنان لە چوارچێوەی ڕێکخراوەیی‌دا ڕێک بخەن و لە هەر دەرفەتێک بۆ شکڵ گرتنی مرۆڤ سالاری لە کۆمەڵگادا کەڵک وەرگرن. دڵنیا بن یەکیەتی ژنان پشتیوانی لە خەباتی ڕەوایان دەکا و پەیمان و بەڵێنی لەگەڵ ژنانی کوردستان نوێ دەکەتاوە کە تا وەدیهاتنی ئامانجە ئینسانیەکانی ژنان لە تێکۆشان ناوەستێ و بەردەوامە لە خەبات.

هەر لەو بۆنە پیرۆزە دا جێی خۆیەتی کە سپاس‌و پێزانینی خۆمان بۆ پشتگیری و ڕێنوێنەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان دەرببرین کە هەر دەم پشتیوانێکی بە هێزی ڕێکخراوەکەمانن لە بەرەو پێش بردنی خەباتی ڕزگاریخوازی ژنانی کوردستان.

پـیـرۆز بـێ ٢٤ی ڕەشـەمـە ٧١ەمـیـن ســاڵـوەگـەڕی دامـــەزرانـــی یـەکـیـەتـی ژنـانـی دیـمـوکـراتـی کـوردسـتـان

یادی هاوکارێکی لەمێژینە

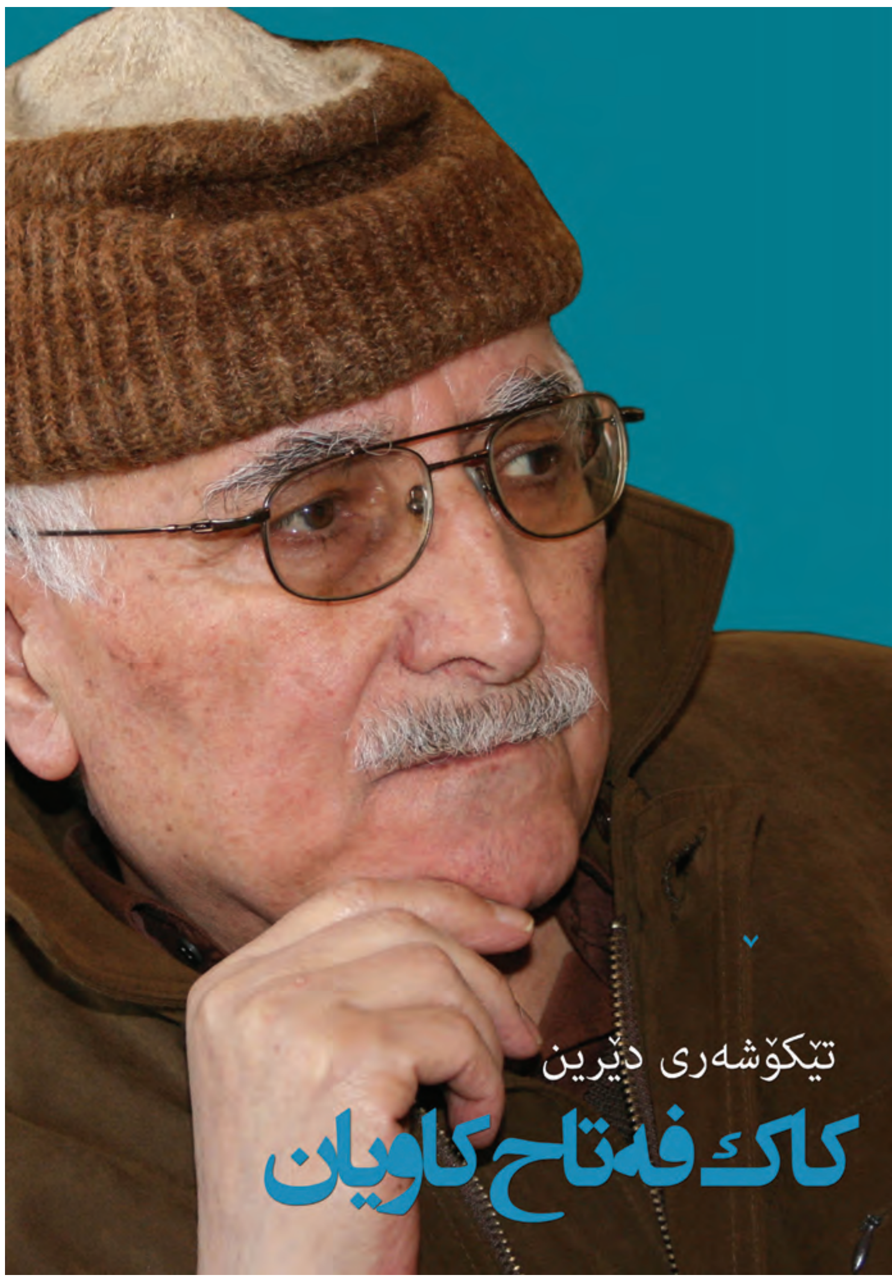

دەستەی نووسەرانی «کوردستان» وەک نەریتێک بۆ دەرچوونی هەر ١٠٠ ژمارەی ڕۆژنامە جێژنێکی چووکەڵەی خۆمانە دەگرێ بۆ ئەوەی لەلایەک ڕێز لە هەوڵ و ماندووبوونی نووسەران و وەرگێڕان و بەگشتی پێرسۆنێلەکەی بگرێ و لە لای دیکە یادی بەخێری ئەو هاوڕێ و هاوکارانە بکاتەوە کە ڕۆژێک لە ڕۆژان لەو سەنگەرەدا خزمەتیان بە حیزب و بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی کوردی ڕۆژهەلات کردوە و ئێستا بە هەرهۆیەک بووە لێی‌دابڕاون. لە کۆڕی ژمارە ٧٠٠ی ڕۆژنامەکەمان‌دا جێگای هێندێ هاوکاری دڵسۆزمان بەتاڵە کە هەر کامەی بە هۆیەکی تایبەت بەخۆیان ماوەیەکە لە هاوڕێیانیان هەڵ بڕاون. ئەم باسە ئەو هاوکارە چالاک و قەڵەم بەبڕشتانە ناگرێتەوە کە لەبەر دووریی جێگای ژیانیان لە کۆڕە خنجلانەکەی ژمارە ٧٠٠ی «کوردستان»دا ئامادە نین، چونکە پێرسۆنێلی ڕۆژنامە هەمیشە جێگای ئەو خۆشەویستانە بە پڕڕەنگی لە تەنیشت خۆیان هەست پێ‌دەکەن.

یارێک و هاوکارێکی بەوەج و لەمێژینە کە لە کۆڕی ئەم ژمارەیەی کوردستان‌دا لەنێومان نیە ، بەڵام سێبەری سووکی هەروا بەسەر سەرمانەوەیە و بەسەر سەرمانەوە دەمێنێ نووسەر و وەرگێڕی بەتوانا، نەمر «کاک فەتاحی کاویان»ە کە دوومانگ لەمەوبەر لەنەکاو و بێ‌خەبەردان و بێ‌ماڵئاوایی، ماڵئاوایی لێ کردین.

فەتاحی کاویانی نووسەر، وەرگێڕ، شاعیر، زمانزان و بە هەموو مانای وشە فازیل و لێزان بۆ پێرسۆنێلی ڕۆژنامەی «کوردستان»و بۆ زۆری دیکە لە هاوڕێ و هاوئامانجەکانی تەنیا هاوکارێکی سادە نەبوو. ئەو کە تەمەنێکی درێژی لە کاری ئیداری و مامۆستایەتی و لە خەباتی سیاسی لە هەموو بوارەکان‌دا بەسەر بردبوو و لەو ڕێگایەشەوە ئەزموونێکی زۆری وەسەر یەک نابوو بەڕاستی مامۆستا بوو، سەرمەشق بوو و لە زۆر بواردا یار و یاوەر و غەمخۆری هاوڕێیانی بوو. خاترمان نەگرتوە ئەگەر بڵێین بێجگە لە هونەری نووسین و شێعر و وەرگێڕان لە زۆر بواری دیکەش‌دا بۆ لێ‌فێربوون دەبوو. هەر بۆ نموونە:

– مشوورخۆری و شێلگیری لە وەدواکەوتنی هەر ئەرک و کارێک‌دا کە دەکەوتە سەر شانی. بە پێچەوانەی هێندێک کەس کە دەست بۆ هەرکارێک دەبەن پێیان وایە هەزار ساڵ تەمەنیان بۆ نووسراوە، کاک فەتاح پێشبڕکەی لەگەڵ زەمان دەکرد و پێداگر بوو کە هەموو ئەرکێک زووتر لە کاتی پێشبینی‌کراو ڕاپەڕێنێ. بەڕاستی ئەو کاتانەی کارێکی بەبایەخی بەئەستۆوە دەبوو ئارام و ئۆقرە و خەو و خۆراکی لێ هەڵ‌دەگیراو تەنیا ئەو وەختە دەحەسایەوە و ئۆقرەی دەگرت کە ئەرکەکەی بەجێ دەگەیاند و بە ئەرخەیانی پاڵی لێ‌دەدایەوە.

– ئۆگری بە خوێندنەوە. دەکرێ بڵێین لەو بارەیەوە کاک فەتاح نموونەی نەبوو. ئاخر هەرکام لە ئێمە ئەگەر زۆریش ئۆگری خوێندنەوە بین هەر ئەو شتانە دەخوێنینەوە کە بابەتی ڕۆژن و بۆ بەرەژوووربردنی وشیاریی زانستی، ئابووری، کۆمەڵایەتی، سیاسی و... پێویستمانن. نووسەری ئەم دێڕانە لە ژیانی‌دا جگە لە فەتاحی کاویان کەسی نەدیوە کتێبی لۆغەتنامە بخوێنێتەوە، هەرکام لە مەمانان تەنیا ئەو کاتە کتێبی فەرهەنگ لێک دەکەینەوە کە بۆ مانای وشەیەک تێ‌مابین. بەڵام کاک فەتاح کتێبی فەرهەنگی بەدەستەوە دەگرت و لە ئەلف تا یێی دەخوێندەوە. بۆ وێنە فەرهەنگی ئاکسفۆردی ئینگلیسیی نەک جارێک بەڵکوو سێ جار لە هەوەڵ تا ئاخر خوێندبووەوە.

– ئۆگری بە فێربوون وفێرکردن. ئەو مرۆڤە هەرگیز لە فێربوونی شتی تازە تێر نەدەبوو کە هیچ، هەوڵی دەدا لە هەموو کەس و تەنانەت لە هەموو شتێکیش فێر بێ. ئەوانەی پتری لێ‌نزیک بوون باش دەزانن کە فەتاحی کاویان چ–گەنجینەیەکی بەنرخی لە زانیاریی گشتی و بەتایبەتی لە بواری ئەدەبیات‌دا وەسەریەک نابوو. خۆ لەبواری فێرکردنیش‌دا زۆربەی زۆری هاوڕێ و هاوکارەکانی لەبیریانە کە چەند دەورەی فێرکردنی زمانی ئینگلیسیی بۆ هاوڕێیەکانی کردوونەوە و بە چێئۆگری و حەوسەلەیەکەوە هەوڵی داوە هاوڕێیەکانی لەم بوارە و لە هەر بوارێکی دیکەدا شت فێر بن.

– بەفەرهەنگبوون. چەندی بتەوێ لەوەی پێی دەگوترێ «آداب معاشرت» شارەزا بوو، قسەکردنی دەگەڵ کەسانی لەخۆی گەورەتر، هاواڵ و هاوتەمەنەکانی و تەنانەت کەسانی لەخۆی چووکتر هەتا دەگەیشتە منداڵانی کەم‌تەمەن جێگای سەرنج و شیاوی لێ‌فێربوون بوو. زۆر جارمان دەدی کە منداڵی دەدوازدە ساڵەی لە جیاتی ناوی چووک بە ناوی بنەماڵە بانگ دەکرد بۆئەوەی ڕێزی گرتبێ و کەسایەتیی پێ‌دابێ. لەوەش گەڕێ کە دەگەڵ ئەو هاوڕێیانەی لێیان نزیک و دۆست و یەکدڵ بوون بە چزمانێکی شیرین دەدوا و چەندە خۆمانە بوو. لەسەر سفرە و مێزی نان‌خواردن چاوت لێ‌کردبا دەرست لێ‌وەردەگرت و هەر جوان بوو ڕێوڕەسمی هاودەمی و هاوسفرەیی لێ فێربی.

– دڵفرەوانی. بەبێ‌شک ئەویش وەک هەمووی ئێمە بۆی ڕێ‌دەکەوت دەگەڵ هاوڕێیەکی تووشی دڵئێشان یان دڵ–ئێشاندن بێ. بەڵام لەو حاڵەتانەش‌دا پاکی و بێ‌کینەیی لەو پیاوەدا بەشێوەیەکی کەم‌وێنە خۆی دەنواند. ئەگەر زانیبای لە دڵئێشی‌دا بۆخۆی خەتابارە، بەجۆرێک داوای لێبووردنی دەکرد کە لایەنی دڵڕەنجاو نەک‌هەر هیچی لەدڵ‌دا نەدەما بەڵکە هەستی بە جۆرێک قەرزدارییش دەکرد. خۆ ئەگەر لایەنی بەرامبەریش خەتابار بووایە، تەنیا داوای لێبووردنێک و ماچ‌کردنێک بەس بوو بۆ ئەوەی کاک فەتاح دڵی دەگەڵ چاک بکاتەوە و دڵئێشی‌یەکە لەبیر بباتەوە.

– خۆش‌مەجلیسی و خۆش‌مەشرەفی. کەمتر کەسێک لە هاوڕێ دوور و نزیکەکانی فەتاح کاویان و تەنانەت خەڵکی بێگانەش هەبووە جارێک لە مەجلیسێکی دۆستانەدا دەگەڵی کۆ بووبێتەوە و بیرەوەری‌یەکی شیرینی لەو ماوە کورتە هاونشینی‌یە لە مێشکی‌دا تۆمار نەکردبێ.

ئەمانە و زۆر سروشتی بەرزی ئەخلاقی و ئینسانی بەشێک لە یادگارەکانی کاک فەتاحی کاویان هاوکاری لەمێژساڵەی دەستەی نووسەرانی ڕۆژنامەی «کوردستان»ن کە وەک ئۆلگوویەک لە لای هاوڕێ و هاوکارەکانی دەمێننەوە. بە داخێکی گرانەوە لەو ساڵانەی دوایی‌دا هێندێ نەخۆشیی بەردرێژ بەربینگیان بە کاک فەتاح گرت و سەرەنجام ئێوارەی ڕۆژی چوار شەممە ٢٩ی بەفرانباری ١٣٩٥ بە یەکجاری کۆڕی هاوڕێیانی بەجێ هێشت. بەڵام بەو حاڵەش تا دواهەناسەکانی ژیانی لە «کوردستان» دانەبڕا و هەرچی لەدەستی هات بۆی کرد. یاد و ناوی هەمیشە زیندوو و ئاوات و ئامانجە وەدی نەهاتووەکانی بەرقەرار بن.

دەستەی نووسەرانی «کوردستان»

«کوردستان»، ڕۆژنامەیەک بۆ هەموو وەرزەکان!

(بە بۆنەی دەرچوونی ٧٠٠ەمین ژمارەی کوردستان)

ناسر باباخانی

ئەگەر بە شێوەیەکی زۆر خێرا و سەرپێیی بمەوێ لەسەر داتا بدوێم دەبێ ئاماژە بەم خاڵە بکەم کە لە ماوەی نیزیک بە ٧١ ساڵ و دوو مانگ لە دەرچوونی یەکەم ژمارەی کوردستان لە بەفرانباری ١٣٢٤ (ژانوییەی ١٩٤٦) نیزیک بە ٢٦٠٠٠ ڕۆژ تێدەپەڕێ، بێتوو ئەم ٧٠٠ ژمارەی دەورەی دووهەمی کوردستان و ١١٣ ژمارەی دەورەی یەکەم بەسەر ئەم ڕۆژانەدا دابەش بکەین دەتوانین بڵێین هەر ٣٢ ڕۆژ یەک ژمارە، کە ئەگەر وەک شێوەی دەرچوونی ئەوڕۆیی بڵاڤۆکەکان چاوی لێبکەین دەکرێ بڵێین مانگێ جارێک کوردستان دەرچووە

ناوی ڕۆژنامەکە واتە «کوردستان» جگە لەوەی کە ئاماژە بە جوغرافیایەکی سیاسییە و دیاری کردنی چوارچێوەیەکی سنوورییە بۆ شوێنێکی تایبەت، لە هەمان کاتیش‌دا مۆرکێکی ناسنامەییشی پێوەدیارە. واتە لە پشت ڕواڵەتی ئەم ناوە جیهان‌بینییەکی تایبەتی خۆی حەشارداوە و ئەوانەی ئەم ناوەیان بۆ ئۆرگانی ڕەسمی حیزبی دیموکراتی کوردستان وەک دامەزرێنەری کۆماری کوردستان هەڵبژاردووە، هەم ئاگایان لە ڕابردوو بووە و هەم چاویان بڕیوەتە داهاتوو و هەم بە دروستی درکی دۆخی هەنووکەییشیان کردوە.

کە دەڵێم ڕابردوو مەبەستم ئەوەیە ئاگاهیان هەبووە کە یەکەم ڕۆژنامەی کوردی لە سەر دەستی کوڕانی بەدرخان بە ناوی کوردستان بڵاو بوەتەوە و تەنانەت لەباری دیزاین (هەرچەند زۆە ساکارە) بە تایبەتی لاپەڕەی یەکیان، فۆرمەتەکەیان زۆر لێک‌دەچێ. سەرەڕای ئەوەی مەودایەکی نیزیک بە نیو سەدە جیاوازی تەمەنیان هەیە – ڕۆژنامەی کوردستانی بەدرخانییەکان ساڵی ١٨٩٨ و کوردستانی سەردەمی کۆمار ١٩٤٦ – بەڵام خاڵی هاوبەشی هەردووکیان ناوەکەیە کە بێ‌گومان مەبەستێکی سیاسی لە پشت بووە. واتە ئەم جۆرە ناو لێنانە ڕەنگدانەوەی جۆرێک خەون و خولیای گەلی کوردی پێوە دیارە و پێداگرییە لە سەر بوون و هۆوییەتی کوردستان و کورد و بەخشینەوەی سەرلەنوێی پێناسەیەکی کوردی بە نەتەوەی کورد. دەکرێ بڵێین هەر دوو ڕۆژنامەی کوردستان بەر لەوەی دەوری تایبەتی خۆیان – بە مانا ئەمڕۆیی‌یەکەی – واتە ڕاگەیاندن، ئانالیز، هەواڵ و... بگێڕێن، زۆرتر حەولی سەلماندنی پێناسەیەکی نەتەوەییان داوە.

خاڵێکی‌تر کە بە باوەڕی من دەبێ گرینگی پێبدەین ئەوەیە کە زۆربەی هەرەزۆری ژیانی ئەم ڕۆژنامەیە لە تاراوگە بووە جگە لە قۆناغی سەردەمی لە دایکبوونی لە شاری مەهاباد و قۆناغێکی کورت دوای ڕووخانی دەسەڵاتی پاشایەتی. بە پێی ئەوەی کە تاراوگەش ژینگەیەکی سیاسی تایبەت بە خۆی هەیە و دەرکەوتەکانی لەسەر مرۆڤی کورد زۆر تایبەتتر بووە، بۆیە کوردستان هەم لەباری ناوەرۆکەوە هەم لەباری بەردەوامی بڕێک ئاڵوگۆڕی بەسەردا دێ کە هەندێ جیاوازە لەگەڵ ژینگەی سەرەکی خۆی.

با ئەوەش لەبیر نەکەین ڕۆژنامەی کوردستان ئەزموونێکی کەم‌وێنەی وەک نیشتیمان ئۆرگانی «ژێ.کاف»ی وەک ڕابردووی خۆی لەپشت بوو هەرچەند ١٠ ژمارە زیاتری لێ بڵاونەبووەوە. بەڵام ئەوانەی ئەندامی کارا و چالاکی ژێ.کاف بوون و لە نیشتیمان‌دا بابەت و وتاریان بڵاو دەکردەوە، دواتر خۆیان لە کوردستان‌دا دیتەوە.

***

دەرچوونی ٧٠٠ ژمارە لە ڕۆژنامەی کوردستان زمانحاڵی حیزبی دیموکرات دەکرێ وەک ڕووداوێکی گرینگی مێژوویی لە ڕوانگەی ڕۆژنامەگەرییەوە سەیر بکرێ. ڕۆژنامەیەک کە لەگەڵ دامەزرانی کۆماری کوردستان لە مەهاباد لە دایک بوو و پاش هەرەسی کۆمار، سەرەڕای دۆخێکی سەخت و دژوار لە شاخ و تاراوگە و هەندەران درێژەی بە ژیانی خۆی دا.

ئەگەر بە شێوەیەکی زۆر خێرا و سەرپێیی بمەوێ لەسەر داتا بدوێم دەبێ ئاماژە بەم خاڵە بکەم کە لە ماوەی نیزیک بە ٧١ ساڵ و دوو مانگ لە دەرچوونی یەکەم ژمارەی کوردستان لە بەفرانباری ١٣٢٤ (ژانوییەی ١٩٤٦) نیزیک بە ٢٦٠٠٠ ڕۆژ تێدەپەڕێ، بێتوو ئەم ٧٠٠ ژمارەی دەورەی دووهەمی کوردستان و ١١٣ ژمارەی دەوری یەکەم بەسەر ئەم ڕۆژانەدا دابەش بکەین دەتوانین بڵێین هەر ٣٢ ڕۆژ یەک ژمارە، کە ئەگەر وەک شێوەی دەرچوونی ئەوڕۆیی بڵاڤۆکەکان چاوی لێبکەین دەکرێ بڵێین مانگێ جارێک کوردستان دەرچووە، کە ئەمە وەک خاڵێکی ئەرێنی و جێگەی سرنج دەبێ لێکبدرێتەوە. بە واتایەکی تر لەباری زەمانییەوە کوردستان لە ماوەی تەمەنی خۆی‌دا بە شێوەیەکی بەردەوام حزووری مەتنی هەبووە بە هەموو هەڵکشان و داکشانەکانییەوە و وەک دەق، لە کۆمەڵگا بەگشتی و بەتایبەتی لە بژاردەکان دانەبڕاوە.

خاڵێکی گرینگتری کە دەبێ ئاماژەی پێبکەین ئەوەیە کە ئاستی هەر ڕۆژنامەیەک بە ئاستی توانایی و لێوەشاوەیی نووسەران و ستافی ڕۆژنامەکە هەڵدەسەنگێندرێ، بۆیە من لام وایە ئەم ڕۆژنامەیە هەرگیز بە مانا ژورنالیستییەکەی دانەبەزی، دیارە ڕەنگە تووشی نزمی هاتبێ، کز و لاواز بووبێ بەڵام بە پێی سەردەمی دەرچوون و چاپ و بڵاوبوونەوەی دەکرێ بڵێین جێگەی سەرنج بووە. بۆ وێنە سەیری هەندێ لەم ناوانە بکە کە لە ڕۆژنامەی کورستان‌دا وەک وەچەی یەکەم بابەتیان تێدا بڵاو کردۆتەوە: نەمر سەیید محەممەد حەمیدی (سەرنووسەری ڕۆژنامەی کوردستان)، مامۆستا هەژار،

کێشە و مەینەتییەکانی ژنان و پرس و خەمی بەردەوامی «کوردستان»

ڕۆژنامەی «کوردستان» ئەو کاتە دەتوانێ ببێتە هۆیەکی کاریگەر و شوێندانەر بۆ سڕینەوەی دیاردە دزێوەکانی نێوکۆمەڵگە و دروستکردنی هاوسەنگی و تەبایی نێوان مرۆڤەکان، کە ئەم دابەشکارییانە، ژنانە و پیاوانە نەکات.

کوێستان فتوحی

ڕۆژنامەی «کوردستان» ئاوێنەی باڵانوێنی بیرو ئەندیشەی حیزبی دیموکراتی کوردستان، سەرەڕای هەموو کۆسپەکانی سەر ڕێگای خۆی، پێی نایە حەفتاو یەکەمین ساڵی تەمەنی خۆی و حەوسەدەمین ژمارەی دەرچوونی. بەم بۆنەیەوە لە قووڵایی دڵمەوە پیرۆزبایی دەکەم لە هەموو ئەو کەسانەی لە بەردەوامبوون و لە گەشانەوەی ئەو ڕۆژنامەیەدا لە سەرەتاوە تاکوو ئەمڕۆ ڕۆڵیان هەبووە. هەروەها ماندوونەبوونی لە کارگێڕان و نووسەرانی ئەمڕۆی کوردستان دەکەم و بەهیوای بەردەوام بوونیانم. دڵنیام ئەوانەی ڕۆژێک لە ڕۆژان لەم ڕۆژنامەیەدا کاریان کردوە وەک من بە شانازییەوە دەڕواننە لاپەڕەکانی مێژووی ئەم ڕۆژنامەیە، چونکە هەر هیچ نەبێ، سەرەڕای ئەوەی زۆربەی تەمەنی خۆی لە تاراوگەو دوور لە زێد و نیشتمانی خۆی بووە، و خوێنەرەکانی نەیانتوانیوە بە ئازادی ئەو ڕۆژنامەیە دەست بخەن، بەڵام لەگەڵ هەموو ئەوانەشدا خزمەتێکی گەورەی بە زمانی کوردی و ئەدەبیاتی سیاسی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان کردوە. لێرەدا نامەوێ باسی لایەنەجۆراوجۆرەکانی ئەو مێژووە دوور و درێژە بکەم، ئەوە دەهێڵمەوە بۆ شارەزایان و لێکۆڵەرانی خۆی.

لێرەدا وەک ژنێک کە ساڵانێک لە نزیکەوە لەگەڵ ڕۆژنامەی «کوردستان» هاودەم بووم، حەز دەکەم ئەزموونی چەند ساڵێک کارکردنم لەم سەنگەرەدا باس بکەم. کار لە چاپەمەنیی حیزب و «کوردستان» بۆ من سەرەتای ئەزموونێک پڕاوپڕ لە خوێندنەوە و خۆماندووکردن بوو. سەرەتا وەک تایپیستێک چوومە کومیسیۆنی چاپەمەنی، دواتر بە هۆی حەز و خولیای خۆم و کەشوهەوای ئەو ئۆرگانە و هاندانی هاوڕێ و هاوژیانم قادر وریا کە یەکێک لە کادرە بەتواناکانی ڕاگەیاندنی حیزب بوو، لەگەڵ کاری تایپ و مۆنتاژ، دەستم بە وەرگێڕان و نووسین کرد. بە هۆی هاوژیان بوونم لەگەڵ کەسێک کە ئەزموونی نووسینی لە ڕۆژنامەی «کوردستان»دا زۆر بوو، زۆر کەسی هاوکار و ناسیاو لە سەرەتاوە گومانیان لەوە هەبوو کە ئەو نووسینانەی لە «کوردستان»دا بە ناوی من بڵاو دەبنەوە هی خۆم بن، پێیان وابوو ئەم نووسینانە هی من نین و بەناوی منەوە دەنووسرێن! ئەو بێبڕواییە بە ژنان کە هەموو تان‌وپۆی کۆمەڵگەی ئێمەی داگرتبوو، ژنانی ڕاگەیەندنکار و ڕۆژنامەنووسیشی بێبەش نەدەکرد! زۆر جار ئەو دەنگۆیانە کاریگەرییان لەسەر دەروونم داناوە و نیگەران و بێزار دەبووم لەم هەموو بێبڕواییە بەرانبەر بە ژنان. بەڵام ئەوەش نەبووە هۆی دڵسارد بوونەوەم لە کاری نووسین، بەڵکوو بووە هۆی ئەوەی زیاتر بەردەوام بم بۆ ئەوەی ئەو بێبڕواییە بەرامبەر ژنان کەمڕەنگ بکەمەوە. لە لایەکی دیکەش دەمدی گوتاری یەکسانیخوازیی ڕەگەزی پەراوێزخراوترین گوتارە لە ڕاگەیەنە کوردییەکانی ئێمەدا، هەر بۆیە هەوڵم دا لانیکەم لە» کوردستان»ێک کە بۆ خۆم کاری تێدا دەکەم ئەم گوتارە لە پەراوێزخراوەیی بێنمە دەر.

هێنانەبەرباسی کێشەو نەهامەتییەکان و ئاگاکردنەوەی کۆمەڵگە لە ماف و ئازادییە ئینسانییەکانی ژنی کورد خەمی هەمیشەییم بووە، لە ماوەی تێکۆشانم لە سەنگەری «کوردستان» دا بە نۆرەی خۆم هەوڵم دەدا لەم تریبونەوە دەنگی مافخوازی و یەکسانیخوازی منی «مرۆڤی ژن» زیاتر تێکەڵ سیاسەتەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان بکەم. دیارە ئیددیعای ئەوە ناکەم تێیدا سەرکەوتوو بووم، چونکە ئەم پرۆسەیە کارێکی کورتخایەن نیە و بەردەوامی و پشوودرێژیی دەوێ. دەتوانم بڵێم ئەو ماوە کە لە ڕۆژنامەی «کوردستان» بووم لەگەڵ هەموو ماندووبوونەکان هەستێکی خۆشم بەرانبەر کارەکەم هەبوو.

تاقیکارییەکی قورستر

ئاسان نەبوو وەرگرتنی بەرپرسایەتیی ڕۆژنامەی «کوردستان» کە ڕۆژێک لە ڕۆژان مامۆستا عەبدوڵڵای حەسەنزادەی کوردیزان، بەرپرس و سەرنووسەری بووە. بەتایبەتیش هاتنە ئەو بوارە بۆ ژنێک کە دایکایەتییش بکا، بوارێکی تا ڕادەیەک قورس بوو. زیاتر لەوەش پێشداوەرییەکانیش! هێندەی دیکە کاریان دژوار کردبوو. بەڵام ئەوە بڕوای منە، ئێمەی ژن تا لەو بوارانەدا زۆرتر کار و خزمەت بکەین هێشتا کەمە. چونکە دەتوانین مرۆڤ‌تەوەری تێکەڵاوی وشەکانمان بکەین و لەم ڕێگەیەوە کاریگەری لەسەر تاکەکان دابنێین. دیارە جگە لە حەز و خولیا و خۆماندووکردن بۆ نووسین لە پێوەندیی لەگەڵ ژنان‌دا، هاوکاری و پشتیوانی زۆر لە هاوکارانم لەو ئۆرگانە لەماوەی کارکردنم لە «کوردستان»دا نەبوایە، هەرگیز نەمدەتوانی ئەم ئەرکە قورس و گرنگە بەڕێوە بەرم. بەتایبەتی هاوکاریی هاوڕێی ژیانم قادر وریا، هۆکارێک بوون بۆ ئەوەی بوێرم خۆ لەو ئەرکە قورسە بدەم. ...... یەکەم جار بوو ژنێک ببێتە بەرپرسی ڕۆژنامەی «کوردستان». ئەزموونێکی نوێ بۆ حیزبی دیموکرات و دژوار و پڕلە هەستکردن بەبەرپرسایەتی بۆ منی ژن، بەتایبەتی کە تا ئەوکاتە هەموو بەرپرس و نووسەرەکانی ڕۆژنامەی «کوردستان» پیاوانی بە ئەزموون و قاڵبووەوەی نێو نووسین و سیاسەت بوون.

دیارە هەر ڕۆژنامە و ڕاگەیەنێک سیاسەتی تایبەت بەخۆی هەیە، وەئەستۆ گرتنی بەرپرسایەتی لە ڕۆژنامەی «کوردستان»یش جگەلەوەی شارەزایی لە سیاسەتی دەوێ، زاڵبوون بە سەر کاری ڕۆژنامەنووسیشی پێویستە. لە ڕۆژگاری ئەمڕۆدا کەسانێک دەبنە سەرنووسەری ڕۆژنامە و ڕاگەیەنەکان کە لە بواری ڕاگەیاندن‌دا خوێندنی باڵایان هەبێ. ئەوە لە حاڵێکدا بوو کە من ڕۆژنامەنووسیم وەک خوێندن نەخوێندبوو. هەموو ئەوانە ئەرکی سەر شانمی قورستر کردبوو. ئەم تاقیکارییە، ئیرادەیەکی بەهێزی دەویست تا هەم وەک ژنێک لەو ئەرک و مودیرییەتەدا لاواز دەرنەکەوم، هەمیش فرسەتێک بوو بۆ دەور بینین و مەیداندان بە بیروباوەڕی یەکسانیخوازانەی ڕەگەزی لەو ڕۆژنامەیەدا. ئەو ئەدەبیاتە خاوێنەی ڕۆژنامەی «کوردستان» کە هەموو دیموکراتێک بە شانازییەوە باسی دەکا، ئەگەر تێکەڵ بە ئەدەبیاتێکی یەکسانیخوازانە بێ، بە دڵنیاییەوە هاوسەنگییەکی جوان و ئینسانی دروست دەکا. ئەوە شانازییەکە بۆ من و بۆ هاوکارە دیموکراتەکانم کە دەتوانم بڵێم لەو ماوەدا زۆرترین گرنگی بەو باسانە درا. بە شاهیدی هاوڕێیانم لە دەستەی نووسەرانی «کوردستان» کۆبوونەوەکانی دیاریکردنی سووژەکان بۆ ڕۆژنامە، زۆرجار بەشێکی تەرخان دەکران بۆ باس لەوەی چ بکەین زیاتر ژنان هان بدەین بنووسن، چ بکەین کە نووسەرانی «کوردستان» زۆرتر گرنگی بە لایەنی ئینسانیی ئەدەبیاتی حیزبی و سیاسی بدەن؟ زۆر جار کە لاپەڕەی ژمارە کۆنەکانی «کوردستان» هەڵدەدەیەوە، بۆ نموونە دەبینی کاتێک باس لە فیداکاریی پێشمەرگە یان زیندانیانی سیاسی کراوە، وا هەست دەکەی مرۆڤی پێشمەرگە یان زیندانیی سیاسی تەنیا پیاوە و هەر وا بزانە لە نیو ژنان دا پێشمەرگە و بەندیی سیاسیی هەڵنەکەوتوون!! مەبەست لە ئەدەبیاتی یەکسانیخوازانە ئەوەیە کە ئەو تێڕوانینانە لە نووسینەکانمان‌دا بسڕینەوە و ئینسانی بڕوانینە مەسەلەکان، نەک پیاوانە و ژنانە!

ڕەنگە هێندێک کەس پێیان خۆش نەبێ وەبیر خوێنەرانی ئێستای بێنمەوە کە ساڵانی پێشوو وا باو بوو لە ڕۆژنامەی «کوردستان»دا تەنیا لە ڕۆژە تایبەتییەکاندا باس لە کێشە و ئازارەکانی ژنان دەکرا. ئەم جۆرە باسکردنانە نەیدەتوانی و ناتوانێ کۆمەڵگە لەو سیاسەتەی حیزبی دیموکرات بەرانبەر بە مەسەلەی ژنان و دیاردە ناڕەواکانی کۆمەڵگە هەیەتی، ئاگا بکاتەوە. حیزبی دیموکرات وەک سیاسەت هەمیشە سیاسەتێکی پێشکەوتووانەی بەرانبەر بە ژنان بووە، بەڵام لە پڕاکتیک و بواری کردەیی‌دا، بەپێی پێویست نەجووڵاوەتەوە، تەنانەت لە ڕاگەیەنەکانیشی‌دا ئەم پەراوێز خستنە بە نیسبەت کێشە و مافەکانی ژنان دەبینرێ. زۆر جار هاوکارانی پیاو ئەو باسانەیان زیاتر بە ژنەکان دەسپارد، لەحاڵێکدا هەوڵی من و بەشێک لە هاوکارانم، ئەوە بوو خەمی کێشەکانی ژنان وەک خەمی مرۆڤ چاو لێ بکرێ نەک تەنیا خەمی ژن و پیاوەکانیش بە خەمی خۆیانی بزانن.

ئەوە بڕوای منە نووسەرانی «کوردستان» چەندە کوژرانی کۆڵبەرێکی کورد بە دەستی هێزەکانی کۆماری ئیسلامییان بۆ گرنگە و وەک جینایەتی هێزەکانی ڕێژیمی ئێران مەحکوومی دەکەن، بەهەمان ئەندازەش پێویستە کوژرانی مرۆڤێکی ژن بە دەستی پیاوێک مەحکووم بکەن. ئەرکیانە قەڵەمەکانیان بۆ سڕینەوەی دیاردە دژی ئینسانییەکان لە کۆمەڵگەدا کە هەڕەشە لە مرۆڤی ژن دەکەن، وەکار بخەن. گرنگیدان بە کێشە کۆمەڵایەتی و کەلتوورییەکانی نێو کۆمەڵگەی کوردستان و باسکردنیان جیا نیە لەو سیاسەتەی بەرامبەر بەکۆماری ئیسلامی هەمانە. ئەوەش نابێ دابەش بکرێ و تەنیا بە ژنانی بسپێرن، یان تەنیا لە ڕۆژە تایبەتییەکان‌دا ئاوڕ لەم کێشانە بدەنەوە. ڕۆژنامەی «کوردستان» ئەو کاتە دەتوانێ ببێتە هۆیەکی کاریگەر و شوێندانەر بۆ سڕینەوەی دیاردە دزێوەکانی نێوکۆمەڵگە و دروستکردنی هاوسەنگی و تەبایی نێوان مرۆڤەکان، کە ئەم دابەشکارییانە، ژنانە و پیاوانە نەکات. لێرەشەوە دیسان دووبارەی دەکەمەوە نووسەرانی ڕۆژنامەی «کوردستان» ئەگەر دەیانەوێ «کوردستان» لە گەشانەوەدا بێ، ئەگەر دەیانەوێ نەسڵەکانی داهاتوو بە بایەخێکی زیاترەوە بڕواننە «کوردستان» پێویستە گرنگی بەم هاوسەنگییە بدەن. هەر حیزبێک، دەوڵەتێک، ڕاگەیەنێک، ئەگەر ژن (بەمانا گشتییەکەی، ماف و خواستەکانی) لە پەراوێز بخا، بە دڵنیایەوە ناتوانێ هاوسەنگی لەنێو کۆمەڵگەدا دروست بکا و سەرکەوتوو بێ.

مامۆستا هێمن،...................... / درێژەی وتار: ل، ٥ .... درێژەی بابەتی:

کوردستان، ڕۆژنامەیەک بۆ هەموو وەرزەکان!

مامۆستا زەبیحی، مامۆستا حەسەن قزڵجی، نەمر عەتری گڵۆڵانی، نەمر محەممەد (دڵشاد) ڕەسووڵی و... ئەوەی کە لە قۆناغی وەچەی یەکەم بۆمان دەردەکەوێ ئەوەیە کە لە قۆناغەدا بەردەوام هەندێ سیمای ئەدەبی (وەک شاعیر و چیرۆکنووس و فەرهەنگنووس و...) ئەرکی نووسین و ڕاپەڕاندنی ڕۆژنامەکەیان لەئەستۆ بووە، واتە لەم قۆناغەدا ئەدەب و سیاسەت و ڕۆژنامەگەری وەها تێکەڵ بە یەک دەبن کە دواتر دەبێتە میراتێک بۆ جیلی ئێستا و تەنانەت دەکرێ وەک پرۆسەیەک لێکدانەوەمان بۆی هەبێ!

وەچەی دووەم ڕەهەندە سیاسییەکانی تۆخترە، هەرچەند شارەزایی‌یەکی تەواویان بە سەر ئەدەبیات‌دا هەیە، بەڵام ئەم وەچەیە بە پێی ئەوەی کە بەرپرسیاریەتی گەورەی حیزبییان دەکەوێتە ئەستۆ بۆ وێنە پۆستی سکرتێری گشتیی حیزبی دیموکرات، تای تەرازووەکەیان بۆ لای سیاسەت خواردەبێتەوە، بەرچاوترینی ئەم ناوانە لەم قۆناغەدا بریتین لە: شەهید دوکتور قاسملوو، شەهید دوکتور شەرەفکەندی، نەمر کاک کەریم حیسامی، نەمر کاک فەتاح کاویان، مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەن‌زادە و... بە پێی ئەوەی لەم دوو وەچەیەی باسم لێوەکرد، شیعر و ئەدەب بە بەژنیان دووڕابوو، زمان و ڕێزمانی ڕۆژنامەکە بە تایبەتی لەسەردەمی ئەوان‌دا ڕێک‌وپێکتر و وردتر بوو، تەنانەت لەچاو زۆربەی ئەو بڵاڤۆکانەی بۆ وێنە لە باشوور دەردەچن و دەسەڵاتی سیاسی و ئابووری پاڵپشتیانە ئێستاشی لەگەڵ‌دابێ زمانەکە خۆماڵیتر و ڕەسەنتر و کەم‌هەڵەترە، کەوابوو دەکرێ بڵێین کوردستان بە جۆرێ پارێزەری زمانەکەش بووە!

وەچەی سێهەم کە جیلی ئەمڕۆن، ئەرکەکەیان چەند قات لەچاو وەچەکانی پێشتر قورستر بووە، بە هۆی ئەوەی دنیای ڕاگەیاندنی ئێستا لەگەڵ ئەوان سەردەمان جیاوازی زۆرە. ئینتێرنێت و سۆشیال میدیا و کاناڵە ئاسمانییەکان و... لە چرکەساتێک‌دا هەواڵەکان دەگوازنەوە، شرۆڤە و ئانالیزی ڕووداوەکان ڕاستەوخۆ بۆ تەواوی دنیا دەنێرن و لە هەمان کاتیش‌دا لەباری ئابوورییەوە زۆر بەهێزن و... کۆی ئەمانە دەبنە هۆکاری سەرەکی بۆ ئەوەی ئەم جیلەی ئێستا کارێکی دژوارتری لەبەردەم بێ و دەبێ بە شێوەیەکی داهێنەرانە لەبەرامبەر ئەم هێژمونییە میدیایی‌یەدا خۆڕاگری و بەردەنگەکەی خۆی واتە کوردی ڕۆژهەڵات بۆ لای خۆ پەلکێش بکا. بۆیە لەگەڵ ئەوەدا کە بەڕێوبەرانی ئێستای ڕۆژنامەی کوردستان کارێکی سەخت و ئەستەمیان لەپێشە بەڵام ئەگەر وەبیر خۆیان بێننەوە کە لە جێی کەسانێک دانیشتوون کە لەوەپێش کەڵلای نووسین و ڕۆژنامەگەری بوون، بێ‌گومان شێلگیرانەتر، جیددیتر و بەرپرسیارانەتر دەنووسن و ئەرکەکانی کوردستان ڕادەپەڕێنن. یادی سەرجەم نووسەرانی کۆچکردووی کوردستان بەخێر، بەردەوامی و سڵامەتیش بۆ هاوڕێیانی ئێستا!

مانشێت لەم دەورەیەی ڕۆژنامەی «کوردستان» دا

قادر وریا

پێناسەی مانشێت

بە هۆی بەدەستەوە نەبوونی ژمارەکانی دەورەکانی پێشوو لەم دەم و دەستە دا، نووسین لە بارەی چۆنیەتیی هەڵسوکەوتی بەڕێوەبەرانی دەورەکانی پێشووی»کوردستان» لە گەڵ مانشێت، بۆ من ناگونجێ. بەڵام ژمارەکانی ئەم دەورەی «کوردستان»کە ئەوە پێی ناوەتە ژمارە٧٠٠، بە زەحمەت نیە. ئەگەر چی ژمارەکانی سالانی بەر لە شۆڕشی ئێران، بە زەحمەت دەست دەکەون و منیش بۆ ئەم باسە نەمتوانی موجلەدی ژمارە ١-٦٩ وەدەست بخەم. بەم پێیە باسەکەی منیش لە بارەی مانشێت لە ڕۆژنامەی «کوردستان» لە ژمارە ٧٠ بۆ دواوە (تا ئێستا)دەگرێتەوە.

با هەر لێرە دا ئەم زانیارییەش بدەمە خوێنەری ئەم باسە کە بۆ خۆم لە ژمارە ١٣٥ەوە(ڕەشەمەی ١٣٦٦، مارس١٩٨٨) بووم بە هاوکاری نزیکی ئەم ڕۆژنامەیە وکاری نووسین، وەرگێران، سەرنووسەری و بەڕێوەبەریم تێدا کردوە و لەو ساوە تائێستا لێی دانەبڕاوم. بۆیە ئەگەر لە لایەکەوە لاپەڕەکانی ژمارەکانی ڕۆژنامە بۆ خۆیان بەڵگە و سەرچاوەن بۆ زانیاریی پێویست بۆ ئەم باسە، بۆ خۆشم بە هۆی بوونم لە نێو ئاڵوگۆڕ و بڕیارەکانی پێوەندیدار بەم ڕۆژنامەیە، زانیاریی زۆرم لا هەیە کە لەم باسە دا پشتم پێیان بەستوە.

دروشم لە جیاتی مانشێت

بەو جۆرەی لە لاپەڕەکانی یەکەمی ژمارەکانی «کوردستان» دەردەکەوێ، لەسەد ژمارەی یەکەم دا، شتێک وەک مانشێت لە لاپەڕەی یەکەم دا نابیندرێ. ئەوەی لێرە بەدواوەش ، تاک و تەرا لە هێندێک ژمارەدا چاومان پێی دەکەوێ، دروشمێکی پێوەندیدار بە بۆنەیەکی حیزبییەوەیە کە ئەو ژمارەیەی ڕۆژنامەکە لە دەوروبەری دا دەرچووە. دروشم لە بارەی ٢٥ی گەلاوێژ ساڵڕۆژی دامەزرانی حیزب، ٢ی ڕیبەندان ساڵڕۆژی پێکهاتنی کۆماری کوردستان، ٢٦ی سەرماوەز کە بە ڕۆژی پێشمەرگە ناودێر کراوە و هەر وەها پێکهاتنی کۆنگرەکانی حیزب. ئەم ڕستانەی لەم بارەیەوە هاتوون، بە زۆری وەک دروشم هاتوون و باس لە ڕووداوێک ناکەن. زۆربەیان پیرۆزبایی بەم بۆنانەوەیان گرتووەتە خۆ، وەک: «پیرۆز بێ ٢٥ی گەلاوێژ ساڵڕۆژی دامەزرانی حیزب»، «پیرۆز بێ ٢ی ڕیبەندان ساڵڕۆژی دامەزرانی کۆماری کوردستان»، «پیرۆز بێ ٢٦ی سەرماوەز، ڕۆژی پێشمەرگەی کوردستان» و هتد. جاری وایە لە ماوەی یەک ساڵ دا کە ١٢ ژمارەی ڕۆژنامە دەرچوو، بۆ یەک جاریش ئەم جۆرە دروشمەش نابینی. دیارە دروشمی جیگیر بە زۆری لە لاپەڕەی یەکەم و کۆتایی دا هەن وەک دروشمی ستراتیژیی حیزب «دیموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستان» لە لاپەرەی یەکەم و لە دەوروبەری کلێشەی ناوی ڕۆژنامەکە، یا دروشمی بڕووخێ ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی» لە خوارەوەی دوالاپەڕەدا. مەبەستی من ئەو ڕستە و دەستەواژانەیە کە لە نێو سەردێرەکانی لاپەرەی یەکەم دا، حاڵەتی گشتی و لە هەمووان سەرنجراکێشتریان هەیە.

لە نیو ئەو هەمووە تیترانە دا -کە من پێم دروستە ناویان بنێم دروشمی حیزبی- تەنیا تیترێک کە وەک باسکردن لە ڕووداوێک هاتووە و دەکرێ پێی بڵێی مانشێت، هی ژمارە ١١٠ی ڕۆژنامەی «کوردستان»ە کە بەفرانباری ١٣٦٤(ژانویەی ١٩٨٦) دەرچووە. تیترەکە ئەمەیە: «کۆنگرەی حەوتەمی حیزب بە سەرکەوتنەوە تەواو بوو». لە ژێر ئەم مانشێتەش، ڕاگەیەندراوی کۆمیتەی ناوەندیی حیزب بە بۆنەی تەواوبوونی کۆنگرەوە هاتوە کە سەردێڕی تایبەت بە خۆی لە گەڵ دایەو بەشێک لە دەقی ڕاگەیەندراوەکەش (٢-٣ پاراگراف) بەرچاو دەکەوێ. ئەم ڕەواڵە- هاتنی دروشمی حیزبی لە جیاتی مانشێت- بەردەوام دەبێ هەتا چەندین ساڵی دیکە.

هێندێک جار دەکرا لانیکەم ئەگەر مانشێتیش بە کار نەهێندرێ، هەر ئەم جۆرە دروشمە لە پێوەندی لە گەڵ ڕووداوە گرنگەکانی پێوەندیدار بە حیزب لە ڕۆژنامە دا دووپات ببنەوە. بۆ وێنە «کوردستان» لەو ژمارەیەی خۆی دا کە ڕاگەیەندراوی کۆمیتەی ناوەندی بە بۆنەی شەهید کرانی سکرتێری گشتیی حیزب، د.قاسملووی بڵاو کردوەتەوە(ژمارە١٥١، پووشپەڕی ١٣٦٨، ژوئیەی ١٩٨٩)، نە مانشێتی بە کار هێناوە و نە دروشمێکی پێوەندیدار بە ڕووداوەکە. بەڵام ساڵێک دواتر(پووشپەڕی ١٣٦٩، ژوئیەی ١٩٩٠) لە ژمارە ١٦٣ی خۆی دا، کە ژمارەی تایبەت بە یادی یەکساڵەی شەهیدکرانی ئەو ڕێبەرەیە، دروشمێکی کردوە بە مانشێت کە بەم جۆرەیە: « بەڕێز بێ یادی مامۆستای شەهید، دوکتور قاسملووی مەزن». ئەم ڕەواڵە هەتا نیوەڕاستەکانی دەیەی ٩٠ی زایینییش هەر

بەردەوام بووە.واتە ڕۆژنامە لە لاپەڕەی یەکەمی دا بێجگە لە سەردێڕی وتارو بابەتەکان، یا تیترێکی گشتی و بەرچاوتر لەوانی نیە یا ئەگەر جارو بار تیترێک بە کار هاتوە بە شێوەی دروشم بووە. بۆ نموونە:

«دوکتور قاسملوو لە بیروباوەڕی دا زیندووە!» (کوردستان، ژمارە ٢١١، پووشپەڕی ١٣٧٣، ژوئیەی ١٩٩٤)

«بەڕێز بێ یادی شەهیدانی نەمر دوکتور ‹صادق شرفکندی› و هاوڕێکانی» (کوردستان، ژمارە ٢١٣، خەرمانانی ١٣٧٣، سێپتامبری ١٩٩٤)

لە نێوان دروشم و مانشێت دا

لە ژمارە ٢٢١ی «کوردستان» کە بانەمەڕی ١٣٧٤ (مای ١٩٩٥)بڵاو بوەتەوە و تەرخان کراوە بۆ باس و بابەتەکانی پیوەندیدار بە کۆنگرەی دەیەمی حیزب،جاریکی دیکە هەواڵی تەواوبوونی کۆنگرە بە شێوەی مانشێت هاتوە. هەمان تیتر یا مانشێت کە «کوردستان» لە پێوەندی لە گەڵ کۆنگرەی حەوتەمیش دا بە کاری هێنابوو:

«کۆنگرەی دەیەمی حیزب بە سەرکەوتنەوە کۆتایی هات!»

لە لاپەڕەی یەکەمی ژمارە٢٣٦ی ئەم دەورەی ڕۆژنامەی «کوردستان» و هەر وەها لە لاپەرەی یەکەمی پاشکۆ٣٦ لاپەڕەییەکەشی دا تیترێک هەیە کە دەکرێ پێیان بڵێین مانشێت، چونکە ناوەرۆکەکەیان تەعبیر لە ڕووداو و هەڵوێست دەکەن و هەر دروشمێکی ڕووت نین. ئەم ژمارەیە و پاشکۆکەی تەرخان کراون بۆ بابەتەکانی پێوەندیدار بە هێرشی مووشەکی و تۆپخانەیی سوپای پاسدارانی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر بنکەی دەفتەری سیاسیی حیزبی دیموکرات لە نزیک شاری کۆیە. (مانگی گەلاوێژی ١٣٧٥- ئاگۆستی ١٩٩٦). مانشێتەکان ئەمانەن:

«کۆماری ئیسلامی لە هێرش بۆسەر حیزبی دیموکرات دا لە گەڵ ناکامی و ڕسوایی تەواو بەرەوروو بوو»

(مانشێتی «کوردستان» ژمارە٢٣٦، گەلاویژی ١٣٧٥،ئوتی ١٩٩٦)

«خەڵکی بە شەرەفی کوردستان و هیز و لایەنە ئازادیخوازو ئینساندۆستەکان ڕێگا نادەن حیزبەکەمان لە بەر پێی کۆماری ئیسلامی دا بکرێتە قوربانی»

(مانشێتی پاشکۆی «کوردستان» ژمارە٢٣٦، گەلاویژی ١٣٧٥، ئووتی ١٩٩٦)

لێرە بە دواوەش»کوردستان» یا بێ شاتیتر(تیتری لە هەموان دیارتر یا سەرەکیتر) بڵاو دەبێتەوە، یا دروشم و مانشێت لە گەڵ یەکتر لە ململانێ دان. جاری وایە هەر بە ڕەواڵی پێشوو بە گوێرەی ئەو بۆنەیەی کە ڕۆژنامەکەی تێدا بڵاو دەبێتەوە، دروشمێک لای هەرە سەرەوەی لاپەڕەی یەکەمی ڕۆژنامەکەی داگیر کردوە، هێندێک جاریش ئەوەی بە فۆنتێکی درشتتر یا ڕەنگێکی جیاواز لە لای سەرەوەی لاپەرەی یەکەم دەبیندرێ و وەسەرەوەی تیترو سەردێڕەکانی دیکە کەوتووە، دەتوانین بە مانشێت ناوی بەرین.

خەرمانانی ١٣٧٥(سێپتامبری ١٩٩٦)، ژمارە ٢٣٧ی «کوردستان» لە جیاتی وەرگیرانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بە ئەندامی چاوەدێری ڕێکخراوی ئەنترناسیۆنالی سۆسیالیست کە ڕووداوێکی سیاسیی گرنگە بە نیسبەت حیزبێکی کوردییەوە، بە ناوەرۆکێکی هەواڵییەوە، بکا بە مانشێت، لە فۆرمی دروشمێک دا بەم جۆرەی دارشتوە: « وەرگیرانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بە ئەندامی ئەنترناسیۆناڵی سۆسیالیست لە تێکۆشەرانی حیزب، گەلی کورد و خەڵکی وڵاتەکەمان پیرۆز بێ». دیارە ئەم دروشمەش لە جیاتی ڕاست و چەپی سەرەوەی لاپەرەی یەکەم دابگرێ، تەنیا لای ڕاستی ئەم لاپەرەیە کە ڕاپۆرتی بیستەمین کۆنگرەی ئەنترناسیۆنالی تێدا بڵاو بوەتەوە، داگیر کردوە!

هەر ئەم ڕووداوەی سەرەوە لە کاتی ڕاگەیاندنی یەکبوونەوەی ڕیزەکانی حیزبی دیموکراتیش دا دووپات بوەتەوە. «کوردستان» لە ژمارەی ٢٤١ی خۆی دا(بەفرانباری ١٣٧٥، ژانویەی ١٩٩٧) کە بەیاننامەی هاوبەش لە بارەی یەکبوونەوەی ڕیزەکانی حیزب و ڕاپۆرت و وتاری تایبەت لەم پیوەندییەیدا بڵاو کردوونەوە و هەر لە لاپەرەی یەکەمیش دا گرنگیی پێویستی بەو بابەتانە داوە، لە جیاتی ئەم ڕووداوە بە ناوەرۆکێکی هەواڵییەوە، بکا بە مانشێت، بە شێوەی دروشم و بەم جۆرە هێناویەتی:

« پیرۆز بی یەکبوونەوەی ڕیزەکانی حیزبی دیموکراتی کورستانی ئێران»

«کوردستان» لە ڕووبەڕووبوونەوە لە گەڵ ڕووداوێکی سیاسیی گرنگی دیکەی پێوەندیدار بە حیزبی دیموکرات کە دەرچوونی بڕیاری ئازایانەی دادگای بێرلین لە بارەی تیرۆری میکۆنووسەوەیە، هەر دوو رەویە ڕەچاو دەکا.لە ژمارە ٢٤٤ی «کوردستان» دا کە خاکەلێوەی ١٣٧٦(ئاوریلی ١٩٩٧) بڵاو بوەتەوە، وێڕای بڵاوکردنەوەی بەشێک لە بەیاننامەی دەفتەری سیاسیی حیزب لە پێوەندی لە گەڵ حوکمی دادگای میکۆنووس دا، بە سیغەی پیرۆزبایی، دەرچوونی ئەم بڕیارە لە تیتری هەرە گەورەی لاپەڕەی یەکەمی خۆی دا ڕادەگەیەنێ و ڕاست و چەپی بەشی سەرەوەی لاپەرەی یەکەمی خۆی بۆ تەرخان دەکا:

«دەرچوونی بڕیاری ئازایانەی دادگای بێرلین پیرۆز بێ».

لە ژمارەی دواتریشی دا (ژمارە ٢٤٥) کە کە ژمارەیەکی تایبەتە و لە ٣٦ لاپەڕە پێک هاتوە و هەمووشی تەرخان کراوە بۆ باس و بابەتی پێوەندیدار بەو بڕیارە گرنگەی دادگایەکی ئاڵمان لە بارەی تیرۆری ڕێبەرانی حیزبی دیموکرات بە هۆی کۆماری ئیسلامییەوە، مانشێتێکی لە دوو دێڕ، دێڕی یەکەم بە فۆنتی بچووک و دێڕی دووهەم بە فۆنتی گەورە بەم جۆرە بە کار هێناوە:

«بە دوای دەرچوونی بڕیاری دادگای بێرلین دا:

دەبێ بەڕێوەبەرانی کۆماری ئیسلامی لە دادگایەکی نیونەتەوەیی دا موحاکەمە بکرێن»

دەکرێ بڵێین لە دروشمەوە بەرەو مانشێت چوون، لە ڕۆژنامەی :کوردستان»دا ڕەوتێکی درێژخایەن بووە. ژمارە ٢٥٣ی «کوردستان»(بەفرانباری ١٣٧٦،ژانویەی ١٩٩٨) لاپەڕەی یەکەمی خۆی تەرخان کردوە بۆپێکهاتنی کۆنگرەی یازدەهەمی حیزب. ئەم ژمارەیە لە جیاتی دووپاتکردنی دروشمە کلیشەییەکانی خۆی لە بارەی تەواو بوونی کۆنگرەکان، ئەمجارەیان دروشمی کۆنگرەکەی کردوە بە مانشێتی لاپەرەی یەکەم کە ئەگەر چی ئەمیش خۆی دروشمێکە بەلام نوێگەرییەکی لە هەڵسوکەوتی ڕۆژنامە لە گەڵ تیتری پێوەندیدار بە هەواڵی کۆنگرەکانی حیزب لە لاپەڕەی یەکەمی خۆی دا پێوە دیارە:

« پاراستن و پتەوکردنی یەکیەتیی ڕیزەکانی حیزب و خۆ ئامادەکردن بۆ بەرەورووبوونەوە لە گەڵ ئاڵوگۆڕەکانی قۆناغی دادێ»

ژمارە ٢٥٧ی «کوردستان»(٢ی بانەمەڕی١٣٧٧، ٢٢ی ئاوریلی ١٩٩٨) کە تەرخان کراوە بۆ یادی ١٠٠ ساڵەی ڕۆژنامەنوسیی کوردی و ڕاست لە ڕۆژی ڕۆژنامەنووسییش دا بڵاو بووەتەوە، ئەوەندەی گرنگی بە مانشێت داوە کە مانشیتی بردووەتە سەرەوەی کلێشەی ناوی ڕۆژنامەکەش.بەوحالەش ئەوەی وەک مانشێت هاتوە، دیسان دروشمێکە:

« شکۆدار بێ یادی سەد ساڵەی ڕۆژنامەنووسیی کوردی»

نموونەکانی دیکەی دروشمی ئەرک مانشێت لەم ساڵانە دا:

بەڕێوەبەرانی کوشتاری هەزاران زیندانیی سیاسیی ئێران دەبێ موحاکەمە بکرێن و سزا بدرێن.

(«کوردستان» ژمارە ٢٦٢، خەرمانانی ١٣٧٧، سێپتامبری ١٩٩٨)

«هەموو ئینسانەکان بە ئازادی لە دایک دەبن و لە گەڵ یەک مافی بەرابەریان هەیە»

(«کوردستان» ژمارە ٢٦٥، سەرماوەزی ١٣٧٧، دیسامبری ١٩٩٨)

«تا وەدیهێنانی ئامانجەکانی قاسملوو دەست لە خەبات و تیکۆشان هەڵ ناگرین»

(«کوردستان»، ژمارە ٢٧٢، ژمارەی تایبەت بە ١٠ ساڵەی شەهید بوونی دوکتور قاسملوو و هاوڕێیانی، ٢٢ی پووشپەڕی ١٣٧٨، ١٣ی ژوئیەی ١٩٩٩)

« کۆنگرەی دوازدەهەمی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بە سەرکەوتنەوە کۆتایی هات»

(«کوردستان»، ژمارە ٢٩٨،١٥ی سەرماوەزی ١٣٧٩، ٥ی دیسامبری ٢٠٠٠)

«ئاڵای ئامانجەکانی کۆماری کوردستان هەتا وەدیهاتنیان لە کوردستان هەر دەشەکێتەوە»

(ژمارە ٣٠٢، ١٥ی ڕێبەندانی ١٣٧٩، ٣ی فێورییەی٢٠٠١)

«جێژنی نەورۆز لە کوردستانی ئێران بە شکۆیەکی کەم وێنەوە بەڕیوە چوو»

(ژمارە ٣٠٦، ١٠ی خاکەلێوەی ٣٠،١٣٨٠ی مارسی ٢٠٠١)

«ڕزگاریی کوردستان و بەختیاریی کوردان، ئامانجی ١٠٣ساڵەی کاروانی ڕۆژنامەنووسیی کوردی»

(ژمارە٣٠٩، ١١ی بانەمەڕی ١،١٣٨٠ی مای ٢٠٠١)

«پیرۆز بێ ٥٦ ساڵەی دامەزرانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران»

(ژمارە ٣٢٠،٣١ی گەلاوێژی ١٣٨٠، ٢٢ی ئوتی٢٠٠١)

گەورەبوونەوەی ڕۆژنامە و بایەخدران بە مانشێت

ڕۆژنامەی» کوردستان» لە ژمارە ٣٣١ەوە، (سەرماوەزی ١٣٨٠، دیسامبری ٢٠٠١)حەجمەکەی گەورە بووە. دیارە هەر لەم دەورەیە دا، پێشتریش دوو جار، پێش سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران ئەو کاتەی لە بەغدا دەرچووە و هەر وەها دوای سەرکەوتنی شۆڕش ئەو کاتەی لە مەهاباد دەردەچوو، بە حەجمی گەورە، «کوردستان « بڵاو ببوەوە.

گەورەبوونەوەی لاپەرەکان و دەرچوونی «کوردستان» لە فۆڕمی ڕۆژنامەکانی دیکەدا، لە بەڕێوەبەرانی ئەم ڕۆژنامەیەی دەخواست کە پتر بایەخ بە رواڵەتی رۆژنامە و چۆنیەتی بەکار هێنانی مانشێت و تیتر و وێنە بدەن. بۆیە دەتوانین گەورەبوونەوەی لاپەرەکانی «کوردستان» وەک سەرەتای قۆناغی بەکارهێنانی مانشێت بە مانا ڕۆژنامەنووسییەکەی دابنێین. هەر چەند ئەم قۆناغەش کاریگەریی نەریتی قۆناغەکانی پێشووی هەر پێوە ماوە، بەڵام دەتوانین بڵێین وردە مانشێت لە ڕۆژنامە دا جێی خۆی دەکاتەوە و بۆ ئەرکی خۆشی کە خۆ تەرخانکردنە بۆ راگەیاندنی ڕووداو و هەڵوێستی گرنگ، بە کار دەهێنرێ. ئەگەر مانشێتەکانی ژمارەکانی ئەو دەورەیە کە زیاتر لە ٣٥٠ژمارە دەگرێتەوە و١٦ ساڵیشی خایاندوە، لە گەڵ یەک بەراورد بکەین، ژمارەی ئەوانەی کە لە چەشنی دروشمەکانی پێشوو نین وبە لای مانشێت بە مانا رۆژنامەنووسییەکەی دا کەوتوون، زیاترە. لێرە دا هێندێک لە مانشێتەکانی ئەم دەورەیە بە نموونە دێنینەوە:

«کوردستان»، هەردەم زمانحاڵی حیزبی دیموکراتی کوردستان

عومەر باڵەکی

مێژووی ڕۆژنامەی کوردستان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بەستراوەتەوە بە مێژووی جووڵانەوەی ئازادیخوازی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە ڕێبەری حیزبی دیموکراتی کوردستان، واتا ژیان وحەیاتی ڕۆژنامەی کوردستان بە پێی بارودۆخی ژیانی خەباتگێڕانەی حیزبی دیموکرات لە ئاڵوگۆر دابووە.

حیزبی دیموکراتی کوردستان وەک حیزبێکی مودێرن وسەردەمیانە لە هەلومەرجێکدا پێک هات کە شۆڕشە یەک لە دوای یەکەکانی نەتەوەی کورد لە هەر چوار پارچەی کوردستان تووشی شکان وکپکردن ببوون ودوژمنانی نەتەوەی کورد بە مەیل وکەیفی خۆیان لە کوردستاندا حوکمرانیان دەکرد وخەڵکیان دەچەوساندەوە وسامانی ژێر زەوی وسەر زەوی کوردستانیان بە تاڵان دەبرد. لەو هەلومەرجەدا ڕۆڵە خەباتگێڕ ونیشتمانپەروەرەکانی کوردستان بە ئەزموون وەرگرتن لە شۆڕش وخەباتەکانی پێش خۆیان کەوتنە خۆ بۆ قۆستنەوەی بارودۆخێک کە بە هۆی شەڕی جیهانی و بوونی هێزەکانی رووس و بریتانیا لە ناوچەکە دا خوڵقابوو. بوونی ئەو هێزانە ببوە هۆی ئەوە کە لەو بەشە لە کوردستان بە تایبەتی ناوچەی موکریان بەتاڵایی دەسەڵات وبەڕێوەبەری دروست ببێ و دام ودەزگای حکوومەتی لە لایەن خەڵکەوە تێکەوە بپێچرێ ودەسەڵات وبەڕێوەبەری ناوچەکە بکەوێتە دەستی خەڵک. لەو هەلومەرجەدا کۆمەڵێک لە دڵسۆزانی گەل ونیشتمان کەوتنە خۆ و لە سەر بنەمای کۆمەڵەی ژێ کاف ڕێکخراوێکیان بە ناوی حیزبی دیموکراتی کوردستان دامەزراند بۆ ئەوەی ڕێبەری جووڵانەوەی خەڵکی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بکا و لە هەمان کاتدا پشتیوانێکی بەهێزبێ بۆ جووڵانەوەی پارچەکانی دیکەی کوردستان.

فەلسەفەی وجوودی حیزبی دیموکراتی کوردستان وەدەستهێنانی ماف و ئازادییەکانی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بووە وهەیە وڕێبەرانی ئەو حیزبە بە ئەزموون وەرگرتن لە جووڵانەوەکانی پێش خۆیان بە باشی دەیانزانی کە بەڕێوەبردنی جووڵانەوەیەکی نەتەوایەتی وگەیاندنی دەنگی ئەو جووڵانەوەیە بە گوێی خەڵکی کوردستان وگەلانی دەوروبەر ودەوڵەتان پێویستی بە کەرەسەی ڕاگەیاندن وتەبلیغات هەیە وبە پێی هەلومەرجی ئەو کات ڕۆژنامە یەکێک لە کەرەسە گرینگەکانی سەردەم بوو. هەر بۆیە حیزبی دیموکرات لە ماوەیەکی کورتی زەمەنی دوای پێکهاتن ودەست بە کار بوونی یەکەم کاری کە کردی ئەوە بووکە سیاست وبۆچوونەکانی خۆی لە دووتوێی لاپەڕەکانی ڕۆژنامەیەک دا بڵاو کردەوە .

یەکەم ژمارەی ڕۆژنامە کە لە ڕێکەوتی ٢٠-١٠-١٣٢٤بە ناوی کوردستان زمانحاڵی حیزبی دیموکراتی کوردستان چاپ و بڵاوبووەوە کە هەتا هێرشی ئەرتەشی ئێران بۆ سەر مەهاباد پێتەختی کۆمار ١١٣ژمارەی لێ بڵاوبوەوە، و بەداخەوە دوای کۆتایی تەمەنی کۆمار ڕۆژنامەی کوردستانیش لە چاپ وبڵاوبوونەوە کەوت. بەڵام ڕۆڵە خەباتکارەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە گەڵ هەموو توند وتیژی وترس وتۆقاندن کە لە لایەن دەزگای ئەمنییەتی پاشایەتیەوە لە سەریان بوو بە چەند جارێک هەوڵیان دا بۆ جارێکی دیکەش کوردستان چاپ وبڵاوبکەنەوە و ئەو هەوڵانە پچرپچر ئیدامەی هەبووە هەتا ڕێبەندانی ١٣٤٩کە بۆ جارێکی دیکە یەکەم ڕۆژنامەی کوردستان وەک ئۆرگانی کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستان چاپ وبڵاوبووەتەوە کە هەتا ئیستا کە ژمارەی حەوت سەدی چاپ وبڵاو دەبێتەوە، درێژی هەیە. هەر وەک لە سەرەوە ئیشارەی پێکرا ڕۆژنامەی کوردستان لە گەڵ مێژووی پڕ لە هەورازونشێو و سەرکەوتن و شکانی حیزبی دیموکرات دا هاتووە و گەڵێک جاران بە پێی هەلومەرجی ژیانی خەباتگێڕانی حیزب بۆ ماوەیەک هەر دەرنەچووە ، بەڵام هەر کە بارودۆخەکە تەنیا فەراغێکی تێدا دروست بووبێ دڵسۆزانی حیزب و جووڵانەوە کەوتوونەتە خۆ بۆ ئامادە کردن وچاپ وبڵاوکردنەوەی کوردستان و لە هەر کام لەو قۆناغانەشدا هەرکات ڕۆژنامەی کوردستان دەستی بە کار کردوەتەوە بە پێی ڕیسالەتی خۆی زمانحاڵی حیزبی دیموکراتی کوردستان بووە و بەو ئامانجە وفادار ماوەتەوە کە وەک ئەرک خستوویەتە سەر شانی خۆی . بۆ باشتر ڕوونکردنەوەی ئەو مەسەلەیە دووبابەت لە یەکەم ژمارەکانی ساڵەکانی ١٣٢٤ و١٣٤٩لێرەدا وەک نموونە باس دەکەین .

لە یەکەم ژمارەی ڕۆژنامەی کوردستان ساڵی ١٣٢٤لە وتارێکدا لە ژێر ناوی «ئامانجی ئێمە»دا ئاوا دەنووسێ کە بەشێکی لێرەدا ئیشارە پێدەکەین، (.....ئێمە کە بە دڵمان دا نەدەهات خاوەنی چاپخانە وئینتشارات بین ،ئەوا بە یارمەتی خوا نامەی کوردستان داندرا وهەوەڵ ژمارەی بڵاوکراوە ،ئەم نامەیە کە لە لایەن حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە بڵاو دەبێتەوە، دەیەوی قەڵایەکی ئاسنین لە ئیتحاد و برایەتی بێنێتە بەرهەم کە بناخەکەی بە زانست وهونەر ولەش ساغی داندرابێ وبتوانێ دەگەڵ سێڵاوی دووبەرەکی وبێ دینی وهەموو جۆرە ڕەوشتێک کە بۆ سەربەستی زەرەربێت، بەربەرەکانی بکا. هیوامان وایە ئەم قەڵایەی کە خەریکین قایمی بکەین ،وەها قائیم و بەهێزبێت کە هیچ هێزێک نەتوانێ بەربەرەکانی لە گەڵا بکا.) ولە یەکەم ژمارەی دەوری دووهەم کە لە ڕێبەندانی ١٣٤٩دا دەرچووە لە بابەتێکی کورتدا لە ژێر سەردێڕی «دیسان کوردستان»باس لە ئەرک وئامانجی ڕۆژنامەی کوردستان دەکا کە بەشێکی بابەتەکە لیرەدا وەک خۆی دەنوسینەوە، (.....کوردستان ئەرکی زۆر گرانە، ئاگادارە کە گەلەکەمان چەندە تینووی ڕێنوێنی سیاسی وفکرییە وچۆن چاوەڕوانی ئەوەیە کە کوردستان ڕێی خەباتی ڕووناک بکاتەوە ... کوردستان ڕۆژنامەی هەمووگەلی کوردە، ڕۆژنامەی کرێکار و جووتیار و ڕووناکبیرانی شۆڕشگێر و پیشەسازان و بازاڕیان وعەشیرەتەکانی نیشتمانپەروەرە...). ئەو دوو نموونەی سەرەوە ئەگەر لە تەنیشت یەکتر دابنێین وجیاوازی زەمەنی بە مەودای ٢٥ساڵ لە دەرچوونی یەکەم ژمارەی هەر کام لە قۆناغەکانی ژیانی ڕۆژنامەی کوردستان وەبەرچاو بگرین ئەو ڕاستییەمان بۆ دەردەکەوێ کە بەڕێوەبەرانی ڕۆژنامەی کوردستان چەندە پابەندبوون بەو ئامانجانەی حیزبی دیموکراتی لە سەر دامەزراوە . ئەوەتا لە ژمارەی ١ی قۆناغی یەکەمدا باس لە هەوڵدان بۆ پێکهێنانی کۆمەڵگەیەک دەکا کە بناخەکەی لە سەر «ئیتحاد وبرایەتی» دامەزرابێ و ئەو بناخەیە بە زانست و هونەر و لەش ساغی دارێژرابێ و لە ژمارەی ١ی قۆناغی دووهەمیدا هەر ئەو ئامانجە دووپات دەکاتەوە، بەڵام بە زمانێکی دیکە کە دەڵێ «کوردستان ئەرکی زۆرگرانە» واتا لە گواستنەوەی سیاسەتەکانی حیزب بۆ نێو کۆمەڵانی خەڵک بەرپرسایەتی گرینگی لە ئەستۆیە و بە ڕوونکردنەوە و شیکردنەوەی بابەتە سیاسی وکۆمەڵایەتیەکان بۆ ئەوە ڕێی خەبات بۆ چین و توێژەکانی کۆمەڵگەی کوردەواری ڕووناک بکاتەوە و هەر لەوبابەتەدا پێداگری لە سەر ئەوە دەکاتەوە کە کوردستان ڕۆژنامەی «هەموو گەلی کوردە» واتا ڕۆژنامەی کوردستان وەک ئەرک لە سەریەتی هەموو ئەو بابەتانەی کە پێوەندی‌یان بە چارەنووسی کوردەوە هەیە، دەبێ خاوەنی هەڵوێست وڕێنوێنی بێت. لەو دوو نموونەی سەرەوە ئەوەمان بۆ دەردەکەوێ کە ڕۆژنامەی کوردستان ئاوێنەی باڵانوێنی حیزبی دیموکراتی کوردستانە و پابەند و وەفادارە بەو ئەساسەی لە سەری دامەزراوە.

هەر وەک پێشترش باسکرا مێژووی ڕۆژنامەی کوردستان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بەستراوەتەوە بە مێژووی جووڵانەوەی ئازادیخوازی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە ڕێبەری حیزبی دیموکراتی کوردستان، واتا ژیان وحەیاتی ڕۆژنامەی کوردستان بە پێی بارودۆخی ژیانی خەباتگێڕانەی حیزبی دیموکرات لە ئاڵوگۆر دابووە. بەو واتا هەر کاتێک حیزب مجال ودەرفەتی هەبووبێ کە بە ئازادی کار وتێکۆشان بکا ڕۆژنامەی کوردستانیش بە هەوڵ و هیمەتی بەڕێوەبەرانی چاپ و بڵاوبوەتەوە و هەوڵی‌داوە ڕۆژنامەی هەمووچین وتوێژەکانی نێوکۆمەڵگە بێت .

خاڵێکی دیکەی جێگەی سرنج کە پێویستە بە کورتیش بێ باسی بکەین ئەوەیە کە لە ماوەی ٧١ساڵی ڕابردوودا ڕۆژنامەی کوردستان وەک میدیای چاپیی لە هەموو کاتێکدا ئاوێنەی باڵا نوێنی سیاسەتەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان و کۆماری کوردستان بووە وهەوڵی داوە بابەتەکانی هەڵگری هەموو ڕەهەندەکانی نێو ژیانی کۆمەڵگەی کوردستان بێ و لە هەمان کاتدا وەک سەرچاوەیەکی گرینگ وجێگای باوەڕ و متمانە چ لە سەردەمی کۆماری کوردستاندا کە زانیارییەکانی نێو دەزگای حکوومەت وحیزبی دیموکراتی وەک سەرچاوەی قانوون دانان و بەڕێوەبەری دەخستە بەر چاوی خەڵک و چ لە قۆناغەکانی دیکەی ژیانی خەباتکارانەی حیزبدا، کە چالاکی سیاسی و تەشکیلاتی و پێشمەرگانەی بۆ نێو خەڵک دەگواستەوە، هەمووکات هەڵگری ئەو پرنسیپە ڕاستگۆیانە بووە کە ببێتە جێگای متمانەی خەڵک وهەر ئەوە وای کردوە کە ڕۆژنامەی کوردستان ڕۆڵی ئاڵقەیەکی گرینگ لە ئاڵقەکانی پێوەندی نێوان خەڵک وحیزبی دیموکرات بگێڕێ .

دیپلۆماسیی میدیایی ڕۆژنامەی کوردستان

ئازاد مستۆفی

یەکێک لە پێناسەکانی چەمکی دیپلۆماسی بەکارهێنان و کەڵکوەرگرتنە لە کەرەستەگەلی جۆراوجۆری ئابووری، سیاسی، کولتووری و تەکنۆلۆژیا بۆ دابینکردنی بەرژەوەندیی نەتەوەیی لە سیاسەتی دەرەوەدا. ڕەوتی پەیوەندیگرتن و ئاڵوگۆڕی زانیاریی بنەمایەکی سەرەکی دیپلۆماسییە و لە کۆمەڵگەی ئێستەدا کە دان و وەرگرتنی زانیاریی بەهۆی پێشکەوتنی تەکنۆلۆژیا زۆر خێرا بووە، دیپلۆماسیش ئاڵوگۆڕیکی گەورەی بەخۆوە دیتوە. لە سەرەتای سەدەی سێهەمدا دیپلۆماسی میدیایی ئەو لقەی دیپلۆماسییە کە لە دامودەزگەی دیپلۆماسی و سیاسەتی دەرەوەدا خوێندنەوەی تایبەتی بۆ دەکرێت و بێگومان لەم نێوەندەشدا میدیا وەکو تەکنۆلۆژییەکی سەردەمیانە کە لە هەموو بوارێکەوە بەردەوام ڕوو لە گەشە و فراوانبوونە، کەرەستەیەکی گرنگە کە لە بەشی دیپلۆماسیی گشتییدا جێگە و پێگە تایبەتییەکەی دیارە و هەرگیز نکوولی لێ ناکرێت.

لە «دیپلۆماسی ئاشکرا» دا هەموو هەوڵەکان لەسەر ئەوەیە کە بیروڕای گشتیی بتوانێت کاریگەریی خۆی لەسەر دەسەڵات، حیزبەکان، کۆمەڵگەی نێوخۆ و هەروەها وڵاتانی تریش دابنێت و لەم بوارەدا ئەوە میدیایە کە دەتوانێ ڕۆڵی سەرەکی و کاریگەر بگێڕێت. میدیا بەهەمان شێوە کە کەرەستەیەکی کارایە بۆ سیاسەتوان و دیپلۆمات بەڵام نابێ فەرامۆشیش بکرێت هەر ئەم میدیایە دەتوانێت گرفتی گەورەی بۆ بنێتەوە؛ چونکە میدیا چاوی خەڵکە و لە ڕێی گەیاندنی دەنگی خەڵکەوە ناهێڵێت دەسەڵات بەپێی خواستی خۆی پلانەکانی جێبەجێ بکات بەتایبەت لە وڵاتێکدا کە دەسەڵاتێکی دیموکرات بوونی نییە میدیای حیزبێکی بەرهەڵستکار ڕۆڵی خەباتێکی دیپلۆماسییانە، بەرامبەر دەسەڵات و نەتەوەکانی تر دەگێڕێت.

حیزبی دیموکراتی کوردستان هەر لە سەرەتای دامەزرانیەوە تەنانەت ئەگەر بمانەوێ وردتریش بۆی بڕوانین هەر لە سەردەمی چالاکی نهێنی ژێکافەوە لە کاتێکدا ئەو سەردەمە، ئاستی خوێندەواری لە نیشتمانەکەماندا بەرچاو نەبووە؛ زۆر گرنگی بە کاری میدیایی داوە و بەگوێرەی توانای کۆمارێکی کەم تەمەن و حیزبێکی بەرهەڵستکار لە ناوچەیەکی لە بواری ئابوورییەوە لاواز بەڵام لە بواری فیکرییەوە دەوڵەمەند، هەوڵی داوە خواستە نەتەوەییەکەی بە زمانێکی سەردەمیانە و دیپلۆماسییانە بگەیەنێتە نەتەوەکانی‌تر و پێیان ڕابگەیەنێت کە خواستی نەتەوەیی کورد واتای ڕەشکردنەوەی نەتەوەکانی دراوسێی نییە و هەروەها لە درێژایی ئەو ساڵانەی ئەرکی ڕاگەیاندنیشیدا ئەو پەیڤەی بە دەسەڵاتی تاران گەیاندووە کە بەکارهێنانی زمانی توند و زبر، لە مرۆڤایەتی و کولتووری نەتەوەیەکی ئازادیخواز، بەدوورە .

ئەگەر بمانەوێت لە چوارچێوەی تیۆری ڕێئالیزم و کۆنستراکتیڤیزمەوە بڕوانینە چەمکی دیپلۆماسی میدیایی؛ ڕێئالیزمەکان کاریگەرییدانان لەسەر بیروڕای گشتیی لە ڕێی دیپلۆماسیی میدیاییەوە بە ئەرکی دەوڵەت دەزانن و کۆنستراکتیڤیزمەکان پێداگریی لەسەر لایەنە مادییەکەی پەیوەندی نێودەوڵەتی دەکەنەوە و دەڵێن مادییەتی سەرزەوینێک وەکو یەکێک لە توخمەکانی دەوڵەت، گرنگ نییە بەڵکو بیرکردنەوەی خەڵکی ئەو سەرزەوینەیە کە گرنگە. ئەوان ڕوانگەیەکی نۆرماتیڤیان بۆ ڕووداوەکان هەیە و دیپلۆماسیی میدیایی چوارچێوەیەک بۆ گۆڕینی بیرکردنەوەی مێشکی خەڵک، دەزانن.

دەسەڵاتی ناوەندیی ئێران لە هەر دوو سەردەمی پەهلەوی و کۆماری ئیسلامیدا لە کەرەستەکانی ڕاگەیاندنی میدیایی وەکو ڕادیۆ، تەلەفزیۆن، ڕۆژنامە و... هەمیشە هەوڵی ئەوەی داوە ناتەبایی و دوژمنی بخاتە نێو نەتەوەکانەوە و وەها سەرقاڵی کێشەی لاوەکی‌یان بکات کە وزەیان بەخەسار بچێت. دەسەڵاتی تاران هەمیشە ویستوویەتی کە نەتەوەکان بە دژایەتیکردن لەگەڵ یەکتر بخڵافێندرێن و کەمتر بیر لە دوژمنی سەرەکی و پیلانەکانی داگیرکەر بکەنەوە. دەسەڵاتی ناوەند کە لە داهات و سامانی نەتەوەیی، پارە و هەزینەیەکی خەیاڵی بۆ ڕاگەیەندنە بێ ئەژمارەکەی کە بە دەیان زمان پەخش و بڵاوکردنەوەی هەیە، سەرف دەکات؛ کاتێک دەڕوانیتە بیلانی ئەم دامودەزگە ڕاگەیاندنە زەبەلاحە دەوڵەتییە کە دەیان هەزار کارمەندی هەیە، بۆت ئاشکرا دەبێت کە حکوومەتی ئێران، ڕاگەیاندنی وەکو ئامرازێک بۆ بەرەوپێشچوونی زیاتری تەمەنی ئاژاوە و تیرۆر و ستەمکاریی بەکار هێناوە و هەتا پێی کراوە لە ڕاگەیاندنەوە سووکایەتی بە فیکر و داب و نەریت و سیمبولەکانی نەتەوەیی و مەزهەبی و کۆمەڵایەتی و ئەدیبانی نەتەوەکەمانی کردووە. هەروەها ڕاگەیاندنی دەسەڵاتی ئێران بەتێچوویەکی خەیاڵییەوە کە پسپۆڕترین شارەزایانی بوارە جۆراوجۆرەکانی لەخۆ کۆکردوەتەوە لە جەنگێکی سۆفتوێرییدا بەهێمنی بیرکردنەوە و مێشک و بڕیاردانی خەڵکی ژێردەستەی خۆی، بەمەبەستی دەستەمۆکردنێکی حکوومەتییانە کردووەتە ئامانج.

پەهلەوی و کۆماری ئیسلامی، کوردفۆبیایەکی وەهای بەدژی نەتەوەکەمان جێبەجێ کردوە کە ڤایرۆسەکەی خۆی لە ڕاگەیەندنەکانی غەیرە کوردزمانی دەرەوەی وڵاتیشدا دیتوەتەوە. ئەم کوردفۆبیایەی کە ڕاگەیاندنی حکوومەتیی ئێران ساڵەهایە هەمەجۆرە بانگەشەی بۆ دەکات: بە دەیان فیلمی سینەمایی، فیلمی تەلەفزیۆنی، ئەڵقەی تەلەفزیۆنی، شانۆگەریی و هەروەها بە سەدانیش گۆڤار و ڕۆژنامە و ماڵپەڕ و وێبلاگی بۆ دروست کردوە و لە ڕاستیدا کەرستەی خاوی بەدەست بەشێک لە بەناو ئۆپۆزسیۆنیش داوە کە گوێ بە داواکاریی ڕەوای کورد نەدەن و لە هەندێ بواردا لێکجیاکردنەوەی داگیرکەر و بەناو ئۆپۆزسیۆنی دەرەوە بەرامبەر کێشەی کورد، گەلێک زەحمەتە. هەر لەمبارەوە جێی ئاماژەیە کە تەنانەت بەشی فارسی میدیای بیانی هەیە زۆر بەئاسانی دەسکاری وەرگێڕانی ڕاپۆرتێکی ئینگلیزی دەکات کە نێوەڕۆکی ڕاپۆرتەکە بەجۆرێک باسێکی لە پشتگیری مافی ڕەوای کورد لە ئێران کردبێت. لە ڕاستیدا کاتێک بەوردی بەدواداچوون بۆ ئەو دەسکارییە نابەجێ و نەرێنی و دوور لە کاری پرۆفێشناڵیی میدیایی لە وەها دامودەزگەیەکی ستاندارد و نێودەوڵەتیدا دەکەیت، دەزانی کە دەسکاریی یاخود سانسۆرەکە لەبەر ئەوەیە لای ئێدیتۆر وەها کوردفۆبیا بووەتە بەشێک لە باوەڕی نەگۆڕی کە هەرچەند وڵات و میدیاکەشی گۆڕیوە بەڵام ئەو کوردفۆبیایەی پەهلەوی و کۆماری ئیسلامی ساڵانێکی درێژخایەن ستراتیژی کاری میدیاییان بووە، هەتا ئێستەش کاریگەریی نەرێنی بۆ کاری بێلایەن و پرۆفێشناڵی ڕۆژنامەگەریی لەسەر ئیدیتۆرێکی ئێرانی، لە دەرەوەی وڵاتیش داناوە.

دیپلۆماسی میدیایی لقێکی سەرەکی دامودەزگەی دیپلۆماسی بۆ هەر حیزب و حکوومەت و دەسەڵاتێکە کە توانیویەتی وەکو باڵێکی کارای سیاسەتی دەرەوە خۆ بنوێنێت و کاریگەریی لەسەر بیروڕای گشتیی خەڵک دابنێت. هەنووکە کەڵکوەرگرتن لە میدیا کەرستەیەکی گرنگە لە سیاسەت و پەیوەندیگرتن و ڕازیکردن و ڕاکیشانی بیر و هەستی بینەر و خوێنەر و بیسەر. بۆیە کە دەڕوانینە مێژووی حیزبی دیموکراتی کوردستان و بابەتەکانی ڕۆژنامەی کوردستان هەر لە یەکەم ژمارەیەوە هەتا ئێستە پتر باوەڕ بەوە دێنین کە ئەم حیزبە و میدیاکەی هەوڵێکی چڕوپڕیان داوە کە بتوانن لەم دەرفەتە بۆ ڕاگەیاندنی سیاسەتەکانیان و نواندنی هەیبەت و توانای نەتەوەکەیان کەڵک وەربگرن. هەروەها سیاسەتوانان و ئەدیبانی ئۆگری خەباتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان هەوڵیان داوە لەم ڕۆژنامەوە پردی نێوان حیزب و خەڵک و حکوومەتی ئێران بن و هەستیان بە قورسایی ئەم پێگە قایمە کردوە و هەوڵی گەشەکردن و زیاتر پێگەیاندنیان داوە.

خاڵی جێی شانازی کە پێویستە لە ٧٠٠مین ژمارەی ڕۆژنامەی کوردستان باس بکرێت ئەوەیە کە ئەم ڕۆژنامەیە لەبەر ئەوەی کە ئۆرگانی فەرمی ڕاگەیاندنی حیزبەکەیەتی لە درێژایی مێژوویدا هەرگیز نەبووەتە مینبەری بانگەشە بۆ ئاژاوەی نێوان نەتەوەکانی نێو جوغرافیای ئێران و ئەگەریش حیزبێک یاخود دەسەڵات هەوڵی بەلاڕێدابردنی خەباتی کورد و شێواندنی ڕاستییەکانی داوە، داڕێژەرانی سیاسەت و بڕیاردەران و نووسەرانی ئەم ڕۆژنامە نەبوونەتە لایەنێکی گرفتەکە، بەڵکو بەباوەڕێکی دیموکراسیخوازانەوە، پرێستیژی حیزب و نەتەوەکەیان بە زمانێکی سەردەمیانە و ئەدیبانە و دیپلۆماسییانە کە بە میرات لە ڕێبەرانی شەهیدیانەوە بۆیان ماوەتەوە، هێناوەتە بەرباس و لێکۆڵینەوەی ورد و بێلایەنیان بۆ کردوە و بەدوای ڕێگەچارەدا گەڕاون نەک ئەوەی کە گرێکە بکەنە گرێپووچکە و یاخود کوێرەڕێیەک پێشانی خوێنەریان بدەن. کاتێ دەڕوانیتە ژمارەکانی ئەم ڕۆژنامەیە بێگومان لە مێژووی ئەم ڕۆژنامەدا بۆت ڕوون دەبێتەوە کە هەمیشە بانگەشە بۆ ماف و ئازادییەکانی مرۆیی و جاڕنامەی مافی مرۆڤ و دیموکراسییەت و ژیانی تەبایی و یەکسانی و عەداڵەت بۆ کورد و نەتەوەکانی‌تر کراوە و ڕۆژنامە کوردستان سیاسەتی دەرەوەی حیزبەکەی بەرامبەر حیزبەکانی‌تری کوردستان و ئێران و وڵاتانی‌تری بە زمانێکی دیپلۆماسییانە هێناوەتە بەرباس و بۆ هەموو لایەنێکی پەیوەندیداری بە شەفافی و بەبێ دەمارگرژیی ڕاگەیاندووە.

پێگەی کاریگەریی ڕۆژنامەی کوردستان لە نێو چین و توێژەکانی نەتەوەکەیدا لە ئاستێکدایە کە هەمیشە وەکو دەربڕی هەڵوێست و سیاسەتی دەرەوەی حیزبەکەی سەیر کراوە و وتار و بابەت و هەڵوێستی ئەم ڕۆژنامەیە لەلایەن خەڵکی خۆی و پارتەکانی کوردستان و ئێران بەوردی سەرنجی دراوەتێ و خوێندنەوەی هەمەلایەنە و چڕوپڕی بۆ کراوە و ڕۆژنامەیەک نەبوە کە بابەت و هەڵوێستێکی لەلایەن جەماوەر و کەسایەتیگەلی سیاسی و شرۆڤەکارانی سیاسەت و ئەدیبانی کوردەوە، بەسووکی سەیری بکرێت یاخود قورساییەکەی لەبەرچاو نەگیرێت. لە خاڵەکانی شانازی ئەم ڕۆژنامەیە ئەوەیە کە گوشاری حکوومەت و لایەنێکی سیاسی کە تەنانەت یەک وشەش بەقازانجی داگیرکەری پارچەیەکی کوردستانی تێدا بنووسرێت، هەرگیز نەهاتووەتەدی. «کریس کوچرا» ڕۆژنامەنووس و نووسەری شارەزای فەرەنسی کە کتێب و نووسینەکانی لە بواری کورد و کوردستانەوە دیار و بەرچاوە و بێلایەنییەکی بۆ هەموو لێکۆڵەرێک سەلمێنراوە، لەم بارەوە لە کتێبی «بزووتنەوەی نەتەوەیی کورد» باسی گوشار بۆ سەر ڕێبەری شەهید دکتۆر قاسملوو لە سەردەمی حیزبی بەعسی عێراق دەکات کە حیزبی بەعس ڕازی بووە بەوەی کە بەس وشەی «خیانەت» لە ڕۆژنامەی کوردستان-ی حیزبی دیموکراتی کوردستان بۆ پارتێکی باشوور بنووسرێت و گوشارەکانی سەر حیزبی دیموکراتی کوردستان ئیتر نەمێنێت، بەڵام ڕۆژنامەی کوردستان و حیزبەکەی زۆر سەربەخۆ تەعامولیان کردوە و وەڵامی «نا»یان بەو داوا نابەجێیەی بەغدا داوەتەوە و دیارە باجی نەنووسینی ئەو وشەشیان لەلایەن حیزبی بەعسەوە بەسەردا سەپێنراوە.

لە گۆڕەپانی ئەمڕۆی سیاسەتدا، دەوڵەتەکان و حیزبەکان بەدوای ئەوەوەن کە لە ڕێی میدیاوە کاریگەریی خۆیان بەسەر بیروڕای گشتیی‌دا دابنێن و جۆرە ڕکابەرییەک لەم بارەوە لە نێوانیاندا هەیە و بە هاتنی ئینتەرنێت و ماڵپەڕ و کارابوونی سۆشیاڵمیدیا، هەر دەوڵەت و حیزبێک لە هەوڵی ئەوەدایە ئیمپراتۆرییەکی مەجازی دابنێت و لەم ڕێگەیەوە بگاتە بەرژەوەندییەکانی خۆی لە جیهانی واقعیدا. بێگومان لەم پەیوەندییەدا زۆر پێویستە بە دوای دەرچوونی ٧٠٠مین ژمارەی ڕۆژنامەی کوردستان، ئەم ڕۆژنامەش کاراتر و چالاکتر هەروەکو جاران لە بوارەکانی ڕێنووس و نێوەڕۆک و ڕاستگۆیی و هەوڵدان بۆ ژیانێکی ئاشتییانە پتر سەرنج و باوەڕی خوێنەر بۆ لای خۆی ڕابکێشێت و مینبەرێکی سەرکەوتوو بێت بۆ ڕاگەیاندنی سیاسەتی حیزبەکەی لە پێناو ئازادی و دیموکراسی بۆ نەتەوەی ستەملێکراوی کورد بەگشتیی و ئێران و ڕۆژهەڵاتی کوردستان بەتایبەتی.

کوردستان 700
ژمارە: ٧٠٠
٣٠ی ڕەشەمەی ١٣٩٥ _ ٢٠ی مارسی ٢٠١٧

ئالان بەهرامی

«کوردستان» ئاوا دەبینم

وەک یەکێک لەو کەسانە کە ساڵانێک لە ڕۆژنامەی «کوردستان» لە بوارە جۆراوجۆرەکان‌دا تێکۆشانم هەبوە و لە ڕاستی‌دا یەکەم هەنگاوەکانم لە بواری ڕۆژنامەنووسی لەم بڵاوکراوەیەدا هەڵێناوەتەوە، ڕێگا بەخۆم دەدەم لەم دەرفەتە کورتەدا باس لەم تایبەتمەندییانەی ئەم ڕۆژنامەیە بکەم کە لە ماوەی کارو تێکۆشانم لەم بڵاوکراوەیەدا لە نزیکەوە هەستم پێکردوون.

«کوردستان»، ژیان و تێکۆشانێکی پێشمەرگانە

«کوردستان» ڕۆژنامەیەکە ڕسکاو لە سەر پنج و ریشەیەکی حەفتا ساڵە و هەڵگری پەیامی یەکەم ڕۆژنامەی کوردی. «کوردستان» ڕۆژنامەیەکە کە لە دوو بڕگەی زۆر کورت‌دا واتە کەمتر لە ساڵێک لە سەردەمی کۆماری کوردستان‌دا و ماوەیەکی کورتی سێ چوار ساڵە(دوای شۆڕشی ٥٧) لە سەر خاکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کە مەیدانی ڕاستەقینەی تێکۆشانی ئەوە، دەرفەتی تێکۆشانێکی بەرتەسکی بۆ ڕەخساوە. ئەم ڕۆژنامەیە بەم پێیە کە ئۆرگانی حیزبی دیموکراتی کوردستانە تا ئێستاشی لەگەڵ‌دا بێ لەم جوگرافیایەدا کە دەبێ لە گۆشەو قوژبنی‌دا ئۆفیس و هەواڵنێرەکانی بە ئازادی تێکۆشانیان هەبێ، قەدەغەیە. ئەم ڕۆژنامەیە کە ناوی خۆی لە یەکەم ڕۆژنامەی کوردییەوە («کوردستان»ی میقدات مەدحەت بەدرخان) وەرگرتوە، زۆربەی هەرە زۆری تەمەنی پێشمەرگانە و لە سەر کەژ و چیاو لە نێو دۆڵ و لێڕەوارکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان یان لە تاراوگەدا تێپەڕ کردوە. لەم ماوە دوورو درێژ و لە هەمان کات دژوارەدا، بەشی بەرچاوی قەڵەمبەدەستان و هەڵسوڕێنەرانی ئەم ڕۆژنامەیە جۆرێکی دیکە لە ڕۆژنامەنووس بوون، کە من وەک پێشمەرگەی ڕۆژنامەنووس ناویان دەهێنم.

پێم وابێ ئەم چەند ڕستەیە بەس بن بۆ ئەوەی بە کورتی نیشان درابێ ئەم ڕۆژنامەیە ئێستاشی لەگەڵ بێ لە چ هەلومەرجێک‌دا درێژە بە تێکۆشان دەدا.

«کوردستان» قوتابخانەیەکی ڕۆژنامەنووسیی کوردی و کوردی نووسین

ڕۆژنامەی «کوردستان» سەرەڕای دژواریی هەمەلایەنەی هەلومەرجی تێکۆشان، هەمیشە مەکۆی ژمارەیەک قەڵەمی بەبڕشت و هەرماوی گۆڕەپانی زمان و وێژەی کوردی بووە. ئەم تایبەتمەندییە لە پەنا نەریتی دۆزینەوەی بەهرە نوێیەکان(هەرچەند لە چوارچێوەی سنووورداری ڕیزەکانی حیزبی دیموکرات دا)و هەوڵدان بۆ پێگەیاندنی نوێ قەڵەمەکان دوو دەرکەوتەی شیاویان لێکەوتوەتەوە. یەکەم ئەوە کە لەم ساڵانەدا کە تێکۆشەرانی دیموکرات لە باری شوێنی نیشتەجێبوون و پێوەندیی ئۆرگانیکی‌یەوە لە ئاستێکی لەبارتردا بوون ، کۆمەڵێکی بەرچاو لە لاوانی بەبەهرە توانیویانە لە پەنا خاوەن قەڵەمە بەئەزموونەکان دا خۆیان ببیننەوەو لە ئەزموونی زمانەوانی و ڕۆژنامەنووسیی ئەوان کەڵک وەرگرن و بەم شێوەیە ئەزموونی بەرە جۆراوجۆرەکان دەستاودەست بکرێ.

دووهەم دەرکەوتەی شیاو دەتوانێ بریتی بێ لە مەیداندان بە هەڵکشانی لاوەکان تا ئاستی سەرنووسەری و بەرپرسایەتیی بەشە جۆراوجۆرەکان. هەر ئەوانەش بوونەتە هۆی ئەوە کە لانیکەم لە دوو دەیەی ڕابردوودا هەم شایەدی درەوشانەوەی ژمارەیەکی بەرچاو لە بەهرە لاوەکان نەک تەنیا لە ئاستی «کوردستان»دا بەڵکوو لە ئاستی میدیاکانی دیکەی حیزبی دیموکرات و تەنانەت لە باشووری کوردستانیش دا بین. ناکرێ لەم پێوەندییەدا ئاماژە بەم خاڵەش نەکەین کە لە قوتابخانەی زمانەوانی و ڕۆژنامەنووسیی «کوردستان»دا کۆمەڵێک بەهرەی گەورە خۆیان دیتوەتەوە و درەوشاونەتەوە و لەبواری دیکەش‌دا وەک وەرگێڕان، چیرۆکنووسی و لێکۆڵینەوەدا خۆیان دیتوەتەوەو خزمەت دەکەن.

ڕۆژنامەیەکی دوو زمانە

بەم پێیە کە «کوردستان» بە دوو زمانی کوردی و فارسی بڵاو دبێتەوە، نووسین بەم دوو زمانە و وەرگێڕانی وتار، هەواڵ و بابەتە جۆراوجۆرەکان گرنگییەکی تایبەتی هەیە. ئەم تایبەتمەندییەش بەستێنێکی لەباری خوڵقاندوە بۆ ئەوەی ئەو بەشە لە هاوکارانی ڕۆژنامە کە توانای داڕشتنی کوردییان لاوازە بتوانن هەم بابەتەکانیان بە فارسی داڕێژن و لە لایەن وەرگێڕە کوردی‌زانەکانەوە بکرێنە کوردی و هەم بەپێچەوانە کەسانی فارسیزان بتوانن توانایی زمانەوانیی خۆیان بۆ وەرگێڕانی بابەتە کوردییەکان تەرخان بکەن. لەڕاستیی دا دوو زمانە بوونی «کوردستان» بوەتە هۆی ئەوە کە ئەزموونی وەرگێران تاڕادەیەکی باش لە نێو دەستەی نووسەران و هاوکارانی ڕۆژنامەدا گەشە بکا. ئەمە لە خۆیدا یارمەتیدەرێکی باش بووە بۆ ئەوەی کەسانێک لە نێو ستافی ئەم ڕۆژنامەیەدا هەڵکەون کە بتوانن هاوکات بتوانن بە هەر دووک زمانەکە قەلەم بگێڕن.

«کوردستان» فێرگەیەکی زمانەوانی

ڕەنگە زێدەڕۆیی تێدا نەبێ ئەگەر بگوترێ ڕۆژنامەی «کوردستان» بۆخۆی بەتەنیا فێرگەیەکی زمانەوانی بووە و ئێستاش درێژە بەم ڕێبازەی خۆی دەدا. کارتێکەریی زمانەوانیی «کوردستان»(سەرەڕای هەموو بەربەستەکانی بەردەم بڵاوبوونەوەی بەتایبەت لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان) و قەڵەمە دیارەکانی دوێنێ و ئێستای ئەم ڕۆژنامەیە بەسەر گۆڤارو بڵاوکراوەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستانەوە بەروونی هەست پێدەکرێ. ئەوە کە ئەم ڕۆژنامەیە توانیویەتی دەورێکی ئەوەندە گرنگ لە نێو میدیای کوردی و تەنانەت لە بەستێی زمانی کوردی‌دا بگێڕێ، دەگەڕێتەوە بۆ نەخشی سەرەکی و بناخەدارێژەرانەی ژمارەیەک کەسایەتیی بەرزی بواری زمان و وێژەی کوردی لە سەروویانەوە مامۆستا عەبدوڵلا حەسەنزادە، مامۆستا هێمن و ... دەگەڕێتەوە کە لە ساڵانی دەیەی حەفتای زایینی دا، لە کاتێک دا دەورێکی نوێی «کوردستان»یان لە تاراوگە دەست پێکردەوە، هەوڵیان دا ئەم ڕۆژنامەیە لەباری ڕێنووس و ڕێزمانەوە بخەنە سەر چوارچێوە و ڕێڕەوێکی داڕێژراو . ئەم ڕێبازە لە ساڵانی دوورودرێژی سەرنووسەریی مامۆستا عەبدوڵلا حەسەنزادە و دواتر کاک قادر وریادا زیاتر گەشەی کرد و چەسپی.

پرنسیپ و ئەتیکێتی جیهانیی ڕۆژنامەنووسی

«کوردستان» تا هاتوە هەوڵی داوە لە بوارەکانی دیکەش‌دا ستانداردەکانی کاری ڕۆژنامەنووسی لەخۆی دا پتەو بکا. لەم پێوەندییەدا هەوڵدراوە نووسەران و کارگێڕانی بەشە جۆراوجۆرەکانی ڕۆژنامە بە پرنسیپ و ئەتیکێتە جیهانییەکانی ڕۆژنامەنووسی ئاشنا بکرێن. ناسیاویی ڕۆژنامەنووسانی «کوردستان» لەگەڵ پرنسیپ و ئاکاری کاری ڕۆژنامەنووسی لەلایەک و ڕێنوێنییەکانی ڕێبەریی حیزبی دیموکرات لەلایەکی دیکەوە ئەم ڕۆژنامەیەیان لەباری ڕاستوێژی و چەندایەتییەوە گەیاندوەتە ئاستێکی ئەوتۆ کە تەنانەت نەیارەکانیش بابەت و زانیارییەکانی بکەنە سەرچاوە.

بەهرە وەرگرتن لە زانست و ئەزموونی مامۆستایانی زانکۆ

بەڕێوەبەرانی «کوردستان» بە تایبەت لەم ساڵانی دوایی‌دا دەرەتانی کەڵک وەرگرتن لە ئەزموونی زانستی ڕۆژنامەنووسییش بەتایبەت لەبواری شێوازە نوێیەکانی داڕشتنی وتار، هەواڵ، ڕاپۆرت، دیزاین و... بۆ دەستەی نووسەران و بەشەکانی دیکەی ڕۆژنامە پێک هێناوە. لەم پێوەندییەدا هەم ڕێگە خۆش کراوە کە ژمارەیەک لە مامۆستایانی زانکۆکانی هەرێمی کوردستان خولی تایبەت و کۆڕ و سمینار بۆ کارگێڕانی «کوردستان» پێک بێنن و هەم دەرفەتی ئەوەشیان پێک هێناوە کارگێڕانی ڕۆژنامە لە ڕێگای بەشداری لەو کۆڕو سمینارانەی لە پێوەندی لەگەڵ کاری میدیایی دا پێک دێن، بەشداری بکەن و لە ئەزموونی کەسانی دیکەش کەڵک وەرگرن.

دوایین وتە

«کوردستان» بەم پێیە کە دەرفەتی ئەوەی نەبوە لە کەشێکی ئاسایی‌دا لە دوای تێکچوونی کۆماری کوردستانەوە درێژە بە کاری خۆی بدا، بێگومان بێ کەموکوڕی نیە. ئەم ڕۆژنامەیە ئەگەر بیهەوێ بۆ وێنە کەموکووڕیی ڕۆژانەی بڵاوبوونەوەی قەرەبوو بکاتەوە یان لە ڕووبەرێکی بەرینتردا بڵاوبێتەوە پێویستی بە سەرچاوەی دارایی و هێزی مرۆیی زۆر زیاتر هەیە. بەڵام لەم سەردەمەدا دەتوانێ لانیکەم بەشێوەی ئیلکترۆنی بگاتە دەست و بە دەیان و سەدان هەزار کەس یان هێزی مرۆیی زیاتر لەخۆی کۆبکاتەوە.

ڕۆژنامەی «کوردستان» ژمارەیەکی زۆر هاوکاری لە درێژەی ساڵانی دوورو درێژی تێکۆشان‌دا لەدەست داوە. ئەمەش زیانی زۆری بەهێزی مرۆیی ئەم ڕۆژنامەیە گەیاندوە. بێگومان لەم سەردەمەدا دەکرێ بەبێ لەبەرچاوگرتنی دووریی جوگرافیایی، بەگرتنەبەری ڕێ‌وشوێنێکی نوێتری ڕێکخستنی هێزی مرۆیی هەم لە توانا و بەهرە دابڕاوەکان و هەمیش لە هێزی نوێی خاوەن بەهرەی ڕۆژنامەنووسی بەتایبەت لە نێو خۆی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کەڵک وەرگیرێ.

لە کۆتایی دا هیوادارم «کوردستان» بەبڕشتر لە هەر کات درێژە بە تێکۆشانی خۆی بداو بە ئازادی لەسەر ئەم خاکەی، یەکەم ژمارەی چاوی خوێنەری کوردی گەشاندوەتەوە جارێکی دیکە و بۆ هەمیشە بچێتەوە سەر پێشخانی ڕۆژنامەفرۆشییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

ئیسلامی سیاسی
[و ڕەوتە گرینگەکانی لە ئێران دا]

ڕەوتی ئیسلامی سیاسی و ڕێکخراوە گرینگەکانی لە ئێران‌دا

حەسەن حاتەمی

(بەشی هەژدەیەم)

بەشێک لە کردەوەکانی شووڕای ئینقلاب

لە یەکەمین ڕۆژی هاتنەوەی ئا. خومەینی لە ٢٦ی بەفرانباری١٣٥٧ (١٩٧٩) بۆ ئێران- دوای پتر لە ١٤ ساڵ دوورخراوەیی- باسە گرینگەکانی وەک: پێکهاتنی دەوڵەت، دامەزرانی مەجلیسی دامەزرێنەران (موئەسیسان) و خێبرەگانی یاسای بنەڕەتی، لە شووڕا هاتنە ئاراوە.

هەنگاوەی یەکەمی شووڕا، پێش سەرکەوتنی ڕاپەڕین، پێشنیاری مێهدی بازرگان- ڕێبەری نێهزەتی ئازادی- وەک سەرۆک وەزیری دەوڵەتی کاتی بوو، کە خومەینی پەسندی کرد. دوای سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران لە ٢٢ ی ڕێبەندانی ١٣٥٧ دا، شووڕای ئینقلاب و دەوڵەتی کاتی لەژێر ڕێبەری ئا. خومەینی کە پشتیوانی میلیۆنی خەڵک مەشرووعییەتی پێدابوو، دەسەڵاتیان بەدەست گرت.

هەنگاوی دوویەم، دامەزرانی «کۆمیتەی کاتی شۆڕشی ئیسلامی» بوو، بۆ بەرگری لە شۆڕش لە بەرانبەر دژی شۆڕش لە شارەکان دا. مەهدەوی کەنی وەک:»سەرپەرستی کۆمیتەی ناوەندی کۆمیتەکانی شۆڕشی ئیسلامی» بە حوکمی ئا. خومەینی دیاری کرا.

پاشان ئەو شووڕایە، میللی کردنی بانکەکان و سەنعەتە گەورەکان، ڕێکوپێک کردنی دادگاکانی شۆڕشی ئیسلامی، بەڕێوەبردنی ڕاپرسی لە پێوەندی لەگەڵ نیزامی کۆماری ئیسلامی، پێداچوونەوە بە یاسای بنەڕەتی نوێ و بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەکان دا، پەسندی یاسای شووڕاکانی محەللی، پەسندی پێڕەو (اساسنامە) ی سپای پاسدارانی شۆڕشی ئیسلامی - لە ٢ ی بانەمەڕی ١٣٥٨ دا-، پەسندی ئایین نامەی مەجلیسی خیبرەگان [یاسای بنەڕیتی]، بەڕێوەبەری هەڵبژاردنی سەرکۆماری و مەجلیسی شووڕای ئیسلامی و...ی ئەنجام دا. (١)

«عزت الله سحابی» سەبارەت بەو شووڕایە دەڵێ:»شووڕای ئینقلاب ئاوێنەی تەواو دیمەنی میللەتی ئێران و شۆڕشی گەورە و بەرپانییەکەی نەبوو. لایەنگرانی شەریعەتی نوێنەرانی حیزبە سیاسیی و میللییەکانی بەڕابردووی تێدا نەبوو. لە نوێنەرانی لاوان و خوێندکاران هیچکەس نەبوو، چەپ و مارکسیستەکانیش نوێنەریان نەبوو. موجاهیدین نوێنەریان نەبوو، بەڵام ڕووحانییەکانی شووڕای ئینقلاب لە ساڵی ٥٨ هەتا ٥٩ منیان بە، نوێنەری موجاهیدین و کەسانی وەک مەرحوومی شەریعەتی دەزانی، میللی گەراکانیش نوێنەریان نەبوو.» (٢)

داگیرکردنی باڵیۆزخانەی ئەمریکا و شووڕای ئینقلاب

دوای هێرشی نادروست و پەیمان شکێنانەی نێودەوڵەتی بە باڵوێزخانەی ئەمریکا لە تاران، و داگیرکردنی و بە بارمتەگرتنی دیپلۆمات و کارمەندەکانی، لە لایەن خوێندکارانی بناژۆخوازی ئیسلامی - کە پاشان ناوی خوێندکارانی خەتی ئیمامیان لەخۆیان نا-، لە١٣ ی گەلاڕێزانی ١٣٥٨ دا، دەوڵەتی کاتی و بەتایبەتی مێهدی بازرگان هەوڵی زۆر بەجێیان دا، ئەوکارە دزێوە هەرچی زووتر چارەسەر بکرێ. بەڵام ئا. خومەینی بێ گوێ دان بە یاسا و پرێنسیپە نێونەتەوییەکان، ئەو کردوە دژی یاساییەی – کە وەک هێرش بۆ سەر خاکی وڵاتێک حیسێبی بۆ دەکرێ-، بە «شۆڕشی دووهەم» و گەورەتر لە شۆڕشی یەکەم (ڕاپەڕینی گەلانی بەرایی ئێران) پێناسە کرد!؟ ئەو کردەوە کارەکەی زۆر دژوارتر کرد. دەوڵەتی کاتی بە ناچاری- وەک نارەزایەتی- دەستی لەکار کێشایەوە.

هەرچەند دژکردەوەکەی بازرگان و کابینەکەی هەڵوێستێکی ئەرێنی بوو؛ بەڵام ژمارەیەک لە ئەندامانی ئەو دەوڵەتە - کە ئەندامی شووڕای شۆڕش بوون-، بۆ ماوەیەک دەوڵەتیان بەڕێوە برد. لەو کابینەیە دا، عەلی خامنەیی- بەرگری و سپا-، هاشمی ڕەفسەنجانی – نێوخۆ-، محەممەد جەوادی باهونەر - فێرکردن و بارهێنان-، مەهدەوی کەنی - دادگوستەری-، بەنی سەدر - دەرەوە و ماوەیەکیش دارایی-، موعین فەر- نەوت-، حەبیبی - ئامووزشی بەرز-، عیزەتوڵلا سەحابی - بەرنامە و بوودجە-، میناچی- ئیرشاد-، شەیبانی- کشتوکاڵ-، کەتیرایی -خانوو (مسکن)-، قوتبزادە - ماوەیەک دەرەوە-. ئەو شوێنانەی ئاماژەیان پێکرا لەو وزارەتخانانە بوون کە شووڕای ئینقلاب سەرپەرستی دەکردن. هەروەها حوجەتولئیسلام قودووسی ش سەرۆکی دادگای شۆڕش ئیسلامی بوو.

دوای ڕاپرسی یاسای بنەڕەتی- ١٢ ی سەرماوەزی ١٣٥٨-، هەڵبژاردنی سەرکۆماری - ٥ ی ڕێبەندانی ١٣٥٨ (١٩٨٠) و دامەزرانی مەجلیسی شووڕای میللی- لە ٧ ی جۆزەردانی ١٣٥٩ (١٩٨٠)- ئەنجام دران. - ئەو مەجلیسە، پاشان بە پێچەوانەی یاسای نووسراو بە ئیسلامی کرا-!؟ شووڕای شۆڕش لە ٢٢ ی پووشپەڕی ١٣٥٩ دا، دوایین کۆبوونەوەی خۆی گرت. د. حەسەن حەبیبی- وتەبێژی شووڕا- کوتی: بەدامەزرانی مەجلیسی شووڕا و تەکمیلی شووڕای نیگابان، ئەرکی شووڕای ئینقلاب تەواو بوو.

یەکەم سەرۆکی شووڕای ئینقلاب، ئا. مورتەزا موتەهەری، بوو. پاش تێرۆرکردنی لە ١١ی گوڵانی ١٣٥٨، ئا. تاڵقانی - کە لە ١٩ی خەرمانانی ١٣٥٨دا-، بە شێوەیەکی گوماناوی مرد، سەرۆکی دووهەم و بەنی سەدر سێیەمین و دوایین سەرۆکی ئەو شووڕایە بوون.

دواین کەسانی شووڕا بریتی بوون لە« بهشتی، علی خامنەای، موسوی اردبیلی، باهنر، رفسنجانی، حبیبی، بازرگان، شیبانی، عزت الله سحابی، قطب زادە، علی اکبر معین فر و ابوالحسن بنی صدر.» (٣)

نێهزەتی ئازادی دوای ڕاپەڕی

لەدوای هاتنەوەی خومەینی- لە نۆفل لوشاتۆوە بۆ تاران-، لە ١٢ ی ڕێبەندانی ١٣٥٧(١٩٧٩) دا، دوای ١٠ ڕۆژ (٢٢ ی ڕێبەندان)، دەسەڵاتی شا(پەهلەوی دووهەم) نەما. ٥٧ ساڵ دەسەڵاتی ڕەزا خان- چوار ساڵ- و سەڵتەنەتی پەهلەویەکان ٥٣ ساڵ، کە دوو کوودێتای لە کارنامەکەی دابوو- بە مێژوو سپێردرا.

شووڕای ئینقلاب - پێشتر لە ٥ ئاخوند (مطهری، بهشتی، رفسنجانی، موسوی اردبیلی ومحمد جواد باهنر) پێکهاتبوو. دواتر ئەندامەکانی ئەو شووڕایە زیاد کران و کەسانێکی وەک «مهدی بازرگان، ئا. طالقانی، یدالله سحابی، احمد صدر حاج سید جوادی، مهندس عزت الله سحابی» - کوڕی د. یەدوڵلا سەحابی- لە ئەندامانی نیهزەتی ئازادی چوونە نێو ئەو شووڕایە.

نێهزەتی ئازادی بۆ ماوەیەکی کورت زۆرترین پۆستەکانی بەڕێوەبەری دەوڵەتی کاتی بەدەستەوە بوو. مێهدی بازرگان - سکرتێر و سەرۆک وەزیر-، د. یەزدی - وەزیری دەرەوە-، م. عەبباس ی ئەمیر ئینتزام - وتە بێژی دەوڵەت و جێگری سەرۆک وەزیر.-* هاشم سەباغیان- وەزیری نێوخۆ-، عەلی ئەکبەر موعینفەر- وەزارەتی نەوت-، ئەحمەدی سەدری حاج سەید جەوادی - وەزیری نێوخۆ-، مستەفا چەمران - وەزیری بەرگری، دوای مەدەنی- محەممەد تەوەسولی- شارەداری تاران-

دەوڵەتی کاتی بە فەرمی هەتا ١٣ ی گەلاڕێزانی ١٣٥٧ (١٩٧٩) لەسەر کار بوو. پاش هێرش و داگیر کردنی باڵوێزخانەی ئەمریکا، بازرگان بە نارەزایەتی لەوکارە دژی یاسایی‌یە، دوای ٩ مانگ دەستی لەکار کێشایەوە و ئا. خۆمەینی دەستبەجێ لێی قبووڵ کرد . ئەو حیزبە بۆ یەکەمین و دوایین جار ئەوەندە ماوەیە کاربەدەست بووە. هەروەها م. بازرگان، یەدوڵلا سەحابی، حاج سەید جەوادی و موعینفەر نوێنەرانی هەڵبژێردراوی خولی یەکەمی مەجلیسی شووڕا بوون.

دوای ئەوەی بەنی سەدر بە یەکەمین سەرۆککۆماری مێژووی ئێران هەڵبژێردرا -٥ ی ڕێبەدان ١٣٥٨- . ساڵی تێوەرنەسووڕا، شەڕی ئێران و عێراق دەستی پێکرد. نێهزەتی ئازادی لایەنگری شەڕی بەرگری بوو. مستەفا چەمران، لەو شەڕە دا، نەخشێکی گرینگی هەبوو. [چەمران ئەندامی ڕێبەری نێهزەتی ئازادی، لە دژی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە کاتی شەڕی سێ مانگەدا، یەکێک لە بەڕێوەبەرانی دەستووری شەڕی خومەینی بوو.] چەمران لە ٣١ ی جۆزەردانی ١٣٦٠ کوژرا. نێهزەتی ئازادی بەشێوەی نافەرمی درێژەی بە تێکۆشان دا. (٤)

* عەباسی ئەمیر ئینتیزام، لە٢٧ ی سەرماوەزی ساڵی ١٣٥٨ گیرا و وەک: قەدیمیترین زیندانی سیاسیی دژی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی، بە ناوبانگە.-

سەرچاوەکان
١- ویکی پدیا، دانشنامە آزاد-
٢- انتخاب های انجام شدە در نظام ولایی- محمد ملکی:- روز آنلاین
٣- ویکی پدیا دانشنامەی آزاد-

«کوردستان»ی پلۆڕاڵ

سمایل شەڕەفی

«کوردستان» لە فۆرم و ناوەرۆکدا دوورە لە داخراوبوون و، چوارچێوەیەکی بەرفراوان و کراوەی هەیە کە هەم نووسەر و هەم خوێنەریش هەست دەکات کە بەڕاستی خەریکە بڵاوکراوەیەکی دیموکرات دەخوێنێتەوە.

لە گەڵ ئەوەیدا کە ڕۆژنامەی کوردستان وەک ئۆرگانێکی ڕەسمیی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە هەموو قۆناغەکانی ژیانی ئەم حیزبەو، لە هەموو دەورەکانی دەرچوونی خۆیدا، زمانحاڵی هەڵوێست و بیرو سیاسەتەکانی ئەم حیزبە بووە، بەڵام چ لە ناوەرۆک و چ لە ئەرکدا دەبێ گەورەتر لە «بڵاوکراوەیەکی حیزبی» خوێندنەوەی بۆ بکرێ.

«کوردستان» کە یەکەم ژمارەی ڕاست دوازدە ڕۆژ پێش لە ڕاگەیاندنی کۆماری کوردستان (٢٠ی بەفرانباری ١٣٢٤ی هەتاوی) بڵاو دەبێتەوە، هەر لە سەرەتای چاپ و بڵاوبوونیەوە لە ناوەرۆکدا وەک بڵاوکراوەیەکی نەتەوەیی دەبێتە تریبوونێک بۆ بڵاوکردنەوەی بیری سەربەستی نیشتمان و وێڕای قسەکردن لە هۆڤییەت و شوناسی نەتەوەیەک(کورد) لە گەڵ پاراستنی بەهاو باوەڕەکانی کۆمەڵگا، هەوڵی گواستنەوەی ئەزموونی شۆڕشی وڵاتانی دوور دەدات. «کوردستان» هەر لە یەکەم ژمارەکانی خۆیدا هەوڵ دەدات خوێنەرانی ناچار بە دیتن و خوێندنەوەیەکی بەرفراوان لە ڕووداوەکانی دەورووبەری بکات و هەر تەنیا لەو شەش ژمارەیەیدا کە پێش لە ڕاگەیاندنی کۆماری کوردستان دەرچووە، لە گەڵ ئەوەی بە پشت بەستن بە دەقی ئایینی(ئایەی قورئانی) دەیهەوێ ڕێز لە بەهاو باوەڕەکانی خوێنەرانی و کۆمەڵگای کوردستان بگرێ، لە هەمان کاتدا بێپەروا لە لۆمەکانی ئەقڵییەتی چینێکی دواکەوتوو، قسە لە «عەداڵەت» و «دیموکراسی» دەکات.

دوای ڕاگەیاندنی کۆماری کوردستان لە لایەن حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە لە ٢ی ڕێبەندانی ١٣٢٤، لە گەڵ ئەوەیکە دیسانیش ڕۆژنامەی کوردستان ، «بڵاوکەرەوەی بیری حیزبی دیموکراتی کوردستان»ە، بەڵام تەنیا بڵاوکراوەیەکی ڕەسمیشە کە دەبێتە زمانحاڵی سیستەمی دەسەڵاتداریی کۆماری کوردستان و کابینەی وەزیران و ستادی هێزی پێشمەرگەی کوردستان و، سەرجەم دامودەزگاکانی کۆماری کوردستان. بە واتایەکی دیکە «کوردستان» لە هەمان کاتدا کە بڵاوکەرەوەی بیری حیزبی دیموکرات بوو، بە کردەوەیش زمانحاڵی حکوومەتی کۆماری کوردستانیش بووە.

لە ڕاستی دا ڕۆژنامەی کوردستان زیاتر لە ڕۆژنامەیەکی بەس حیزبی، ئەرکی خستوەتە ئەستۆی خۆی. «کوردستان» لە ژمارە ١٠ی خۆیەوە کە سێزدە ڕۆژ دوای ڕاگەیاندنی کۆماری کوردستان بڵاو دەبێتەوە، تا ڕووخانی کۆمار دەبێتە زمانحاڵی کۆماری کوردستان کە پێویستە لە مەجالێکی جیاواتر لە دەورەکانی دیکەی بڵاوبوونەوەیدا خوێندنەوەی لە سەر بکرێ.

ئەوەی دەکرێ لە پێوەندی لە گەڵ ئامانجی ئەم نووسینەدا ئاماژە بە لایەنێکی تایبەتیی ژمارەکانی «کوردستان»ی سەردەمی کۆماری کوردستان بدەین، بوونی ئەو فرەچەشنییە لە نووسین و بیرکردنەوەیە کە دواتر و تا ئێستایش بوەتە بەشێک لە پێناسەو تایبەتمەندیی ڕۆژنامەی کوردستان.

باسکردن لە «حەقی ژیانی هەموو قەومێک»، «سکاڵاکانی جوتیار» ، «جەنگ و سیاسەت»، «ڕۆژی نەنگ و ڕسوایی دەوڵەتی فارس»، «میللەتی گەورەی ڕووس و پێشەوای گەورە لێنین»، «کورد مافی خۆیەتی چۆن بژیت» و دەیان سەردێری دیکە کە ناوەرۆکیان تەعبیر لە بوونی جیاوازیی تێفکرین لە «بەرژەوەندی نیشتمانی و نەتەوەیی» لەو سەردەمدا دەکات، دەریدەخات کە ڕۆژنامەی کوردستان، بڵاوکراوەیەکی لە ناوەرۆکدا پلۆڕاڵ و فرەچەشنە.

ماهییەتی دیموکراتیکی بزووتنەوەی سیاسیی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە ڕێبەریی حیزبی دیموکرات، بە ئاشکرا بە نووسین و ناوەرۆکی ڕۆژنامەی کوردستانەوە دیارە. خۆنەبەستنەوە بە ئایدیا و ئیدئۆلۆژیی‌یەکی تایبەت لە حیزبی دیموکراتی کوردستان، شوێنەواری لە سەر جۆراوجۆریی نووسین و قەڵەمەکانی «کوردستان» داناوە.

نەتەوەیی و میللیی بوونی جووڵانەوەیەک کە «کوردستان» بوەتە زمانحاڵ و بڵاوکەرەوەی، بە مانا گشتگیرەکەی کە سەرجەم چین و توێژەکانی کۆمەڵگای کوردستان توانیویانە خۆیانی تێدا ببیننەوە، ئەم ڕۆژنامەیەی لە ڕووی جۆراوجۆری و فرەچەشنی لە نووسین و دەربڕیندا دەوڵەمەند کردوە.

بە چاوخشاندنێکی خێرا بەسەر ناوی قەڵەمەکانی «کوردستان» و ئەوانەی لەم ئۆرگانە میللی و دیموکراتیکەدا کاریان کردوەو هەروەها تێفکرین لە جێگەو پێگەی چینایەتی‌یان، دەبینی کە ئەم ڕۆژنامەیە تایبەت بە قەڵەمی چینێکی تایبەتی کۆمەڵگای کوردستان نیە. هەر ئەمە وای کردوە کە وێڕای پاراستنی خەتە گشتی‌یە سیاسی‌یە فکری‌یەکە کە هەمان «بیری حیزبی دیموکراتی کوردستان» بێت، فرەچەشنی‌یەک لە نووسین و شێوازی دەربڕیندا بە نووسینەکانی «کوردستان»ەوە دیار بێت.

ئەم تایبەتمەندی‌یەی ڕۆژنامەی کوردستان بوەتە هۆی ئەوەی کە خوێنەرانی لە خوێندنەوەیدا نەتەنیا هەست بە ماندوویی و نامۆیی نەکەن، بەڵکوو هەر لە یەکەم ساتەکانی خوێندنەوەدا هەست بە هاوڕێیەتی و خۆمانە بوون بکەن و «کوردستان» بە هی خۆیان بزانن.

من وەک خۆم کە زیاتر لە دە ساڵە شانازی ئەوەم پێ دراوە کە ناوەناوە بۆ «کوردستان» بنووسم و، زیاتر لە ١٥ ساڵیشە خۆم بە خوێنەرێکی جیدیی ئەم ڕۆژنامەیە دەزانم، بەردەوام هەستم بەوە کردوە کە ڕۆژ بە ڕۆژ لێی نزیکتر دەبم و هەتادێ زیاترم خۆش دەوێ.

لە گەڵ ئەوەیکە بەڕێوەبەرانی، بە سەرنووسەرو ئیدیتۆرەوە هەمیشە بە وردبینی و هەستیاری‌یەکی تایبەتەوە چاودێریی ڕێنووس و ڕێزمان و ناوەرۆکی بابەتەکانی «کوردستان»یان کردوەو تا ئێستایش هەروایە، بەڵام ئەوەندەی من لە نزیکەوە ئاگادار بوویێتم و لەم پێوەندی‌یەدا لە نووسەرانی پێشووتری ئەم ڕۆژنامەیەم بیستبێ، نووسین بۆ ڕۆژنامەی کوردستان هەستێکی تایبەت بەخۆی هەیە کە، لە شێوازی نووسین‌دا هەست بە جۆرێک لە ئازادی دەکەی کە من بۆ «کوردستان»، ناوم لێ ناوە «پلۆڕاڵ» بوون.

«کوردستان» لە فۆرم و ناوەرۆکدا دوورە لە داخراوبوون و، چوارچێوەیەکی بەرفراوان و کراوەی هەیە کە هەم نووسەر و هەم خوێنەریش هەست دەکات کە بەڕاستی خەریکە بڵاوکراوەیەکی دیموکرات دەخوێنێتەوە. خوێنەری «کوردستان» لە هەمانکاتدا کە خەریکە بابەتێک لە سەر بەرەنگاریی چەکدارانە بە زمانێکی ئینقلابی و شۆڕشگێڕانە دەخوێنێتەوە، بە بێ هیچ مەحدوودیەتێک دەتوانێ لە هەمان ژمارەدا، بابەتێکی تەواو جیاواز لە سەر ڕەهەندی مەدەنیی خەبات کە بەزمانێکی هێمن و مەدەنی نووسراوە، بخوێنێتەوە. هەروەک چۆن لە ژمارەکانی دەیەی شەستی هەتاوی‌دا خوێنەری «کوردستان» لە هەمانکات‌دا کە وتاری «پێشمەرگە ڕۆڵەی ڕزگاریدەر»ی دەخوێندەوە، دەیتوانی وتاری «لە کۆتایی‌دا کێشەکان هەر بە دیالۆگ و وتووێژ چارەسەر دەکرێن»، بخوێنێتەوە.

دیموکراتبوونی «کوردستان» لە ناوەرۆک و، پلۆڕاڵبوونی لە نووسین و دەربڕین دا، دەگەڕێتەوە بۆ ئەو حیزبەی کە بۆی بووە بە ئۆرگانی بڵاوکەرەوەی بیرەکەی. لە حیزبی دیموکراتی کوردستان‌دا نووسەر ئامراز نیە. بەڵکوو کەسێکی خاوەن فکری قەڵەم بەدەستە کە، بە پێی توانای خۆی سەڵاحیەتی ئەوەی پێ دراوە دیموکراتیانە بۆ میللەتەکەی بنووسێ. ڕۆژنامەی کوردستان کە تا ئێستایش ئۆرگانی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دیموکراتە، لە ژێر تێڕوانینە نەتەوەیی و دیموکراتیکەکانی ئەم حیزبەدا لە تەواوی ئەو ٧٠٠ ژمارەیەی خۆی‌دا، بەردەوام زمانحاڵی بزووتنەوەیەکی فرەڕەهەندی دیموکرات بووە.

لە کۆتایی‌دا بە بۆنەی دەرچوونی ژمارە حەوسەدی «کوردستان»ەوە پڕ بە دڵ پیرۆزبایی لە خوێنەرانی و دەستەی نووسەرانی دەکەم و، هەر بەم بۆنەوە سەری کڕنۆش بۆ تەواوی ئەو شەهیدانە دادەنوێنم کە بەم ڕۆژنامەیەوە ماندوو بوون و، سپاس و پێزانین بۆ ئەو کەسانەیش کە لە سەنگەری «کوردستان»دا خزمەتیان بە گەل و نیشتمان کرد.

«دنیای منداڵان»
لە باوەشی دایکی دڵسۆزی «کوردستان»دا

عەلی بداغی

خزمەتەکانی «کوردستان» بە درێژایی تەمەنی هەر ئەوە نەبووە کە دەنگ و هاواری خەباتی شاخ و شاری بزووتنەوەی کورد لە ڕۆژهەڵات بووە، یان مەتەرێزی پاراستنی زمانی کوردی و هاوکات فێرگەی ئەو زمانە دەلالە بۆ فێرخوازانی لە هەموو بەشەکانی کوردستان بووە، بگرە ئەوەندەی توانیویەتی لە بوارەکانی دیکەی ئەدەبی و ڕۆژنامەنووسی‌دا هەنگاوی ناوە، کە باوەش گرتنەوە بۆ «دنیای منداڵان» یەک لەوانە.

ئەوە شانازییەکی گەورەیە بۆ «کوردستان» کە لە قۆناغی سەختی خەباتی شاخدا منداڵانی کوردستانی لەبیر نەکردوە، لە خەمی پەروەردە و پێگەیاندنی نەوەی داهاتووی نیشتمان‌دا بووە و ئەوەی لەو پێناوەش‌دا لە دەستی هاتووە بۆی کردوە.

«کوردستان» کە هەر لەبنی‌ڕا پێی وابوو هەموو چین و توێژێکی کۆمەڵگەی کوردەواری بەش و مافیان بەسەریەوە هەیە، ئەو بەشەی بۆ منداڵان بەخاوەن کرد و لە ژمارەی ٣٤٢ی خۆی‌دا وەک دیاریی ڕۆژی جیهانیی منداڵان، بە ناوی «دنیای منداڵان» بەوانی بەخشی. بەڵام ئەوە هەمووی نەبوو. «کوردستان» لێبڕابوو کە باوەشی خۆی بۆ منداڵان ئاواڵە بێڵێتەوە و هەموو مانگێک بەو دیارییە خنجیلانەیە منداڵانی کوردستان بەسەر کاتەوە. «دنیای منداڵان» کە ئێستا ببووە دڵخۆشی‌یەکی گەورە بۆ منداڵان، ماوەی ٦ ساڵ و ٧١ ژمارە دیاریی مانگانەی «کوردستان» بوو کە ئێستا نەک هەر ئیدی وەک پاشکۆیەکی ٨ لاپەڕەیی ڕۆژنامە، بەڵکوو وەک ڕێکخراوێکی منداڵان کاری دەکرد و چالاکی و بەرنامەی پەروەردەیی، فێرکاری و کاتبەسەربەردنی بۆ منداڵان ڕێک دەخست، فستیڤاڵی بەڕێوە دەبرد و بەشداریی کۆڕ و کۆبوونەوەی منداڵان لە شار و ناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستانی دەکرد.

«دنیای منداڵان» کە ئێستا ئیدی پێی گرتبوو، ماڵی خۆی جیا کردەوە و بەو هەگبە پڕ لە زانست و ئەزموونەی لە ماڵە باوانی لە «کوردستان» خستبوویە سەر یەک، لە «ناوەندی منداڵپارێزیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان»دا کە ئەویش هەر بەشێک لە خەرمانلۆغەی کوردستان بوو، درێژەی بە وەشان و کار و تێکۆشان بۆ خزمەتکردنی زیاتری منداڵان دا.

«دنیای منداڵان» و «کوردستان» لە بیرۆکەوە هەتا بەردەوامی مانگی جۆزەردانی ١٣٨١ی هەتاوی هاوکات لەگەڵ ئامادەکاری‌یەکان بۆ ژمارە ٣٤٢ی ڕۆژنامە کوردستان‌دا کاک قادر وریا پێشنیاری کرد بەبۆنەی ڕۆژی جیهانیی منداڵان، «کوردستان» دیاری‌یەک بە منداڵان بدا و ئەو دیاری‌یەش با پاشکۆی ڕۆژنامە و تایبەت‌نامەیەکی منداڵانە بە ناوی «دنیای منداڵان» بێ. بڵاوبوونەوەی ئەو پاشکۆیە لەگەڵ پێشوازیی گەرمی منداڵان و خوێنەرانی «کوردستان» بەرەوڕوو بوەوە. ئەوەش وایکرد کۆمیسیۆنی چاپەمەنیی حیزبی دیموکراتی کوردستان بڕیار بدا ڕۆژنامەی «کوردستان» هەموو مانگێک «دنیای منداڵان»ی لەگەڵ بێ.

خوێنەرانی دنیای منداڵان تەنیا منداڵانی نێو بنکەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان نەبوون کە بە جیا پاشکۆی دنیای منداڵان‌یان بەسەردا دابەش دەکرا، بەڵکوو گەورەکانیش هەروەها هەموو ئەو کەسانەی ڕۆژنامە «کوردستان»یان بۆ دەچوو، یان هەموو ئەو کەسانەی لە ماڵپەڕی «کوردستان میدیا» و دواتر لە «کوردستان و کورد»دا سەیریان دەکرد یان دایان‌دەگرت؛ لە خوێنەرانی دنیای منداڵان بوون و بابەتیان بۆ دەنارد و لەگەڵی بەردەوام بوون.

«دنیای منداڵان» لە بەردەوامیی کاری خۆیدا توانی کۆمەڵێک نوێ‌قەڵەم و کەسانی هۆگر بە نووسین و دنیای ئەدەب هەر لەنێو منداڵان‌دا بدۆزێتەوە کە دوای چەند ساڵ ژمارەیەکی زۆر لەوان خۆیان لە دەستەی نووسەرانی دنیای منداڵان‌دا دیتەوە، هەروەها توانی سنوورە تەسکەکانی پاشکۆیەتیی ڕۆژنامە ببەزێنێ و وەک ڕێکخراوە و ناوەندێکی منداڵپارێزی هەڵس‌وکەوت بکا و بەرنامە و پلانی پەروەردەیی و فێرکاری بۆ منداڵان دابنێ. «دنیای منداڵان» هەر لەو ماوەیەدا کە پاشکۆی «کوردستان» بوو، توانی لە نێوان ساڵەکانی ١٣٨٢ هەتا ١٣٨٦ی هەتاوی‌دا چوار فستیڤاڵی هاوینە بەڕێوە ببا کە هەر کام لەو فستیڤاڵانە دەیان بڕگەی ئەدەبی، هونەری، وەرزشی، شانۆ و گۆرانی و سروود و چالاکیی منداڵانی تێدا جێ کرابوونەوە. بەڕێوەبردنی بۆنەکانی ڕۆژی جیهانیی منداڵان و کردنەوەی پیشانگای جۆراوجۆر بەڕێوەبردنی پێشبڕکێ‌و فستیڤاڵە وەرزشی‌یەکان بەشێکی دیکە لە چالاکی‌یەکانی دنیای منداڵان بوو کە دواتریش، ئەو کاتەی «دنیای منداڵان» نەک وەک پاشکۆی «کوردستان»، بەڵکوو وەک گۆڤارێکی سەربەخۆ کاری دەکرد، درێژەیان پێدرا.

«کوردستان» بە وەشانی «دنیای منداڵان» هەر تەنیا جێژنانە و دیارییەکی بە منداڵان نەدا، بەڵکوو توانی بیانهێنێتە نێو کارێکی بەکۆمەڵ و ڕێکخراوەیی و، هەستی متمانەبەخۆبوونیان تێدا بەهێزتر بکا. کاتێک کە چاو بە لاپەڕەکانی دنیای منداڵان‌دا دەخشێنین و، بەرهەمی نووسراو، وەرگێڕان و شێوەکاریی منداڵان دەبینین و سەیری ئەو چالاکییە هونەرییانەی وەک شانۆ و هەڵپەڕکێ و پێشبڕکێ‌یەکانیان دەکەین و دەبینین کە چۆن دنیای منداڵان توانیویەتی ببێتە چەترێک و منداڵان لە دەوری خۆی کۆبکاتەوە؛ ئەو کات بە بایەخی ئەو کارە گەورەیەی «کوردستان» دەزانین کە کردوویەتی.

ئێستا کە یادی ژمارە ٧٠٠ی ڕۆژنامەی کوردستان دەکەینەوە، بۆ یادکردنەوەش بێ جێی خۆیەتی ئاماژە بە چەند ناوێک بکەین کە وەک سەرنووسەری دنیای منداڵان و پاشان وەک بەرپرسی منداڵپارێزی کە سەرپەرستیی بڵاوبوونەوەی ئەو گۆڤارەی دەکرد، کاریان کردوە و بەپرسایەتیی ئەو کارەیان لە ئەستۆ بووە؛ وەک برایم جەهانگیری، عەلی بداغی، ناسر فەتحی، عوسمان بێورانی، فەڕشید محەممەدی، ئازاد عەباسیان و شیلان قوربانی‌فەڕ.

بێگومان ئەو خزمەتەی ڕۆژنامەی «کوردستان» بە دنیای ڕۆژنامەنووسیی منداڵان و ئەدەبی منداڵان کردی، خزمەتێکی شایان و بەبایەخ بوو، خزمەتێک کە شایانی ئەوەیە بە تایبەت، کاری توێژینەوەیی لەسەر بکرێ.

بەرپەرچدانەوەی سیناریۆی ئەم دواییانەی وەزارەتی ئیتلاعات لە دژی حیزبی دیموکراتی کوردستان

حیزبی دیموکراتی کوردستان، هەر چەشنە دەست تێدابوونی دامەزراوەکانو تێکۆشەرانی خۆی لە کوشتنی هاشم زەینالّیدا، ڕەت دەکاتەوە. هەر لەو کاتەدا گرتنو ئازارو ئەشکەنجەی ژمارەیەک لە لاوانی خەڵکی گامێشگۆلیو ئێعتراف وەرگرتنی زۆرەملی لەوان بۆ ئەوەی کوشتنەکە بخەنە ئەستۆی خۆیانو حیزبی دیموکراتی کوردستان، بە توندی مەحکووم دەکا.

خەزەڵوەری پاییزی ١٣٩٥، وەزارەتی ئیتلاعاتی کۆماری ئیسلامیی ئێران نوسخەی تەواوی فیلمێکی بە رواڵەت دۆکیۆمێنتیی خۆی لە دژی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە ڕێگای شەبەکەی «پرێس تی ڤی»و راگەیەنەکانی دیکەی بەستراوە بە خۆی بڵاو کردەوە. بابەتی سەرەکیی ئەو بە ناو بەڵگەنامەیە، کوژرانی مۆرەیەکی ناسراوی ڕێژیم لە دێی «گامێشگۆلی» بە ناوی «هاشم زەینالّی»و تاوانبار کردنی حیزبی دیموکراتی کوردستان بە کوشتنی ناوبراوە. ئەو مۆرەیەی سەربەڕێژیم ، خەرمانانی ١٣٩٣ لە نزیک گامێشگۆلی کوژرا و، هەر ئەو کاتیش هەواڵی کوژرانەکەی لە ڕاگەیەنە کوردییەکان بڵاو بۆوە.

بوونی ژمارەیەک لە لاوانی خەڵکی ئەو گوندە لە ڕیزی هێزی پێشمەرگەی حیزبی دیموکراتی کوردستان‌دا لە لایەک و، بڵاوبوونەوەی هەواڵی کوژرانی ئەو کەسە لە تەلەڤیزیۆنی کوردکاناڵ، دەبن بە هاندەرێک بۆ ئەوەی وەزارەتی ئیتلاعات بکەوێتە بیری دروستکردنی موستەنەدێک لە دژی ئەو حیزبە لە ژێر ناوی» دیموکراتی تیرۆریست»دا! ئامانجی سناریۆسازو سناریۆنووس کە وەزارەتی ئیتلاعاتی ڕێژیمی تیرۆریستی کۆماری ئیسلامییە، ئەوەیە بە هۆی تاوانبارکردنی چەند لاوێکی پێشمەرگەی خەڵکی گامێشگۆلی بە دارشتنی نەخشەی کوشتنی هاشم زەینالّی، هەم کێشەو دووبەرەکی بخەنە نێو خەڵکی ئاواییەکە و لەم ڕێگایەوە جێ پێیەک بۆ خۆیانو ڕێژیمەکەیان لە نێو خەڵکی ئەو گوندە دا بدۆزنەوە، هەم حیزبی دیموکراتی کوردستان وەک ڕێکخراوێکی تیرۆریست بناسێنن. بەڵام چونکە هیچ بەڵگەیەکی ئەوتۆیان بە دەستەوە نیە تا ئەم تاوانبارکردنەی پێ بسەلمێنن، بە ناچار چەند لاوێکی خەڵکی گامێشگۆلییان گرتووەو لە ژێر ئەشکەنجەیەکی چەندین مانگیدا مەجبووریان کردوون، دان بەو ئیددیعایانەدا بنێن کە سناریۆنووسانو ئەشکەنجەگەرانی وەزارەتی ئیتلاعات بۆیان دیاریی کردوون.

ئامادەکارانی ئەو بە ناو فیلمە دۆکیۆمێنتییە، ئەوەندەشیان دڵ بە ساختەکاریو درۆو دەلەسە تێکخستنەوەی خۆیان خۆشە کە بە شایانی ئەوەیان زانیوە تێهەڵکێشی زمانی ئینگلیزیی بکەنو بە خەیاڵی خۆیان بیخەنە بەر سەرنجی «ئەنترپۆل»(پۆلیسی نێودەوڵەتی)و، لە کۆڕو کۆمەڵی نێودەوڵەتی‌دا، وەک بەڵگەی تیرۆریستبوونی حیزبی دیموکراتی کوردستان بە کاری بێنن!! ئەوە لە حاڵێک دایە کە هەر فیلمەکە بۆ خۆی دەری دەخا کە گیراوەکان لە ژێر ئازارو ئەشکەنجەو کەشوهەوای هەڕەشەو ترساندن‌دا، قسەیان پێ دەکرێ. ئەو درۆو ئیددیعایانەی کە وەزارەتی ئیتلاعات لە ڕێگای ئەو بەناو فیلمە بەڵگەنامەییە هێناونیە گۆڕێ، وەدرۆخستنەوەیان زۆر هاسانەو بەڵگەی حاشالێنەکراو بۆ ڕەتکردنەوەیان هەیە. بۆ وێنە حیزبی دیموکراتی کوردستان دەتوانێ بیسەلمێنێ دوو کەس لەوانەی لە فیلمەکەدا وەک کەسی بەشدار لە کوشتنەکەدا ناویان هاتوە، نەک هەرلە کاتی کوژرانی هاشم زەینالّی دا، لە شوێنی ڕووداوەکە نەبوون بەڵکوو هەر لەنێو خاکی ئێرانیش دا نەبوون.

کادرێکی حیزبی دیموکراتی کوردستانیش کە موستەنەدی وەزارەتی ئیتلاعات وەک ئەڵقەی سەرەکیی نێوان کۆمیسیۆنی تەشکیلاتی حیزبی دیموکراتی کوردستانو گیراوانی تاوانبارکراو بە کوشتنی «هاشم زەینالّی» ناوی دەبا، نە ئەو کاتو نە دواتر هیچ کارو بەرپرسایەتییەکی لەو کۆمیسیۆنەدا نەبووە بەڵکوو کادری ڕاگەیاندنی حیزب بووە. تەنیا دەلیلی موستەنەدسازەکان بۆ ناوهێنانی دوو پێشمەرگەی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە پێوەندی لە گەڵ ئەو ڕووداوەدا، ئەوەیە کە هەر دوویان خەڵکی گامێشگۆلینو ئەو کات، لە ڕیزی پێشمەرگەکانی حیزب دا بوون.

ئیددیعایەکی دیکە کە موستەنەدسازەکانی وەزارەتی ئیتلاعات، بە یارمەتیی ئەشکەنجەو هەڕەشە لە زمانی گیراوەکانەوە بڵاوی دەکەنەوە ئەوەیە کە گوایە حیزبی دیموکراتی کوردستان بۆ لە نێوبردنی هاشم زەینالّی ئامادە بووە چەندین میلیۆن تمەن بەو کۆمەڵە کەسە بدا کە کوشتنی ناوبراو ئەنجام دەدەن! ئەم ئیددیعایە زۆر لەوە بێ‌بنەماترە کە تەنانەت شایانی ڕەتکردنەوەش بێ. چونکە نە ئەو مۆرە لە کارکەوتووەی ئیدارەی ئیتلاعات بۆ حیزبی دیموکراتی کوردستان ئەو نرخو گرنگیەی هەبووە، نە سامانو دارایی ئەو حیزبە ئەوەندە زۆرو بەلاشە کە بۆ ئەم جۆرە شتانەی بە کار بێنێ.

وەک ئاماژەمان پێ دا، وەزارەتی ئیتلاعات لە ڕێگای ئەو جۆرە فیلمە بە ناو موستەنەدانە بە دوای دوو ئامانجەوەیە. ئامانجی یەکەمی ئەوەیە گێچەڵ بەو بنەماڵانە بفرۆشێ کە کەسانێکیان لە ڕیزی تێکۆشەرانو ئەندامانی حیزبی دیموکرات دانو لە گەڵ ئەو بنەماڵانەی یەکێکیان سەبارەت بە ڕابردووی هاوکاری لە گەڵ دامو دەزگای جاسووسیی ڕێژیم لێ کوژراوە، لە بەرامبەر یەکیان دا رابگرێو، لەم نێوەش دا نیازو بەرنامەکانی خۆی بباتە پێش. تەنانەت – وەک لە پێشووش‌دا زۆر نموونەی وا هەبووە– دوور نیە هەر بۆ خۆیان لە سیناریۆیەکی سیاسیو ئەمنیەتی‌دا مۆرەیەکی سووتاوو لە کەلک کەوتووی خۆیان لە نێو بردبێو بە ئەستۆی حیزبی دیموکراتی کوردستانیان دابڕیبێ. دووهەم ئامانجیشیان ئەوەیە، ڕوخسارو ئیعتیباری حیزبی دیموکراتی کوردستان هەم لە نێوخۆی وڵات، هەم لە کۆڕو کۆمەڵی نێودەوڵەتی‌دا بشێوێننو ببەنە ژێر پرسیار. ئەویش لە هەلومەرجێک دا کە ئەو حیزبە زیاتر لە هەموو کاتێک تەئکیدی لە سەر پێویستیی وەڕێخستنی خەباتی هێمنانەو مەدەنی لە لایەن خەڵکەوە لە نێوخۆی وڵات دا کردوەتەوەو پشتیوانیی لێ کردوە.

دیارە هەر وەک لە نێوخۆی ئێرانو بە تایبەتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان‌دا، خەڵک نێوەرۆکی جینایەتکارانەو دژی گەلیی ئەو ڕێژیمەیان ناسیوەو باوەڕ بەم جۆرە ساختەکاریو سیناریۆیانەی ناکەن، لە نێو کۆڕو کۆمەڵی نێودەوڵەتیش‌دا، کۆماری ئیسلامی پەروەندەیەکی ئەوەندە خاوێنی نیە. لەمێژە بە بەڵگەی حاشاهەڵنەگر، تیرۆریستبوونی ئەو ڕێژیمەو دەستەبوونی پلەبەرزترین ڕێبەرانو کاربەدەستانی لە ئەنجامدانی تیرۆرو تاوانو جینایەت دژی هاونیشتمانانی خۆیان‌دا، سەلمێندراوە. وەزیرو کاربەدەستە پایەبەرزەکانی وەزارەتی ئیتلاعاتو فەرماندەرانی سوپای پاسدارانو سوپای قودس، لە جیاتی خۆماندوو کردنی بێسوودیان بە ناساندنی حیزبی دیموکراتی کوردستان وەک هێزێکی تیرۆریست، با مشوورێک لە حاڵی خۆیان بخۆن کە بە بۆنەی پێشینەی دەیانو سەدان ئینسانکوژیو تاوانی تیرۆریستی لە نێوخۆو دەرەوەی وڵات، لە لایەن دادگاو ناوەندە قەزاییەکانی وڵاتانی جیهان، داواکراونو لە ژێر تەعقیب دان. با لە بیریشیان نەچێتەوە کە یەک لە تاوانە سەلمێنراوەکانیان، تیرۆری ڕیبەرانی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە پێتەختەکانی ئورووپایە.

حیزبی دیموکراتی کوردستان، هەر چەشنە دەست تێدابوونی دامەزراوەکانو تێکۆشەرانی خۆی لە کوشتنی هاشم زەینالّیدا، ڕەت دەکاتەوە. هەر لەو کاتەدا گرتنو ئازارو ئەشکەنجەی ژمارەیەک لە لاوانی خەڵکی گامێشگۆلیو ئێعتراف وەرگرتنی زۆرەملی لەوان بۆ ئەوەی کوشتنەکە بخەنە ئەستۆی خۆیانو حیزبی دیموکراتی کوردستان، بە توندی مەحکووم دەکا. حیزبی دیموکراتی کوردستان، ئەو حوکم و سزایانەی دەزگای قەزایی کۆماری ئیسلامی، کە لە سەر بناغەی دانپێدانانی زۆرە ملیو لە ژێر ئازارو ئەشکەنجە دا، بە سەرگیراوەکانی دا سەپاندوون بە ناڕەواو زاڵمانەو بێ ئیعتیبار دەزانێ. جێی خۆیەتی کەسوکاری کوژراوەکەو دانیشتوانی ناوچەکەش لە نیازو مەبەستە شوومەکانی وەزارەتی ئیتلاعاتو دام و دەزگا سەرکوتکەرەکانی دیکەی ڕێژیم غافڵ نەبنو بە وشیاریی خۆیان پووچەڵیان بکەنەوە.

حیزبی دیموکراتی کوردستان
کۆمیسیۆنی تەشکیلات
٢ی ڕەشەمەی١٣٩٥
٢٠ی فێورییەی ٢٠١٧

ترامپ زەخت دەخاتە سەر کردارە تێرۆریستییە نێونەتەوەییەکانی ئێران

دەیلی بیست - ماتییو ر.ج. برۆدسکی
وەرگێڕانی: کەماڵ حەسەنپوور

دوای هەوڵە بێ ئاکامەکەی، وێدەچێ بەڕێوەبەرایەتیی ترامپ ئامادەی دەرکردنی بڕیارێکی سەرۆکایەتیی، پاش لێکدانەوەی لایەنە جیاجیاکانی یاسایی، بێ کە جاری یەکەم بەسەریان دا تێپەڕ ببوو.

نابێ مرۆڤ لەوە شۆکە بێ کە بڕیارەکە ئەوجاریش هەمان ٧ وڵات دەگرێتەوە، واتە: ئێران، عێراق، سوریا، یەمەن، سومالی، سودان و لیبی. جیاوازیی سەرەکیی ئەوەیە کە ئەو کەسانەی کە کارتی سەوز (گرین کارت)یان هەیە یا خود هاووڵاتیی دووانەی ئامریکایی و یەکێک لەو وڵاتانەیان هەیە بۆیان هەیە کە بە ئازادیی سەفەر بۆ ناو و دەرەوەی ویلایەتە یەکگرتووەکان بکەن. جگە لەوە دامودەزگاکانی ئەمریکایی چیتر پەنابەرانی سوریایی لەو بڕیارە هەڵناوێرن. لە کاتی پێداچوونەوە بە داوای ڤیزا و پەناخوازانێک کە بە هۆی ئایینییەوە قەڵاچۆ دەکرێن هیچ پێداچوونەوەیەکی تایبەتیی بۆ کەیسەکەیان ناکرێ. سەرەڕای ئەوە، بڕیاری نوێ بە دوای ئەو بڕیارەدا دێ کە بە شێوەیەکی کاتیی دانی ڤیزا بە هاووڵاتیانی هەندێک وڵاتی خاوەن موشکیلەی راگرت.

لە کاتێک دا کە وڵاتان و ڕێکخراوەکانی پشتیوانی تێرۆریزم کە بە هیوای زیان گەیاندن بە ئەمریکان بە شێوەیەکی بەرچاو لە خۆرهەڵاتی ناوەڕاستن، ئەوان زۆر جار پشت بە وڵاتان یا کاربەدەستانی گەندەڵ لە دەرەوەی ئەو ناوچەیە بۆ وەدەستهێنانی توانایی دارایی لە ڕێگای زنجیرەیەک ئاکاری نایاسایی، دەبەستن. ئەوەی کە لە مشتومڕە سیاسییەکان لە بارەی ئەو کۆچبەرانە دا ون دەبێ پیوەندیی نێوان دوژمنانی ئامریکا، وەک ئێران و حیزبوڵلا، و رایەڵەی شاراوەیان بۆ پشتیوانیی دارایی تێرۆریستان لە سەرانسەری جیهانە. ئەو باسکە داراییانە دەگەنە ئەمریکای باشوور و تەنانەت ویلایەتە یەکگرتووەکانیش، ئاماژە بە پێویستیی بەرگریی ئێمە بۆ پێش گرتن بە دزە کردنی تێرۆریستان بۆ ناو وڵاتی ئێمە و جڵەو کردنی بەرهەڵستکارەکانمان لە ڕێگای زەرەرلێدان لە کیسەباخەڵەکانیانە.

لەو پەیوەندییەدا، چەند راپۆرتی نوێ لەوانەیە بەرچاوڕوونی لە بارەی هەوڵەکانی بەڕێوەبەرایەتیی نوێ لە دژی تێرۆریسم بدەن. هەرچەند کە زۆربەی هەواڵەکان جەختیان لەسەر جێبەجێ کردنە ناسەرکەوتووەکەی پلانی سەرەتایی کردەوە، ناوەرۆکی سیاسەتی نوێ بە بێ پەیوەندیی بە رووداوی ترەوە نەهاتە کایە. لەراستی دا وێدەچێ کە ئەوە بەشێک بێ لە هەوڵەکانی سەرکۆمار ترامپ بۆ بەرپەرچدانەوەی ئێران و نوێنەرە تێرۆریستەکەی، حیزبوڵلا و هەروەها داعیش و گروپە تێرۆریستییە سوننییەکانی تر.

جگە لە بڕیاری سەرۆکایەتیی، وەزارەتی دارایی ئابلۆقەی نوێی خستتە سەر ١٣ کەس و ١٢ کۆمپانیا کە پەیوەندییان بە بەرنامەی مووشەکی بالیستیکیی ئێران و پشتیوانیی لە سوپای قودسی سەر بە سوپای پاسدارانەوە هەیە. کاربەدەستانی کۆشکی سپی ئەوە وەک هەنگاوی «دەستپێک» باس دەکەن و ئاماژە بەوە دەکەن کە نەخشەیەکی تۆکمەتر بۆ رووبەڕوو بوونەوە لەگەڵ چالاکییە گێرەشێوێنەکانی کۆماری ئیسلامی کە لە ڕێککەوتنی ناوەکیی بە چارەسەرنەکراوی مابوونەوە، بەڕیوەیە.

ئەو ٧ وڵاتەی کە لە بڕیاری سەرۆکایەتیی ترامپ دا ئاماژەیان پێدەکرێ هۆی چوونەسەری پێوەری ئەو هەڕەشانەن کە ویلایەتە یەکگرتووەکان لەدەرەوە ڕا بەرەوڕوویان دەبێتەوە. ئەوانە وڵاتانێکن کە لەوێ داعیش بە شێوەی بەرچاو چالاکە یا وڵاتی ناسەرکەوتوون کە وەک شوێنی پەروەردە کردنی تێرۆریزمی ناودەوڵەتیی کەڵکیان لێوەردەگیرێت.

جێگای ئاماژەیە کە ئێران لە هەرکام لەو شەش وڵاتانەی تر بەشێوەی سیاسیی یا لەشکەریی چالاک بووە، لەشەڕی ناوخۆی عێراق، سوریا و یەمەن را بگرە تا سومالی و سودان و تەنانەت لیبی، ئەو شوێنەی کە تێوەگلانی سوپای قودس لە هێرشی بێنغازی لە ٢٠١٢ لە لایەن راوێژکاری ئاسایشی نەتەوەیی پێشوو مایکێل فلین، کە ئەو کات وەک بەڕێوەبەری ئاژانسی هەواڵگریی هێزی بەرگریی کاری دەکرد، ئاشکرا کرا.

جێگای ئاماژەیە کە بڕیاری یەکەم لە بارەی کۆچبەرانەوە بە شێوەیەکی کاتیی پێشی بە داهاتی ئێران و حیزبوڵلا گرت. بە گوێرەی هەواڵێک ئەوە کاردانەوەکەی لە باشووری کالیفۆرنیا، شوێنی ژیانی ٣٠٠ تا ٥٠٠ هەزار ئێرانی-ئەمریکایی، هەستی پێکرا.

فەرهاد بەشارەتی، کە ئاژانسێکی سەفەری لە وێستوود، گەڕەکێکی لۆس‌ئانجێلێس کە بە «تێهرانجێلێس» بە ناوبانگە، گوتی کە سەرەڕای تووڕەیی لە بڕیاری ترامپ، سنووردارکردنی سەفەر دەتوانێ رایەڵەی دارایی حیزبوڵلا تێکدا. لە ماڵپەڕی لوبنانی نەهارنێت دا بەشارەتی گوتی «هەندێک خەڵکی دەوڵەمەندی ئێرانی هەن کە بە میلیۆن یاخود بە میلیارد دۆلاریان هەیە و ئەوان ٥٠٠ هەزار دۆلار بۆ کارتێکی سەوز سەرف دەکەن. ئەوانە خەڵکی ئاسایی نین کە بۆ خوێندن یاخود کار دێن. ئەوانە کەسانێکن کە پشتگیریی لە سوریا و حیزبوڵلا دەکەن».

لە کاتێکدا کە کڕینی کارتی سەوز لە ناوخۆی ویلایەتە یەکگرتووەکان نرخێکی بەرزی هەیە، ڕێگای هەرزانتر بۆ کڕینی بەڵگەی وەها هەن کە ڕێگا بە تێپەڕ کردنی سنوورەکان دەدەن.

بۆ وێنە بڕواننە کەیسی ڤێنێزوئێلا و جێگری سەرکۆمارەکەی، تاریق ئەلئەیسامی، کە یەکێکە لەو کەسانەی کە بە هۆی قاچاخی ماددەی سڕکەر بەر ئابلۆقە نوێکەی بەڕێوەبەرایەتیی ترامپ کەوتووە. بە گوێرەی لێکۆڵینەویەکی سی ئێن ئێن کە ساڵێکی پێچووە، پەیوەندی نێوان تاریق و ١٧٣ پاسپۆرتی ڤێنێزوئێلایی کە بۆ خەڵکانی خۆرهەڵاتی ناوین، کە هەندێکیان پەیوەندییان بە حیزبوڵلاوە هەبووە، سەلماوە. بە گوێرەی راپۆرتێکی هەواڵگریی لە ٢٠١٣ کە دەست سی ئێن ئێن کەوتووە، ئەلئەیسامی بەرپرسی «دانی ڤیزا و مافی هاووڵاتیی بوون بە خەڵکی وڵاتانی تر بووە، بەتایبەتی سوریایی، لوبنانی، ئۆردونی، ئێرانی و عێراقی». ئەو چالاکییانە لە نێوان ساڵەکانی ٢٠٠٨ تا ٢٠١٢ بەڕێوەچوون، کاتێک کە ناوبراو وەزیری کۆچبەریی و فەرماندار بووە.

گەندەڵیی سیستەماتیک لە پەیوەندیی لەگەڵ بەڵگەی تەزویر تەنیا لەناو سنوورەکانی ڤێنێزوئێلا دا بەڕیوەناچێ. لێکۆڵینەویەک دەریخستووە کە لانی کەم تا کۆتایی ٢٠١٤، پاسپۆرت، ڤیزا، بەڵگەی لەدایکبوون و دۆکومێنتی تری ڤێنێزوئێلایی بە هەزاران دۆلار لە باڵویزخانەی ئەو وڵاتە لە بەغدا فرۆشراون. لە هەمان کاتدا، غازی نەسرەدین دیپلۆماتی ڤێنێزوئێلایی کە لە باڵوێزخانەی ئەو وڵاتە لە سوریا کاری دەکرد، ئێستاش لە لایەن ئێف بی ئای بە هۆی «پارە کۆکردنەوە» بۆ حیزبووڵلا و ئاسانکاری بۆ سەفەری ئەندامانی حیزبوڵلا بۆ ڤێنێزوئێلا و لەوێڕا، داواکراوە.

لە کاتێکدا بۆ سەفەر لە ڤێنێزوئێلا ڕا بۆ ویلایەتە یەکگرتووەکان پێویست بە ڤیزا دەکا، پاسپۆرتی ئەو وڵاتە بۆ سەفەر بۆ ١٣٠ وڵات، لەناویاندا ٢٦ وڵاتی یەکیەتیی ئوروپا، پێویستی بە ڤیزا نیە.

لە ١٣ی فێوریە، بەرپرسانی وەزارەتی دارایی ئەمریکا، تاریق ئەلئەیسەمییان پاش لێکۆڵینەوەیەکیی درێژخایەن لە بارەی پەیوەندییەکانی ناوبراو بە هەناردەکردنی ماددەی سڕکەر و ئیسلامیی توندڕەو خستە ناو لیستەی ئابلۆقەکانیانەوە. بە گوێرەی کاربەدەستانی وەزارەتی دارایی ویلایەتە یەکگرتووەکان بۆ کۆنترۆڵی دارایی خەڵکی بیانیی (OFAC)، ئەو کردەویە پێش بە دەستڕاگەیشتنی ناوبراو بە سامانە ٣ میلیاردییەکەی دەگرێ. بە وتەی بەڕێوەبەری ئۆفاک، جان ئی. سمیت « ئەو پەروەندەیە نیشانەی جەخت کردنە لە سەر هەناردەکەرانی ماددەی سڕ کەر و ئەو کەسانەی کە یارمەتییان دەکەن کە داهاتە نایاساییەکانیان لە ویلایەتە یەکگرتووەکان بشۆنەوە».

چەند رۆژ دوای بڵاوکردنەوەی لێکۆڵینەوکەی سی ئێن ئێن، ڤێنێزوئێلا پەخشی کاناڵی سی ئێن ئێن ئیسپانۆلی راگرت. بە گوێرەی لێدوانێکی کۆمیسیۆنی پەیوەندیی تەلەفۆنیی نەتەوەیی، هەواڵنێریی ناوبراو « دەستدرێژیی راستەوخۆ دەکاتە سەر ئاشتی و سەقامگیریی دیموکراتیک» لەو وڵاتە و « کەش‌وهەوای پێکەوە هەڵنەکردن دروست دەکا».

هەموو ئەوانە نیشاندەری هەڵسوکەوتێکی جێگرتوون. بە وتەی راپۆرتێکی تازەی کارناسێکی دژە سیخوڕیی، ماتییو لێڤیت، جموجۆڵێکی بەرچاو لە بەڕێوەبەرایەتیی پەیوەندیی دەرەوەی حیزبوڵلا، « کە ئەندامەکانی بەفەرمیی وەک ئاڵقەی پەیوەندیی لە ناو تاراوگەنشینە شیعەکانی سەرانسەری جیهان کار دەکەن، بەڵام بە شێوەیەکی پەرەگرتوو خەریکی کاری نایاسایی و تێرۆریستیین، هاتوتە ئاراوە». کاربەدەستانی

هەواڵگریی کاناداش باسی چالاکیی هاوشێوەیان کردوە.

بێگومان کۆمپانیا تاوانکارەکانی حیزبوڵلا هەموو جیهانیان تەنیوەتەوە. بە وتەی لێڤیت «کاربەدەستانی ویلایەتە یەکگرتووەکان لەسەر ئەو بڕوایەن کە ‹بەشێکی بەرچاو› لە داهاتی ڕێکخراوە تێرۆریستییەکانی خۆرهەڵاتی ناوین بەگشتیی لەو ٢٠ تا ٣٠ میلیارد دۆلارانەوە دێ کە بە تەنیا لە ویلایەتە یەکگرتووەکان لە ڕێگای نایاسایی وەدەست دێ». جا ئەوە ماددەی سڕکەر، ماشێنی دەستی دوو، کۆمپانیای شۆردنەوەی پارە دەگرێتەوە. پۆلیسی ئامریکا پێی وایە کە دەست و پێوەندەکانی حیزبوڵلا پشکی شێریان لەو پەیوەندییەدا پێ براوە.

لەناو جەرگەی رایەڵەی ئێرانی-حیزبوڵلای باشووری ئامریکا و کۆمپانیاکانی حیزبوڵلای تێرۆریست، سوپای مەلاکان، سوپای پاسدارانی شۆڕشی ئیسلامییە. ئەوان گرنگترین دامەزراوەی ئاسایشیی، سەربازیی و سیاسیین کە بەرژەوەندیی ئابووریی‌یان لە زۆربەی کەرتە ئابووریی‌یەکانی دەوڵەت‌دا هەیە. سوپای قودسی ئەوان، کە بەرپرسی ئۆپەراسیۆنە جیهانییەکانە، بە فەرمیی لە ٢٠٠٧ لە لایەن وەزارەتی دارایی ویلایەتە یەکگرتووەکان، وەک تێرۆریست ناسێندرا. حیزبوڵلا لە ١٩٩٧ وەک تێرۆریست ناسێندرا. بەڕێوەبەرایەتیی ترامپ وێدەچێ هەست بکا کە کاری زۆرتری لەپێشە.

راگەیاندنی ئەو دواییانەی ئابلۆقەی نوێ لە سەر تاکی ئێرانیی و ڤێنێزوئێلایی و چەند کۆمپانیای تر، دەستپێکێکی باشە. لە کاتی خستنەسەری زەختی زۆرتر، بە سەدان ئەنجامدەر و یەکەی سەر بە سوپای پاسداران هەن کە دەتوانن ببنە ئامانج. بە لەبەرچاوە گرتنی ئەو راستییە کە هەڵگرتنی ئابلۆقەکان [پاش ڕێکەوتنی ئەتۆمی] میلیاردها دۆلاری خستە ناو خەزانەی ئێران ، سنووردار کردنی دابین کردنی دارایی شەڕەکانی ناوخۆ، تێرۆریزم و چالاکیی نایاسایی سوپای پاسداران و حیزبوڵلا هەنگاوێکی هەستیارە بۆ کۆنترۆڵ کردنی بڵندخوازییە جیهانییەکانی ئەوان.

بڕیاری ترامپ لە بارەی کۆچبەرانەوە وڵاتە ناسەرکەوتووەکان دەکاتە ئامانج کە شوێنی پەروەردە کردنی تێرۆریزمن یا وڵاتانێکن کە لەوێ تێرۆریستان بە ئازادی چالاکن یاخود لە ژێر فەرمانی دەسەڵاتداران دان. لەهەمان کاتدا ئابلۆقەکانی ویلایەتە یەکگرتووەکان بە شێوەیەکی پەرەئەستێن وڵاتە گەندەڵەکان و ئەو کاربەدەستانە دەکەنە ئامانج کە بە شێوەی نایاسایی سوود لە چالاکییەکانیان لە ئاستی جیهانیی دا وەردەگرن.

لە دونیای دژەتێرۆر دا، هەموو ئەو شتانە بەیەکەوە پەیوەندییان هەیە. ئاخۆ بڕیاری نوێ لەبارەی کۆچبەرانەوە ئەو ئامانجە دەپێکێ یا نا، یەک شت مسۆگەرە: تێکەڵاوی هۆشیاریی لەسەر سنوور، پشکنینی تۆکمە لەکاتی دانی ڤیزا و ئابلۆقەی ئامانجدار لە لایەن وەزارەتی دارایی ویلایەتە یەکگرتووەکانەوە، ئامرازێکن کە بەڕێوەبەرایەتیی ترامپ بۆ پاشەکشە بە ئێران و داعش، بۆ بەربەرەکانی لە گەڵ دابین کردنی دارایی بۆ تێرۆریزم و بۆ وشک کردنی ئەو لماوەیە کە لەوێدا ئەوانەی کە هەڕەشە لە ئەمریکا دەکەن خەریکی ئەنجامدانی بازرگانیی نایاساییین.

عەلی فەتحی

لەڕاستیدا تەنیا بە من، دەتوانین پێناسەی کەسێکیتر بکەین

مرۆڤ وەختێک مێژووی رزگاریخوازیی گەلان دەخوێنێتەوە، بەتایبەت ئەوانەی بەئاکام گەیشتوون، هەستدەکا فیلمێک دەبینێ یا رۆمانێکی ریئالی سرنجڕاکێشە. لە خاڵێکەوە دەستپێدەکا و لە نوختەیەک کۆتایی پێدێ. کۆمەڵگەیەک ڕاپەڕیوە، سەرکردایەتییەک رۆڵی ڕێبەریی بینیوە، لە کۆتاییشدا خەڵک لەخۆشی سەرکەوتن هەڵپەڕیوە. مێژووی کورد بەڵام، رۆمانێکی تراژیک، بێئاکام، پڕ لە دەستپێک و بێ خاڵی کۆتایی! لەو رۆمانەدا، گشت رۆژێک دەستپێکە، کۆتاییش لە بەسەرهاتێکی نامۆ دەچێ و رەهایە و خوێنەر خۆی دەبێ خاڵی کۆتایی بدۆزێتەوە، کەی و لەکوێیە.

ئەدەبیات بەهەموو توانایەوە لە خزمەت ئەو رۆمانەدا بووە. چی وشە و هەستی لە هەناوی خۆیدا شکبردووە، پێشکەشی ئەو مێژووەی کردوە. لەسەر یەکگرتن پتر لە شیست وشە لە قاموسی کوردیدا نووسراوە، بۆ جیایی نیوەی شێستی بۆ داندراوە. چی شێعر و پەخشانە، چی بابەتی توێژینەوە و وەرگێڕانە، پەیام و نامەی مرۆڤەکانە، گشتیان هاواریان بۆ یەکگرتن دێ. بەڵام، نەتەوە، رێبەری و جووڵانەوە وەک گاڵتەیان بەو وشەیە بێ، یا تێگەیشتنیان هەڵەبێ. قەت هەوڵیان نەداوە رۆمانی رزگاریخوازیی خاوەن کۆتاییی جوان بێ. کە دەڵێم کۆتایی، مەبەستم لە سەربەستییە، ئەگینا هەموو شۆڕشەکانی کورد ساحێبی کۆتاییە، مەخابن کۆتاییەک کە بێئاکام بووە و ژاراوییە. سەیرکەن، بەقەرا هەموو خەبەرەکانی جیهانیی لە دەزگاکانی راگەیاندندا، ئێمە هەواڵی دانیشتن و کۆبوونەوە دەبیستین. وەک بە زمانی تەنزیشەوە زۆرجار گوتراوە تا پرتەقاڵ و مۆز هەبێ، کۆبوونەوەی کوردی تەواو نابێ. راستییەکی تاڵە، خۆ لێگێلکردنیشی وادیارە مەحاڵە. لە هەرهەمووی ئەو دانیشتن و کۆبوونەوانە، چەند وێژەیەکی سواو لەسەر زمانە. گەیشتینە رێککەوتن بۆ یەکدوو دانیشتن. گرفتەکان تاوتوێکران، ئەنجامەکانیش بۆ دانیشتنی دوایی هەڵپەسێردران. لەوەش سەیرتر، تا ژمارەی میکرۆفۆنەکان پتربن، وتەبێژ تامەزرۆتر، لەسێ میکرۆفۆن تێپەڕین، کابرا لووتبەرزتر!!!!

باسەکەم هەرتەنیا ڕووی لە وشەڕیزکردن نییە، باس لە هەستێکی ئینسانییە. کەی و چۆن لە منی مرۆڤدا دەخولقێ و دەبێتە باوەڕ. کازانجاکیس جوانی بۆچووە، بەڵام ئەوە ئێمەین بەعام لەبیرمان کردووە، کە دەڵێ: ‹‹من تەنیا خۆم بە قەرزداری رزگاریی دەزانم، ئەگەر رزگار نەبووین، هەر خۆم تاوانبارم›› . ئەو هەنگاوێکیش واوەتر دەچێ و هۆی گرفتەکەی دیوەتەوە: ‹‹باشترین باوەڕی سیاسی ئەوەیە نەفرەتت لە هیچکەس نەبێ، لەجیات ئەو باوەڕت بە رزگاری و سەربەستی هەبێ. تۆ نابێ تەنیا باوەڕت بە دروشمەکان هەبێ، بەڵکوو گرینگ ئەوەیە باوەڕت بە مرۆڤەکانی هەڵگری ئەو دروشمانە هەبێ.››

سەیری کۆمەڵگەی پێشکەوتووی خۆرئاوا دەکەم. سەرەتا با ئەوە بڵێم ئەگەریش لە ئێمەی کورد پتر باوەڕیان بە دیموکراسی و پلۆرالیزمە، هێشتا بەقەرا پارچەیەک لە کوردستان خاوەن حیزب و سازمان نین. لەوەش گرینگتر، خاوەن شەڕ و خۆکوژیش نین. باوەڕە فکری و سیاسییەکانیان وەکوو هی من و تۆی کورد جیاوازن، بەڵام ئەوان لە پەروەردە کردنی کەسایەتی مرۆڤەکانیاندا شازن. دروشمەکانی من و تۆ پڕن لە بانگی یەکسانی، مافی ئینسانی، بەڵام ئێمەی هەڵگری ئەو دروشمانە خاوەن بناخەیەکی پەروردەیین کە پڕە لە نوقستانی. ئەوان لەنێوان خۆیاندا رۆژگارێک لەباری فکرییەوە ئەوەندە جیاوازبوون کە دیواری بێرلینیان ڕاکێشا. پەروەردەی کەسایەتییان ئەوەندە هاوشێوە بوو، رووخان و لابردنی ئەو دیوارە تەنیا چەند ساڵێکی کێشا. بەڵام من و تۆ ئەوەتی هەین، چ ئەو کاتەی کۆچەر بووین، چ سەردەمی ئاغاوەتی، چ ئێستای حیزبایەتی، لەباری فکرییەوە هاوارمان رزگاریی نیشتمانە، بەڵام پەروەردەی کەسایەتیمان نوقستانە و بۆیە بەردەوام شەڕمانە.

با لێرەدا رووی قسەم لەگەڵ تۆ بێ، تۆ گەورەم، سەرکردەم، دەبینی چی پێنووسی هەن وەگەڕکەوتوون و باسی یەکگرتن دەنووسن. نووسین بەقەیاسی باڵای مێژوو و بەقورسایی دەریایەک خوێن. ئەوەتا هەر نووسەرێک دەبینی لە یەکبوون دەدوێ و شاعیر لە جوتبوون. کەوابوو، تاکەی هەر خۆت و خۆت بوون. وادیارە جێناوەکانت لێتێکچووە. سەبارەت بەو گرفتە تیتۆس پاتریکیۆس جوانی بۆچووە:

دەڵێین ئێمە و مەبەستمان منە.
دەڵێین تۆ و دووبارە مەبەستمان منە.
لەراستیدا تەنیا بە من،
دەتوانین پێناسەی کەسێکیتر بکەین. ‹›

لەو نیشتمانەدا سەیرکە، ئەگەر باڵندەیە بەچریکە هاواری یەکگرتن دەکا. ئەگەر دەریایە، یەکگرتن بۆ ئەو وەکوو رووباری خوڕین وایە. بێ رووبار ناژی. ئەگەر کانیاوە، دڵی خاکی دەوێ، ئەگەر سەوزەیە خۆرەتاوێ، ئەگەر رێبواری تینووشە، ئەو یەکگرتنەی گەرەکە وەکوو چۆرە ئاوێ. دڵنیابە گوڵ دەتوانێ دەسپێکی بەهاربێ، هەروەک تنۆک سەرەتای لەدایکبوونی دەریایە، بۆیە قەت مەڵێ بە گوڵێک بەهار نایە. دەست بدە دەستی هاونیشتمانت، دەستی یەکگرتن و پەیمانت، بزانە چۆن وەکوو لەدۆستایەتیدا، بزە دەستپێک و سەرەتایە. دووبارە یەخەی کازانجاکیس بەرنادەم و گوتەیەکی ئەو بۆ تۆ ، بۆ من، بۆ سەدانی وەک من و تۆ دێنمە گۆڕێ: ‹› خراپەکاری تەنیا لە سەرەتادا سەرکەوتوویە، دڵنیابە لە کۆتاییدا دۆڕاندوویە‹›. گەر سەیری ژیان بکەی، ژیان تەنیا چرکەیەکە، باپێکەوە ئەبەدییەت بەو چرکەیە ببەخشین. من و تۆ بۆیە هەورین و لە ئاسمانین. چونکە هەم راسپاردە بۆ بارانین و هەم بۆ هاوڕەگەزەکانمان سایەوانین. بارانی ئێمە هیوا و خۆزگەیە، ئەوەی نەتەوەکەمان بەدرێژایی مێژوو خوێنی بۆ دەدا، ئەویش رزگاری و سەربەستی ئەو گەلەیە. وەرە با لە جیهانی بێهیواییدا بجەنگین، لە ئازادی رۆحمان وەکوو کاریگەرترین هونەر بۆ دەستەبەرکردنی هیوا کەڵک وەرگرین. وەرە با چیتر راوی بەختەوەری نەکەین، پێمانوابێ باڵندەیە و جار لە ئاسمانە و جار لەنێو زەین و خەیاڵمان، نەخێر ئەوەتا لێرەیە، لەنێو هێلانەی رۆحمان. تەنیا خۆمان ئەو هێلانەیە نابینین. چونکە گیرۆدەی ئەم و ئەوین، خولیای خۆبەزلزانی و کۆنە ڕق و کینین. دڵنیابە! پیرۆزترین ئامانج و تیئۆری، مانەوەمان و پێکەوەبوونە. راکردن لە دەست یەکگرتن سەرکەوتنی بۆ نییە و ئاکامی فەوتان و تێداچوونە. ئەگەر باوەڕ ناکەی، لە مێژوو بپرسە.

رۆژنامەی کوردستان و ئەدەبیاتی بەرەنگاری

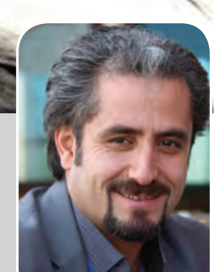

عەلیرەزا رەحیمی

یەکێک لە دەسکەوتەکانی بەنرخ و پرخزمەتی کۆماری کۆردستان گرینگی دان بە بواری فەرهەنگی و دەرکردنی بڵاوکراوەیە بە مەبەستی وشیاری بەخشین بە تاک بە تاکی کۆمەڵگە و بە کۆنکرێتی هەوڵدانێکی فەرهەنگی و فیکرییە، بۆ ئەوەی لەو سونگەیەوە کۆمەڵگە رابهێنرێ کە بتوانن لە قەبارەیەکی هاوبەش درێژە بە ژیانی سیاسی و فەرهەنگی خۆی بدا و پاڵپشتێک بێ بۆ دامەزراندنی دەوڵەت و دامودەزگا حکوومییەکان.

یەکێک لەو بڵاوکراوانەی کە لە یەکەمین دەوڵەتی کوردستان بەیادگاری ماوەتەوە و ناوێکی ناسراوە بۆ بەشێکی زۆر لە ژۆرنالیستە کوردەکان، بێ گومان رۆژنامەی «کوردستان»ە، راستە بە هۆکارگەلێک هەڵگری پێناسەی رۆژنامەنیە و بە هەڵسەنگاندنێک لە رێژە و کاتی دەرچوون و بڵاوکردنیەوە دەتوانین ناوی کاتنامەی لەسەر دابنرێ.

ئەوە کە مەبەستی ئەم دەقەیە خستنەڕووی کاریگەریی و رەهەندە جیاجیاکانی رۆژنامەی کوردستانە کە تەمەنێکی بڕیوە و بە ئەمرۆ گەیشتووە.

زۆرن ئەو لایەن وحیزبە سیاسییانەی کە گرینگییان بە بڵاوکراوەیەکی تایبەت بە خۆیان داوە ، تەنانەت بەشێک لە شۆڕشەکانی کورد بۆ گەیاندنی دەنگی خۆی کەم وزۆر بڵاوکراوەیەکیان هەبووە.

بە ئاوڕدانەوەیەک لە مێژووی رۆژنامەی کوردستان بەم ئاکامە دەگەین کە هەربەوشێوە خۆی باسی خۆی دەکا زمانحاڵی حیزبی دیموکراتی کوردستانە.

حیزبی دیموکراتی کوردستان کە باگراوندی فەرهەنگی وفیکری دەگەڕێتەوە بۆ پەرەپێدان بە هەستی نەتەوەیی و ژیاندنەوەی گەلی کورد بەتایبەتی لە رۆژهەڵاتی کوردستان و لە کۆمارەوە تائێستا قوناخی جۆراوجۆری بڕیوە، سەرەڕای هەورازو نشێوی زۆری مێژووی بەسەرهاتی، دەتوانین بڵێین بە پێی هەلومەرج و توانای سیاسییەکەی هیچ کات لە پرنسیپە بنەڕەتییەکانی خۆی لای نەداوە.

یەکێک لە خاڵی جەوهەرییەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان و خەبات و تێکۆشانەکەی لە راستای ژیاندنەوەی گەلێکی بێ شووناس وکۆیلەی فیکریەتی داگیرکەران بوو کە ئەمەش کارێکی سووک وئاسان نیەو نەبووە و نیە.

ناسراوترین بڵاوکراوەی ئەوحیزبە کە رۆژنامەی کوردستان بێ، بە پێی ئیمکان و توانای خۆی خزمەتێکی بەنرخی کردوە بەو چەمکە گرینگە کە پێی دەگوترێ ئەدەبی بەرگری.

ئەدەبی بەرگری کە ژانرێکی هەرە گرینگە لە هونەری دەروەست و بەرەنگاریی، لە ئاستی جیهاندا ناسراوە و کاریگەریی و شوێندانەری هەبووە بەسەر بەشێکی زۆر لە بزاڤ و خەباتە جەماوەرییەکاندا.

بە لە بەرچاوگرتنی شکڵگرتنی ئەدەبی بەرگریی (مقاومت) لە کوردستان بە شێوەی رێکوپێک و ئامانجدار دەتوانین سەروبەندی کۆماری کوردستان بە خاڵێکی وەرچەرخان بزانین و ستارت لێدانی ئەو بزاڤە هونەریی و ئەدەبییە کە نە تەنیا رۆژهەڵات بەڵکوو لەسەر ئەدەبیاتی باشووری کوردستانیش کاریگەریی دانا.

رۆژنامەی کوردستان لە دەسپێکەوە تەنیاوتەنیا زمانحاڵی سیاسی و مانیفیستێکی یەک لایەنە نەبووە بۆ بانگەشەی حیزبی بەڵکوو سەکۆیەک بووە لە خزمەتی بەرزکردنەوەی دەنگی ئەدەبیاتی بەرەنگاریی.

ئەوگرینگییەی رۆژنامەی کوردستان بە زمان و رێنووسی کوردی داوە کە بایەخێکی فیکری و بەرچاوە بۆ شووناسی نەتەوەیی و هەرچەشنە هەوڵ وتەقەلای هاوشێوە دەچێتە خانەی ئەدەبی بەرگرییەوە. چون لە مێژووی داگیرکاری کورد و وڵاتەکەی، یەکێک لە پیلان و پلانە سیاسییەکانی داگیرکەران تواندنەوەی فەرهەنگی بووە لە ڕێگەی قەدەغە کردنی زامانی دایک کە بنەمای شووناس و رۆچنەی هەر گرینگی نەتەوەییە تا جێگەیەک کە ئەو چەشنە پلانە تەنانەت دەسکەوتیشی بۆ داگیرکەران زیاتر بووە تا سڕینەوەو پاکتاوی فیزیکی.

بە لە بەرچاو گرتنی ئەو خاڵانە رۆڵ و نەخشی بە بایەخی رۆژنامەی کوردستان لەوێ دایە. یەکەم هەم لە ڕێگەی زمان و وشەی کوردییەوە خزمەتی کردوە لە پانتایی جوغرافیای سیاسی خۆی، هەمیش بەستێنێکی وەها لەباری پێکهێناوە بۆ دەرکەوتن و درەوشانەی کەسانێک وەکوو هێمن موکریانی و دەیان کەسی دیکە کە درێژەدەری رێبازی خەباتێکی فەرهەنگی بوون هاوتەریب لە گەڵ خەباتێکی سیاسی و شۆڕشگێرانە.

رۆژنامەی کوردستان، نامەی ویست و بەسەرهاتی کوردستانە بەتایبەتی لە دوای شۆڕشی گەلانی ئێران تا چەند دەیە دوای ئەو شۆڕشە چ لەبن بەردی سەنگەر چ لە تاراوگە هەموو کات هەوڵی ئەوەی داوە کە لە تەنیشت دەیان شرۆڤەو بابەتی بەرۆژی سیاسی بەشی فەرهەنگ و ئەدەبی کوردی بەتایبەتی لە بواری ئەدەبی بەرگری فەرامۆش نەکا، تەرخان کردنی لاپەڕەیەک لە چەندلاپەڕە بە هونەرو ئەدەب باس لەوەدەکا کە ئەو ڕاگەیاندنە هەوڵی خۆی داوە کە دەرکراوێکی پرۆفشناڵی حیزبێکی بە سیای و بە مەسئولیەت بێ.

بە هەڵسەنگاندنێکی خێرای بەشێکی بەرچاو لە قەڵەمبەدەستانی لاوی رۆژهەڵاتی مەبەست بەرەی چوارەم و سێیەمی دوای کۆماری کوردستان لە رۆژنامەی کوردستان جێگەی پەنجەی قەڵەمیان دیارە ئەمیش پرسیارێک دەخولقێنێ،، کە بۆ حیزبی دیموکراتی کوردستان؟ بۆ رۆژنامەی کوردستان؟ وەڵامەکەشی ئەوەیە حیزبێک کە بیرکردنەوەی لە چوارچێوەیەکی نەتەوەخوازیدا بێ، بێ گومان راگەیاندەکەشی هەر بەرەو ئەو ئاقارە دەچێ.

رۆژنامەی کوردستان بە خوڵقاندنی بەستێنێک بۆ نووسراوەو بابەتی ئەدەبی و هونەری بە پێی توانای توانیویەتی هەڵگری بەشێک لە بارگرانی ئەدەب و وێژەی بەرگری بێ.

دەتوانی یەکێک لە هاورێیانی تا ئێستا وەفادر بۆ ئەدەبی بەرگری بەتایبەتی لە رۆژهەڵاتی کوردستان ، ناوی رۆژنامەی کوردستان بێ و هەوڵەکانی ئەو بڵاوکراوەیە کە سەرەڕا بەربەست و گرفتەکانی لە بواری لەچاپدان و دەرچوون بەڵام قەت بەرانبەر بە ئەرکی خۆی وەکوو زمانحاڵی حیزبێک کە خەونێکی فرە رەهەند وگەورەی هەیە کەمتەرخەم و خەمسارد نەبووە.

لێرەدا جێی ئاماژەیە و ئەوە خاڵێکی گرینگە کە وەبیری بهێنمەوە کە رۆژنامەی کوردستان هیچ کات خۆی بە دەرکراوێکی سرف و توخ سیاسی نەبەستووتەوە، بەڵکوو بەرێوەبەرانی ئەو رۆژنامەیە بە لەبەرچاو گرتنی پانتایی فیکرو هزری سیاسی حیزبی بە مەشوور وخەمخۆری دیموکراتی کوردستان ئەوە کەلێن و دەرووەچەیان ئاوەڵە هیشتووە کە بواری فەرهەنگ و هونەریش گەشە بکا، بە لە بەرچاو گرتنی ئەم واقعیەتە سیاسییە کە هەر بیرۆکەیەکی سیاسی دەبێ لە ڕێگای خۆیەوە بچێتە ناخی کۆمەڵگەوە کە یەکێک لە ویستە سیاسییەکانی گەلی کورد پرسی مافخوازنەو شووناسخوازنەیە کە گرێدراوە بە هەستی نەتەوەیی ،بۆ بووژاندنەوەی هەستی نەتەوەییش پیوێستی بەهونەرو ئەدەبی نەتەوەییە کە بەرچاوترینی ئەدەبی بەرگرییە.

ئەدەبی بەرگریش بە پێی ئەو پێناسانە کە بۆی کراوە شێوە هونەرێکی مافخوازانەیە کە باس لە کۆمەڵێک مافی بەرهەق وسەرەتایی مرۆڤەکان دەکا و رۆژنامەی کوردستانیش لە مێژووی خۆیدا ڕاست لەو بوارەدا هەوڵی داوە.

کۆتا قسە بە ئاوڕدانەوەیەک لە مێژووی دەسپێک و وەشان و چاپی رۆژنامەی کوردستان بەهەموو لەمپەر و کوسپەکانیەوە دەتوانین بە راگەیاندنێکی فرەچەشن و جێگەی پشبەستنی بزانین لە زۆر بوارەوە ، لە قوناخە سیاسییەکانی کوردستانەوە بگرە تا هەڵوێستە مێژووییەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان و لە هەموو گرینگتر ئەو گرینگی وبایەخ دانەیە کە رۆژنامەی کوردستان بە قەد توانای خۆی بە ئەدەبی بەرگری داوە هەر هیچ نەبی لە زیندووهیشتنەوەی زمان و وێژەی کوردی ماندوویینەناسانە هەوڵی بۆ داوە ئەویش هەروەک لەدێڕەکانی سەرەوە ئاماژەمان پێدا بەشێکی هەر گرینگە لە ئەدەبی بەرەنگاری واتە زیندوو هێشتنەوەی زمان و ئەدەبی نەتەوەیی و بە کار هێنانی لە رەهەندی یەکخستنی چین وتوێژەکانی کۆمەڵگە بۆ خەبات و تێکۆشانی سیاسی و فەرهەنگی.

KURDISTAN
The Organ of Kurdistan Democratic Party-Iran
NO: 700 20 March 2017

ماڵپەڕی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستان، ڕۆژنامەی «کوردستان» لە تۆڕی جیهانیی ئینتێرنێت دا:
www.kurdistanukurd.com
info@kurdi tanukurd.org info@kurdi tanukurd.com
www.kurdch.tv Yahsat 1A @ 52.5° MHz 12.072
polarization: Vertical-SR: 27500 - FEc : 7/8
Radiodk59@gmail.com

ئیمەیل و تەلەفوونی تەشکیلاتی نهێنی:
+9647508578190
Tashkilat.kdp92@gmail.com

دوو هەیئەتی ڕێبەریی کۆمەڵە و حیزبی دیموکراتی کوردستان کۆبوونەوە

دوو هەیئەتی ڕێبەریی حیزبی دیموکراتی کوردستان و کۆمەڵە، ڕێکخراوی کوردستانیی حیزبی کۆمۆنیستی ئێران لە سکرتاریای حیزبی دیموکرات کۆبوونەوە.

باسی سەرەکیی ئەو کۆبوونەوەیە ئەوە بوو کە چی بکرێ خەبات و تێکۆشان لە ڕۆژهەلاتی کوردستان بەتینتر بێ و پرسی کورد لە هاوکێشە سیاسییەکانی ئێران‌دا ببێتە فاکتەر و بەڕۆژەڤ بکرێ.

ڕۆژی پێنجشەممە، ٢٦ی ڕەشەممە هەیئەتێکی کۆمەڵە، ڕێکخراوی کوردستانیی حیزبی کۆمۆنیستی ئێران بە سەرپەرستیی سەید ئیبراهیم عەلیزادە، دەبیر ئەوەڵی کۆمەڵە سەردانی سکرتاریای حیزبی دیموکراتی کوردستانی کرد و لەلایەن هەیئەتێکی ڕێبەریی حیزبەوە بە سەرپەرستیی مستەفا مەولوودی، سکرتێری گشتیی حیزبەوە پێشوازیی لێکرا.

لەو دیدار و کۆبوونەوەیەدا کۆمەڵە بابەتێکی سیاسیی پێوەندیدار بە پرسی کورد لە ئێران و ناوچە وەک، ڕەوشی خەبات و تێکۆشانی سیاسی لە کوردستانی ئێران، پرسی هەڵبژاردنەکانی سەرۆک کۆماری و شووراکانی شار و لادێ لە ئێران لە ساڵی دادێ، گوتار و سیاسەتی کابینەی نوێی ئەمریکا و کاریگەریی لەسەر سیاسەت و ڕەفتاری کۆماری ئیسلامی، پرسی پێوەندیی هێزە سیاسی‌یەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، شەڕی داعش و باسی ئاڵۆزییەکانی ئەم دواییانە لە هەرێمی کوردستان لە نێوان هێزە کوردییەکان‌دا تەوەری سەرەکیی ئەو باسانە بوون کە لەو کۆبوونەوەیەدا هاتنە بەرباس و ئاڵوگۆری بیروڕایان لەسەر کرا.

بەشداریی د. ئاسۆ حەسەن زادە لە دیداری ساڵانەی زانکۆی ئەمریکی لە سلێمانی

لە پێنجەمین دیداری سلێمانی‌دا کە لە ڕۆژەکانی ٨ و ٩ ی مارسی ٢٠١٧ لەژێر سەردێری "دوای داعش: ڕێگاچارەی پایەدار بۆ کۆتایی هێنان بە شەڕ و کێشە یەک لەدوای یەکەکان" بەڕێوە چوو، د. ئاسۆ حەسەن زادە لەسەر بانگهێشتی زانکۆی ئەمریکیی عیراق لە سلێمانی بەشدار بوو.

لە پەراوێزی پانێلەکانی ئەم دیدارەدا د. ئاسۆ حەسەن زادە لەگەڵ ژمارەیەکی بەرچاو لە کەسانی ئەکادیمی و میدیایی و بەرپرسانی سیاسیی کورد و عیراق و دیپلۆماتە بیانییەکانی بەشدار لەم گردبوونەوەیەدا دیدار و گفتگۆی هەبوو و سەبارەت بە خەباتی حیزبی دیموکرات و پێویستیی ئاوڕدانەوەی زیاتر لە پرسی کوردی ڕۆژهەڵات قسەی لەگەڵ کردن. ناوبراو هەروەها لەگەڵ بەرپرسانی عیراقی و ئەندامە کوردەکانی پارلمانی عیراق سەبارەت بە پیلانی کۆماری ئیسلامی بۆ پەسندکردنی پرۆژە یاسایەک بەدژی پارتە سیاسی‌یەکانی کوردی ڕۆژهەڵات قسەی کرد و داوای لێ کردن ڕێگا نەدەن وەها نیازێک تێپەڕێ.

هەر لە پەراوێزی دیداری سلێمانی‌دا کۆبوونەوەیەک لەگەڵ ژمارەیەک ڕاوێژکاری ئیدارەی نوێی ئەمریکا بۆ د. ئاسۆ حەسەن زادە ڕێکخرا و ناوبراو بانگهێشتی کۆبوونەوەی کۆمەڵێک شرۆڤەکار و ئەکادیمیی کورد و بیانییش سەبارەت بە پرسی کورد لە پارچە جیاوازەکانی کوردستان کرا.

بەشداری یەکیەتیی لاوانی دیموکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە کۆنفرانسی ساڵانەی یەکیەتیی لاوانی ئینتێرناسیۆناڵ سوسیالیست

ڕاپۆرتی بەشداری یەکیەتیی لاوانی دیموکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە کۆنفرانسی ساڵانەی یەکیەتیی لاوانی ئینتێرناسیۆناڵ سوسیالیست کە لە ناوەندی قیبریس و لەژێر چاودێری نەتەوە یەکگرتووەکان‌دا بەڕێوەچوو.

لەسەر بانگهێشتی سکرتاریای یەکیەتیی لاوانی ئینتێرناسیۆناڵ سوسیالیست، شاندێکی یەکیەتیی لاوانی دیموکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە سەرپەرەستی پێشەوا عەلی پوور سکرتێری گشتیی ئەو ڕێکخراوەیە بەشداری کرد لە کۆنفرانسی ساڵانەی IUSY لە وڵاتی قیبریس.

ئەم کۆنفرانسە کە ڕۆژی شەممە ١١ی مارس لەشاری نیکۆزیا و لەژێر چاودێری نەتەوەیەکگرتووەکان‌دا بەڕێوەچوو، بە وتاری سکرتێری گشتی ئێنترناسیۆناڵ ئەلێساندرۆ پیرێسی کرایەوە و پاشان ڕێکخراوەکانی بەشدار لە کۆنفرانس را و سەرنجەکانیان سەبارەت بە ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست، کێشەکانی ئیسرائیل و فەلەستین، قیبریسی شومالی و جنوبی و هەروەها کوردستان و تیرۆریزمی سپای پاسداران خستە روو.

شایەنی باسە یەکیەتیی لاوانی دیموکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان تاقە ڕێکخراوی کورد بوو کە بەشداری ئەم کۆنفرانسە بوو. لە ماوەی کاری ئەم کۆنفرانسەدا، لەپانێلێکی تایبەتدا سەبارەت بە ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست ، پێشەوا عەلی پوور سکرتێری گشتیی یەکیەتیی لاوانی دیموکرات پەیامێکی پێشکەش کرد

لە پەیامی سکرتێری گشتیی لاوان‌دا، باسەکانی هەموو بەشەکان بە پێی دەرفەت لەو کۆنفرانسە هاتنە گۆڕێ و باسی دەستبەسەکرانی پاڕلەمانتارانی کورد لە تورکیە و تیرۆریزمی کۆماری ئیسلامی و کۆڵبەرانی سنوور و زیندانیانی سیاسی و هەروەها دۆخی محەمەد سەدیقی کەبودوەند، باوکی مافی مرۆڤی کوردستان لەو بابەتە گرنگانە بوون کە پێشەوا عەلی پوور لەو کۆنفرانسە تیشکی خستنەسەر.

لە پەراوێزی کاروباری کۆنفرانسدا شاندی یەکیەتیی لاوان لەگەڵ لاوانی وڵاتانی سەحرا، لوبنان، ئیسرائیل و فەلەستین چاوپێکەوتنیان هەبوو و لەگەڵ هەموویان دۆخی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئێران و ئاژاوەگێڕی دەوڵەتی ئێران لە ناوچەدا باسکرا.

بریارنامەی کۆتایی کۆنفرانس بە داکۆکی‌کردن لە زنیدانیانی سیاسی لە ئێران و تورکیە و هەروەها پشتگیری کردن لە محەمەد سەدیقی کەبودوەند بۆ خەڵاتی ئاشتی نۆبێل لەلایەن لاوانی ئێنتێرناسیۆناڵ سوسیالیست کۆتایی پێهات.

شایەنی باسە یەکیەتیی لاوانی دیموکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان تاقە ڕێکخراوی کوردیی بەشدار لەم کۆنفرانسە بوو.

پانۆڕامای نەورۆزی جامانەکان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان

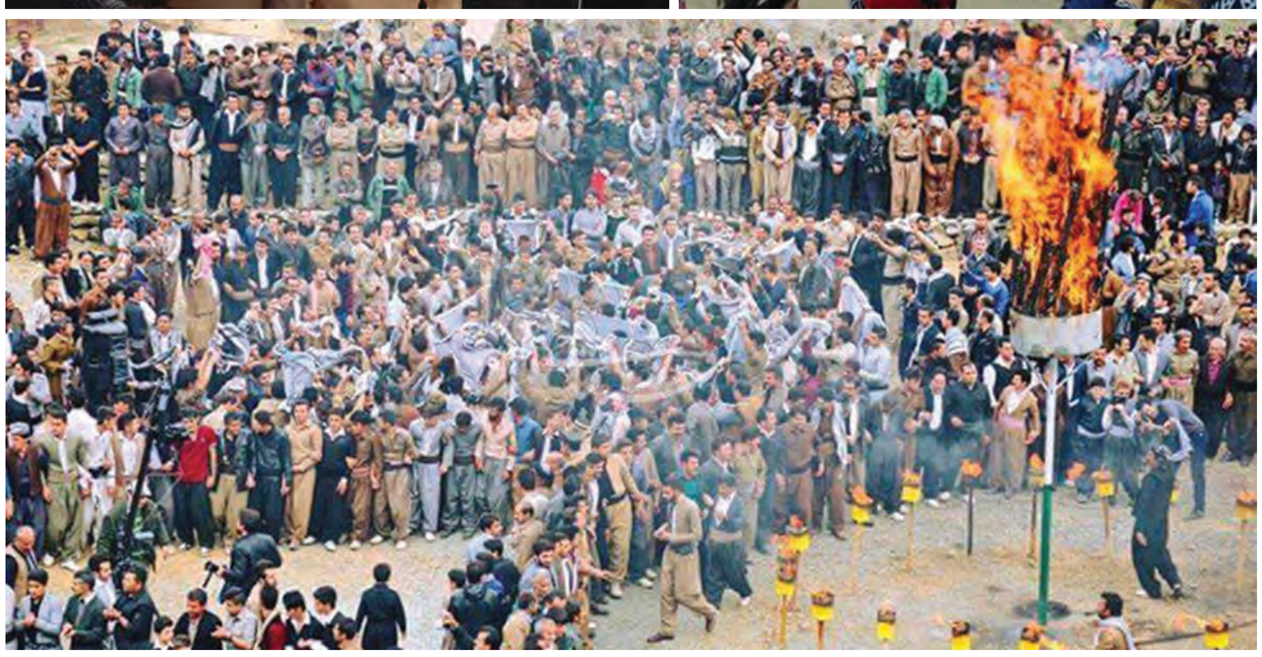

٨ ی مارس لە لایەن یەکیەتی ژنانی دیموکراتی کوردستانەوە بەرز ڕاگیرا

سەرلە بەیانی ڕۆژی چوار شەممە ٨ی مارسی ٢٠١٧ی زایینی یەکیەتی ژنانی دێموکراتی کوردستان سمینارێکی بە بۆنەی ٨ی مارس ڕۆژی جیهانی ژنان بەڕێوەبرد.

لەو سمینارەدا پەیامی یەکیەتیی ژنانی دیموکراتی کوردستان لە لایەن خاتوو تامان چووکەڵی خوێندرایەوە و پاشان خاتوو عیسمەت نستانی، کەسایەتی دیار و چالاکی یەکیەتی ژنانی دێموکراتی کوردستان باسێکی لەژێر ناوی» جەنگ و هەوڵە یاساییەکانی کۆمەڵگەی نێو دەوڵەتی بۆ پاراستنی ژنان « پێشکێش کرد.

خاتوو عسمەت نستانی لە باسەکەی‌دا پەڕژایە سەر ئاسەواری جۆراوجۆری شەڕەکان، بەسەر کۆمەڵگای مرۆڤایەتی و بەتایبەتی ژنان و ، لەوبارەوە گوتی؛ هەمووکات قورسایی شەڕو جەنگەکان کەوتوەتە سەر شانی ژنان و لەچەندین ڕەهەندەوە زیانیان وەبەرکەوتووە و هەروەها ڕێککەوتنە نێونەتەوەییەکان وێڕای پێداگریی کردن لەسەر پاراستنی خەڵکی مەدەنی و بەتایبەتی ژنان داواکارن کە تەنانەت لە کاتی دانوستانەکانیش‌دا دەبێ ژنان بەشدار بن.

دوایین بڕگەی کاری ئەو سمینارە دەستخۆشی بوو لە ئەندامێکی ئەو یەکیەتییە بە ناوی نەسرین یوسفزادە کە لەم دواییانەدا کتێبێکی لە ژێر ناوی کۆڵانەکەمان نووسیبوو.

ساڵیادی دامەزرانی یەکیەتی ژنان لە بنکەی دەفتەری سیاسیی حدک بەرز ڕاگیرا

پاشنیوەرۆی ڕۆژی ٢٤ی ڕەشەمە لە یەکێک لە سالۆنەکانی دەفتەری سیاسیی حیزبی دیموکراتی کوردستان، لە ڕێورەسمێکدا ساڵیادی دامەزرانی یەکیەتیی ژنان دیموکراتی کوردستان بەرز ڕاگیرا.

لەو ڕێوڕەسمەدا پەیامی یەکیەتیی ژنانی دیموکراتی کوردستان لە لایەن سکرتێری ئەو ڕێکخراوەیە خاتوو سۆهەیلا قادری خوێندرایەوە و دواتر دکتور ئاسۆ حەسەن‌زادە، جێگری سکرتێری گشتیی حیزبی دیموکراتی کوردستان پەیامی خۆی و دەفتەری سیاسیی حیزبی بە بۆنەی ٢٤ی ڕەشەمە پێشکەش بە ئامادەبووان کرد.

خوێندنەوەی پەیامی یەکیەتیی لاوانی دیموکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە لایەن خاتوو شەونم هەمزەیی، پەخشانە شێعرێک لەلایەن خاتوو تریفە فاتحی، پێشکێشکردنی چەند سروود و گۆرانی لەلایەن کۆرسی کچان و ژنانی یەکیەتیی ژنان و پێشمەرگەی دەنگخۆش هێمن کەریمی‌و پێدانی ڕێزنامە بە هاوکارانی ئەو یەکیەتییە چەند بڕگەیەکی دیکەی ڕێوڕەسمەکە بوون.

ئەو ڕێورەسمە بە گۆرانییەکانی پێشمەرگە ڕێبوار حسێنی و هەڵپەرکێی گشتی کۆتایی پێ‌هات.